

In Beeld Blijven

Audiovisuele
Erfgoedinstellingen
in de media

Wouter Daemen

In beeld blijven

Audiovisuele erfgoedinstellingen *in* de media

Wouter Daemen [3376745]

Universiteit Utrecht / Faculteit der Geesteswetenschappen

Masterscriptie Cultureel Erfgoed

Scriptiebegeleider: Dr. Hendrik Henrichs

Begeleider Instituut voor Beeld en Geluid: Bas Agterberg

Referent: Dr. Erik Nijhof

Oktober 2009

Titelblad vervaardigd met behulp van Wordle.net

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	
0.1 De discrepantie tussen beleid en perceptie	6
0.2 Vraagstelling	6
0.3 Werkwijze	7
0.4 Opzet en categorisering	9
Hoofdstuk 1:	
Naar een visuele historische cultuur	
1.1 Leven <i>in</i> de media	11
1.2 Een visuele historische cultuur	12
1.3 Musea	13
1.4 Archieven	15
1.5 Kunst en cultuur in de media	17
1.6 Conclusie	19
Hoofdstuk 2:	
De geschiedenis van de audiovisuele erfgoedinstellingen in Nederland	
2.1 De lange weg naar één nationale audiovisuele erfgoedinstelling	21
2.2 Een beeld vormen van het verleden	21
2.3 Voor eens en voor altijd	26
Hoofdstuk 3:	
De problematiek van het archiveren, ontsluiten en presenteren van audiovisueel erfgoed	
3.1 De toegenomen waardering voor audiovisueel erfgoed	29
3.2 Archiveren	30
3.3 Ontsluiten	32
3.4 Presenteren	34

Hoofdstuk 4:

Beeld in Geluid op radio en televisie

4.1	Beleid en visie van Beeld en Geluid	36
4.2	Één nationaal audiovisueel archief	37
4.3	De <i>Experience</i>	39
4.4	De architectuur	40
4.5	Het instituut in beeld	41
4.6	De cultuurhistorische waarde van beeld en geluid	42
4.7	Educatie en Beeld en Geluid in het nieuws	44
4.8	Conclusie	45

Hoofdstuk 5:

Audiovisuele erfgoedinstellingen op radio en televisie

5.1	Andere audiovisuele archiefinstellingen in Nederland	48
5.2	De focus op het archief	48
5.3	De focus op het museum	50
5.4	De toegenomen waardering voor audiovisueel erfgoed	52
5.5	Educatie en de av-archiefinstelling als kennisinstituut	53
5.6	Conclusie	53

Resumé	56
---------------	----

Suggesties voor verder onderzoek	58
---	----

Epiloog	59
----------------	----

Literatuurlijst	62
------------------------	----

Bijlagen	65
-----------------	----

Voorwoord

De penetrante geur van in gedestilleerd water ondergedompelde geparfumeerde watten. Als zoon van een fervent amateur-fotograaf en -filmer vroeg ik me, snuffelend door de kasten met filmpjes, al op jonge leeftijd af waar deze glaasjes toch voor dienden. Deze glaasjes zouden zorgen dat de eerste visuele bewijzen van mijn bestaan de tand des tijds heelhuids zouden doorstaan, zo verzekerde mijn vader me. Het waren mijn eerste ervaringen met de zorg voor een juiste filmarchivering.

Vroege indrukken die er ongetwijfeld al dan niet bewust toe hebben bijgedragen dat de verbeelding van het verleden in audiovisuele media gaandeweg de rode draad van mijn studie geschiedenis is gaan vormen. Aanvankelijk lag de nadruk op de verbeelding van het verleden in (speel)films: een modern medium met een enorme reikwijdte en ongekeerde mogelijkheden om een visuele interpretatie van het verleden te geven. Mijn op het eerste gezicht wellicht onverenigbaar lijkende voorliefde voor enerzijds de oudheid en anderzijds de contemporaine geschiedenis van de mediterrane wereld resulteerde in mijn bachelorscriptie waarin ik onderzoekte hoe de beeldvorming van het klassieke verleden werd ingezet in Italiaanse speelfilms in de eerste helft van de twintigste eeuw, zowel voor als tijdens het fascistische bewind. Een lijn die ik tijdens mijn master cultuurgeschiedenis heb doorgezet, onder andere door het volgen van de cursus 'Film in Rome, Rome in de film' aan het Nederlands Instituut te Rome en onderzoek waarin ik de rol van twee generaties Nederlandse cineasten binnen de vaderlandse (protest)generatie van de jaren '60 probeer te duiden.

Nu staat de verbeelding van de instellingen die zorgdragen voor het beheren en conserveren van het audiovisuele verleden centraal. Op weg geholpen door de kundige begeleiding van dr. Hendrik Henrichs kwam ik terecht bij het instituut voor Beeld en Geluid, waar me de prachtige gelegenheid werd geboden om dit onderzoek in de vorm van een onderzoeksstage uit te voeren. De enthousiaste en inspirerende werkomgeving van de afdeling publicaties en met name de ondersteuning van afdelingsmanager Bas Agterberg maakten het schrijven van deze scriptie tot een bijzonder leerzame, maar vooral ook leuke ervaring. De scriptie vormt het sluitstuk van mijn uitvoerige verkenning van de hedendaagse verbeeldingsvormen van het verleden, maar eveneens van zes fantastische jaren studentenbestaan.

Inleiding

0.1 De discrepantie tussen beleid en perceptie

‘Met welk dier associeert u de Nederlandse musea het meest?’ Met deze vraag opende het Nationaal slotdebat musea van de toekomst, dat in mei 2002 op instigatie van de Museumvereniging plaats had in Amsterdam.¹ De vraag werd zowel voorgelegd aan mensen uit de museumwereld als aan de buitenwacht: mensen uit onder andere het onderwijs en de overheid. De uitkomsten waren opmerkelijk. Daar waar bijna de helft van de museale stemmers het museum identificeerden met de chimpansee, onderzoekend en nieuwsgierig, kozen de overige stemmers met name voor de kameleon – onopvallend en rustig – of voor het luipaard – log en lui.² De perceptie van de stemmers uit de museumwereld, van een dynamisch, nieuwsgierig instituut in ontwikkeling bleek totaal niet overeen te komen met het beeld dat bij de buitenwacht bestond. Zij zagen het museum vooral nog steeds als een behoudende, stoffige verzamelplaats van oude spullen. Het extern communiceren van de dynamiek en kwaliteit van de instelling werd dan ook onmiddellijk tot een van de speerpunten voor het toekomstig beleid van zowel de musea als de museumvereniging bestempeld.

Musea zijn veelvuldig het onderwerp van publiek debat. De totstandkoming, verbouwing, opening of sluiting van een museale instelling wordt niet zelden breed uitgemeten in diverse media. Daarnaast zijn ethische kwesties zoals bijvoorbeeld het tentoonstellen van menselijke resten, pijnlijke historische episoden zoals het Nederlandse slavernijverleden of eenvoudigweg de locatie van een nieuw te bouwen museum onderwerp van gesprek, discussie en zelfs verhit debat in de politiek en de media. Zoals bovenstaand voorbeeld aangeeft strookt de publieke opinie daarbij vaak niet met het beeld dat de museale en archiefinstellingen van zichzelf hebben. De discrepantie tussen het imago en het zelfbeeld van de musea vormt het uitgangspunt voor dit onderzoek.

0.2 Vraagstelling

Centraal in dit onderzoek staat het instituut dat zelf zorg draagt voor het gros van het audiovisuele patrimonium van Nederland, maar daarnaast zelf ook dienstdoet als archief, bezoekerscentrum, hoeder van het nationale erfgoed en tentoonstellingsruimte van het bewegend en sprekend verleden van ons land: het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Een instelling die al deze functies niet alleen in letterlijke zin verenigd in één fysiek gebouw, maar ook in figuurlijke zin een conglomeraat van functies vormt. Het is een instituut met een uitvoerig geformuleerde visie, gefundeerd in een gedegen theoretische onderbouwing aan de hand van een weldoordacht beleid over hoe

¹ Anita van Mil, *Tussen nijlpaard en chimpansee: De toekomst van de Nederlandse musea* (Amsterdam 2002) 4.

² A. van Mil, *Tussen nijlpaard en chimpansee*, 7.

audiovisueel erfgoed te beheren, conserveren en te presenteren.³ Maar hoe vindt deze taakopvatting zijn neerslag in de publieke opinie, *in concreto* in de audiovisuele media, waarvan het zelf de nalatenschap beheert? Waardoor wordt de beeldvorming van een instelling die pretendeert het nationaal audiovisueel erfgoed te bewaren en presenteren bepaald? Dat is de vraag die centraal staat.

De collectie van Beeld en Geluid biedt veel materiaal dat inzicht geeft in de manier waarop audiovisuele archieven en musea zichzelf zagen en hoe de omgeving, zowel professioneel als publiek, de instellingen zag. Welk belang werd gehecht aan het goed conserveren en hergebruiken van audiovisueel materiaal? Hoe werden de vaste opstelling en tijdelijke tentoonstellingen op radio en televisie gepresenteerd? Welke programma's besteedden aandacht aan het instituut? Welke rol speelde de bouw en ingebruikname van het prestigieuze nieuwe gebouw aan het Hilversumse Mediapark? Met welke items haalde Beeld en Geluid de nieuws- en actualiteitenrubrieken? Allemaal deelvragen die zullen bijdragen bij de in de voorgaande alinea geformuleerde hoofdvraag. Door het beantwoorden van deze vragen zal getracht worden meer inzicht te verkrijgen in het beeld dat de instelling van zichzelf heeft, versus het beeld dat van haar bestaat in de audiovisuele-media.

0.3 Werkwijze

Het onderzoek richt zich primair op de casus Beeld en Geluid. Daarnaast wordt er in breder perspectief gekeken hoe instellingen met een audiovisuele collectie, zich profileren in de media. Hoe worden ze benaderd en neergezet? Welke plek en rol wordt hen toebedeeld in de culturele sector? Hoe verhoudt de perceptie van Beeld en Geluid zich tot andere musea en archiefinstellingen zoals bijvoorbeeld het Filmmuseum of de instellingen waaruit het instituut is samengesteld? Op basis van archiefonderzoek zal getracht worden deze ontwikkeling in kaart te brengen. Onderwerp van onderzoek zijn de instellingen waaruit het instituut voor Beeld en Geluid is samengesteld, plus het Nederlands Filmmuseum dat, op gronden die later zullen worden verhelderd, zich altijd afzijdig heeft gehouden van de samenwerkingsverbanden. Dit betekent dat de selectie bestaat uit:

- Het Nederlands Filmmuseum
- Het Nationaal Audiovisueel Archief (NAA)
- Het Omroepmuseum
- Stichting Film en Wetenschap
- Het Audiovisueel Archiefcentrum (AVAC)

³ Voor een beknopt overzicht van de beleidsplannen, jaarverslagen en het activiteitenplan voor 2009 van Beeld en Geluid zie <http://instituut.beeldengeluid.nl/index.aspx?ChapterID=8502>, d.d 1-8-2009.

Voor het onderzoek zal geput worden uit de aanwezige archieven bij Beeld en Geluid, voor zover gearchiveerd en toegankelijk via de beschikbare catalogi.⁴ Deze selectiecriteria zijn natuurlijk niet zonder consequenties. De belangrijkste beperking is het ontbreken van de archieven van de commerciële omroepen. Deze archieven zijn niet voorhanden in de collecties van Beeld en Geluid. De omvangrijke archieven van Beeld en Geluid geven echter wel een representatief beeld van de onderzochte instellingen in de media en vormen gezien de grootte en de omvang van dit onderzoek bovendien een werkbare afgrenzing van het bronnenmateriaal.⁵ Het onderzoek richt zich als gevolg op de uitgezonden programma's op de publieke radio- en televisiestations, daar het gaat om de relatie tussen het publiek en de instelling. Primair zullen eigen producties bestemd voor intern gebruik, buiten beschouwing worden gelaten.

De aandacht voor het instituut in de media gaat natuurlijk door tot op de dag van vandaag. Om toch een afgegrensd geheel te verkrijgen zijn de producties tot en met 15 juni 2009 opgenomen in het onderzoek. In de bijlagen zijn de samengestelde lijsten met bekeken en beluisterde fragmenten opgenomen, inclusief datering, tijdsduur, het medium en een uit de catalogus afkomstige beschrijving. Bij verwijzingen naar items uit het archief worden in een voetnoot de titel, uitzenddatum en de unieke, bij archivering bij Beeld en Geluid aan het item gekoppelde taak-id vermeld. Dit maakt het eenvoudig de bedoelde items in zowel de bijlagen als de archieven van Beeld en Geluid terug te vinden en opnieuw te bekijken of te beluisteren. Waarschijnlijk is de gemaakte selectie niet geheel uitputtend, maar dekt het wel het overgrote deel van de lading. De samengestelde lijsten geven een representatief beeld van hoe de aandacht tussen de verschillende instellingen zich tot elkaar verhoudt.

Nog enige opmerkingen wat betreft de gehanteerde begrippen en terminologie. Bij gebruik van het woord media gaat het over audiovisuele media, met de nadruk op radio, internet en televisie. De term erfgoedinstellingen, hoewel vaak ruimer gedefinieerd, wordt in dit kader gehanteerd als verzamelnaam van archieven en musea. Audiovisueel zal worden afgekort tot av.

⁴ Met verschillende zoektermen en –opdrachten is gezocht in iMMix-Intern en de via de website www.beeldengeluid.nl beschikbare publiekscatalogus.

⁵ Het Instituut voor Beeld en Geluid beheert de archieven van de publieke omroepen en biedt daarmee een dwarsdoorsnede van het Nederlandse televisie- en radioaanbod.

0.4 Opzet en categorisering

Na de geselecteerde radio- en televisieproducties te hebben bekeken en beluisterd, heb ik een aantal rubrieken geformuleerd waarin de items op basis van hun onderwerp zijn onderverdeeld. Op die manier kan een eerste schifting gemaakt worden wat betreft de inhoud en thematiek van de items. Bij het categoriseren is getracht het primaire onderwerp van het item leidend te laten zijn. Items kunnen echter dubbel voorkomen, als ze overduidelijk in meerdere categorieën thuishoren. De volgende rubrieken worden onderscheiden:

- Als archief
- Als museum/ 'experience'
- Vanwege tijdelijke tentoonstelling
- Als opnamelocatie
- Vanwege gebouw/architectuur
- Decor evenement/prijsuitreiking
- Noodzaak van behoud av-erfgoed
- Als kenniscentrum
- Producties
- Met educatieve doeleinden
- In het nieuws

In hoofdstuk 4 en 5 worden de verschillende rubrieken verder uitgewerkt, waarbij de keuze voor de verschillende categorieën nader wordt toegelicht. Alvorens tot het beantwoorden van de kernvragen te komen, zal eerst een theoretisch raamwerk en (historische) context geschetst worden, waarbinnen het onderwerp is gepositioneerd.

Een ontwikkeling die in deze inleiding nog onderbelicht blijft, maar zeer zeker uitgebreide aandacht verdient, is de veranderende hedendaagse historische cultuur. Hoofdstuk 1 gaat dieper in op de hedendaagse historische cultuur, die steeds beter te karakteriseren valt als een *visuele* historische cultuur. Van een gesloten preserveerende en conserverende instelling zijn zowel musea als archieven steeds meer een open publieksinstelling geworden. Welke trends zijn er te onderscheiden in de museum- en archiefwereld en welke rol spelen media in de beeldvorming van deze instellingen en *vice versa*?

In hoofdstuk 2 zal in vogelvlucht de geschiedenis van de Nederlandse audiovisuele erfgoedinstellingen de revue passeren. Vervolgens kan er verder worden ingezoomd op de prominente functie die sinds de oprichting wordt ingenomen door Beeld en Geluid. Hoe is de overgang van de Nederlandse audiovisuele instellingen verlopen, van een verzuild en

gefragmentariseerd (omroep-)archiefbestel naar één nationale audiovisuele erfgoedinstelling en publieksattractie.

De toenemende belangstelling voor beeld en geluid heeft een paradigmawisseling teweeggebracht in de omgang met de audiovisuele nalatenschap: dit staat centraal in hoofdstuk 3. De intensieve archivering, digitalisering, beschrijving en ontsluiting heeft geleid tot een heroverweging van de omgangsvormen met het audiovisuele erfgoed en heeft daarnaast zowel het proces van archiveren als het produceren van het materiaal blijvend veranderd. Is audiovisueel erfgoed te benaderen als een object? Geschikt voor museale presentatie? Of louter als *content*, een middel ter illustratie van een historisch narratief, educatieve doeleinden of luchtig vermaak? In dit derde hoofdstuk dienen zich ook vraagstukken van authenticiteit aan: spreken we na digitalisering nog wel van originele objecten en zijn instellingen waar dit materiaal wordt beheerd en getoond te karakteriseren als archieven, musea, of geen van beide?

In het vierde en vijfde hoofdstuk vindt de daadwerkelijke verslaglegging van het archiefonderzoek plaats en wordt antwoord gegeven op de in paragraaf 0.2 geformuleerde onderzoeksvragen. Beeld en Geluid vormt hierbij zoals gezegd de leidende casus, aangevuld in hoofdstuk 5 met andere instellingen die de relatie tussen de media en de instellingen en de positie van audiovisuele archiefinstellingen in het publieke debat verder in perspectief plaatsen. Tot slot volgt er een kort resumé waarin de belangrijkste bevindingen van het onderzoek uiteen worden gezet en worden enige aanbevelingen voor verder onderzoek gedaan.

Hoofdstuk 1:

Naar een visuele historische cultuur.

1.1 Leven *in* media

We leven niet langer *met* media, maar *in* media: ‘We leven er middenin, kunnen er niet omheen, worden er dagelijks mee geconfronteerd en geven er elke keer weer nieuwe betekenis aan’, aldus mediadeskundige Hans van Nieuwpoort.⁶ Een stelling die bij velen wellicht de wenkbrauwen doet fronsen, bij anderen argwaan zal wekken en die weer anderen doet denken aan George Orwell’s *1984*, of misschien betekent het voor menigeen wel niets nieuws onder de zon. De heikele vraag of we hier te maken hebben met een positieve of negatieve ontwikkeling daargelaten, lijkt de stelling wel degelijk verdedigbaar. Hoe je het ook wendt of keert, we staan week in, week uit, vierentwintig uur per dag in verbinding met tal van media. We kijken televisie, luisteren radio, lezen kranten, surfen op het internet, zijn in steeds grotere mate lid van digitale sociale netwerken, *hyven*, *bloggen*, *twitteren* en worden bestookt met nieuws en reclame op straat en in stations. Kortom, het is in onze hedendaagse maatschappij onmogelijk om de media buiten de deur te houden. Een ontwikkeling die niet zonder gevolgen blijft voor de hedendaagse historische cultuur en een sterke invloed heeft op de trends in de museum- en archiefwereld. Ook musea en archieven zijn gaandeweg een onlosmakelijk onderdeel geworden van de visuele cultuur en opereren *in* de media, in plaats van er slechts zijdelings naar eigen inzicht gebruik van te maken.

Alvorens dieper in te gaan op de wisselwerking tussen av-archiefstellingen en hun publiek middels de media, biedt dit hoofdstuk een indruk van de effecten die audiovisuele media sorteren op de hedendaagse historische cultuur. Op basis van literatuuronderzoek wordt onderzocht welke gevolgen deze ontwikkeling heeft voor de museum- en archiefwereld. Omdat Beeld en Geluid een archief én publieksinstelling is, zullen zowel de trends in de museum- als de archiefwereld aan de orde worden gesteld. Hoewel Beeld en Geluid zichzelf niet als museum wenst te definiëren, zal blijken dat de *Experience* goed is in te passen in de trends en ontwikkelingen die de museumwereld kenmerken. Het overzicht pretendeert geenszins compleet te zijn, maar probeert wel inzichtelijk te maken welke trends en ontwikkelingen er in de opzet van museale- en archiefinstellingen te onderkennen zijn en hoe deze zich verhouden tot mijn onderzoek.

⁶ Hans van Nieuwpoort, ‘Dit is geen vrouw, dit is een schilderij’, in: Henk Blanken en Mark Deuze (red.), *De Mediarevolutie. Tien jaar www in Nederland* (Amsterdam 2003) 226.

1.2 Een visuele historische cultuur

We leven in een cultuur waarin het beeld dominant is geworden ten opzichte van het woord, aldus Anneke Smelik in haar inaugurele rede uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogleraarschap Visuele Cultuur aan de Radboud Universiteit Nijmegen in 2003.⁷ Van een schriftcultuur zijn wij sinds de uitvinding van fotografie, film, televisie, video, DVD en internet in snel tempo een beeldcultuur geworden. De visuele cultuur bestaat in brede zin uit een mondiale mediamaatschappij, waarin beeld, tekst en geluid integraal worden geproduceerd, gedistribueerd en geconsumeerd.⁸ De moderne mens *zapt* uit dit complexe aanbod zijn informatie en daarmee ook zijn identiteit bij elkaar, vult Joost Raessens aan.⁹

Hoewel in de historische wetenschap het geschreven woord wellicht nog centraal staat, is de dominantie van het beeld wel degelijk doorgedrongen in de breder gedefinieerde historische cultuur. Een cultuur die verder reikt dan louter de wetenschappelijke en professionele omgangsvormen met het verleden. De door Kees Ribbens samengestelde definitie omvat alle manieren van hedendaagse omgang met het verleden, dus ook uitingen in de populaire cultuur, het erfgoedtoerisme en historische interesse als onderdeel van de vrijetijdsbesteding. Het gaat hierbij om een hedendaagse invulling van het verleden: een selectieve representatie en reconstructie van het verleden omwille van een nieuwe betekenisgeving in het heden, niet om het verleden zelf.¹⁰

Museale presentatiestrategieën worden niet ontwikkeld in isolement, maar zijn sterk ingebed in de visuele cultuur en maatschappij waarvan ze deel uitmaken. Zowel in de presentatievormen als in de relatie met het publiek spelen media een steeds prominentere rol. De perceptie van en de confrontatie met al deze verschillende media leidt tot een bepaalde kijkhouding bij het publiek, die de manier waarop de werkelijkheid wordt ervaren en geïnterpreteerd vormgeeft.¹¹ Om zicht te krijgen op het begrip kijkhouding introduceert Julia Noordegraaf in haar dissertatie *Strategies of display. Museum presentation in nineteenth- and twentieth-century visual culture* het 'museale script'.¹² Evenals films bezitten museale presentaties een script: een bundeling van de vooronderstellingen over het kijkgedrag van het publiek door de ontwerpers die op die manier een soort van impliciete gebruiksaanwijzing vormen. Veranderingen van het script hebben de relatie tussen het museum en zijn publiek steeds opnieuw gedefinieerd.

⁷ Anneke Smelik, *Zwemmen in het asfalt. Het behagen in de visuele cultuur* (Nijmegen 2003) 17-18.

⁸ A. Smelik, *Zwemmen in het asfalt*, 8.

⁹ Ontleend aan: John Leek, 'Kijken en luisteren naar de toverspiegel als learning experience', terug te lezen op www.boekman.nl/boekman_61_johnleek.html, d.d 11-8-2009.

¹⁰ Kees Ribbens, *Een eigentijds verleden. Alledaagse historische cultuur in Nederland 1945-2000* (Hilversum 2002) 51.

¹¹ Julia Noordegraaf, *Strategies of Display. Museum presentation in nineteenth- and twentieth-century visual culture* (Rotterdam 2004) 11.

¹² J. Noordegraaf, *Strategies of Display*, 14-15.

1.3 Musea

Het museumbezoek is ondanks een lichte daling nog steeds een populaire vorm van vrijetijdsbesteding. In 2005 werden er 19,7 miljoen bezoeken aan een museum gebracht, ten opzichte van 21,9 miljoen in 1995.¹³ Het aantal unieke Nederlandse bezoekers is wel toegenomen. Daar waar in 1995 35% van de door het Sociaal Cultureel planbureau ondervraagden zei in het afgelopen jaar een museum te hebben bezocht, steeg dit aantal in 2005 tot 41%. Opvallend is dat slechts 7% frequent een museum bezoekt. De bezoekers zijn met name hoogopgeleide autochtonen, waarbij de vrouwen licht in de meerderheid zijn. Ook relatief veel bezoekers wonen in een van de vier grote steden van ons land. De praktische reden van een betere toegankelijkheid van de musea, plus het gegeven dat mensen makkelijker te interesseren zijn voor cultureel erfgoed uit hun eigen nabije leefomgeving, ligt hieraan ten grondslag. De publiekssamenstelling naar opleidingsniveau, etnische achtergrond, sekse en geografische herkomst is nauwelijks veranderd de afgelopen jaren. Wat betreft de leeftijdsspreiding is er wel een duidelijk verschil aanwijsbaar: het zijn met name jongeren en ouderen die musea bezoeken, waarbij de jongeren vooral in klassikaal verband.¹⁴

Musea willen een breder publiek aanspreken en met name jonge bezoekers trekken. Na een periode waarin de bezoeker nagenoeg onzichtbaar leek in het museumscript is er sprake van een herwaardering van de menselijke aanwezigheid in de presentatievormen. Comfort, toegankelijkheid, maar ook entertainment zijn belangrijk en bezoekers worden uitgenodigd hun museumbezoek geheel naar eigen wens en smaak in te richten. Het moderne museumbezoek laat zich karakteriseren als een niet-lineaire ervaring waarbij meerdere zintuigen tegelijk worden aangesproken.¹⁵ Wim van Krimpen van het Haags Gemeentemuseum spreekt in dit kader van *edu-tainment*: 'Mensen komen nu voor de totale ervaring'.¹⁶

Bezoekers en hun ervaringen vormen (opnieuw) het uitgangspunt van het script van museale presentatie. Nieuwe presentatievormen gaan niet alleen de confrontatie aan met hun omgeving maar ook met het publiek. De 'oude' vorm van tentoonstellen was ontworpen om te 'appreciëren' in plaats van te 'communiceren' met de omgeving, landschap, natuur en met name met de bezoeker.¹⁷ De bezoeker, louter geïnterpreteerd als ontvanger van kennis, stond aan het einde van een productieproces en kon geen interactieve relatie aangaan met de tentoongestelde objecten. Het museale karakter liet zich vergelijken met een drukke bibliotheek: constant werden er barrières

¹³ Cijfers afkomstig uit: Andries van den Broek, Jos de Haan & Frank Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars. Trends in cultuurparticipatie en mediagebruik* (Den Haag 2009) 21-26.

¹⁴ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 22.

¹⁵ J. Noordegraaf, *Strategies of Display*, 241-243.

¹⁶ Rob van der Laarse, 'Erfgoed en de constructie van vroeger' in: idem (red.), *Bezeten van vroeger. Erfgoed, identiteit en musealisering* (Amsterdam 2005)7.

¹⁷ David Dernie, *Exhibition design* (Amsterdam 2006) 13.

opgeworpen die het beletten om meer dan een oppervlakkige relatie aan te gaan met het tentoongestelde.

Een alomvattende ervaring die de toeschouwer een unieke multimediale ervaring verschaft die meerdere zintuigen aanspreekt. Voor musea is dit niets nieuws, aldus Joseph Pine II.¹⁸ Van meet af aan zijn musea instellingen die proberen de toeschouwer een andere tijd, vreemde plaats of ervaring te laten beleven. Ze maken onderdeel uit van wat hij de *experience business* noemt. Wat wel nieuw is volgens Pine, is dat momenteel vrijwel alle industrieën onderdeel zijn gaan uitmaken van deze *experience business*.¹⁹ Het publiek raakt gewend aan het beleven van bijzondere ervaringen, niet alleen op vakantie of in het museum, maar ook in het winkelcentrum, restaurant of tijdens een avondje uit. Om onderscheidend te blijven zullen musea zich moeten herbezinnen op hun taken en hun positie in de markt van vrijetijdsbesteding opnieuw dienen te definiëren. Musea zijn steeds minder plaatsen van verwondering, maar meer en meer plaatsen van entertainment, aldus Tracy Metz. Musea wedijveren niet langer alleen onderling om de gunst van de consument, maar gaan in gelijke mate de concurrentiestrijd aan met pretparken, winkelcentra en vakantieparken.²⁰

Musea neigen steeds meer naar de *on-demand* cultuur van de consument.²¹ Het oproepen van emotie afgeleid van de psychologie van reclame en advertenties waarbij kleuren, geluiden en patronen elkaar snel dan wel traag afwisselen is hierbij van groot belang om het engagement bij de bezoeker te vergroten. Het kan bijdragen aan een gevoel van empathie of *Einfühlung*.²² Het speelt in op het gevoel van plezier en herkenning dat identificatie met het getoonde teweeg kan brengen.²³ Er wordt sterk ingezet op een voor elke persoon afzonderlijk samengestelde beleving. De *Beeld en Geluid Experience* past in dit proces. Veelvuldig wordt er gebruik gemaakt van *interactives* om de dialoog met de bezoeker aan te gaan. Er is geen sprake van een lineair historisch perspectief, maar van een rondom de individuele bezoeker samengestelde ervaring die hij of zij zelf kan vormgeven door een keuze te maken uit de verschillende paviljoens.²⁴

Het museum als forum is een graag gebruikte metafoer. Aldus curator Ralph Appelbaum: 'Museums are active forums that encourage people to talk about ideas.'²⁵ De idee van het museum als forum, zowel letterlijk als figuurlijk: een ruimte voor experiment, zowel qua indeling, als voor

¹⁸ B. Joseph Pine II, 'Museums in the experience economy', in: Annemarie Vels Heijn (red.), *The future of museums, the museum of the future* (Amsterdam 2002) 19.

¹⁹ J. Pine II, 'Museums in the experience economy', 21.

²⁰ Tracy Metz, 'Museum of the future: tool or toy?', in: A. Vels Heijn, *The future of museums, the museum of the future*, 8.

²¹ Eva Vonk, 'Podwalk', in: *Museumtijdschrift*, Vol. 20, nr. 5 (jul./aug. 2007), 51.

²² D. Dornie, *Exhibition design*, 11.

²³ A. Smelik, *Zwemmen in het asfalt*, 14.

²⁴ Homme Siebenga, 'Beeld & Geluid. Kermis in een cultuurtempel', in: *Museumtijdschrift*, Vol. 20, nr. 1 (jan. 2007), 14-19.

²⁵ Citaat uit: D. Dornie, *Exhibition design*, 14.

gebouwen en ideeën. De accentverlegging naar openheid, flexibiliteit en beweging vereist een fundamentele aanpassing in het scheppende vermogen van curatoren. De bezoeker is steeds meer een kritische consument geworden die zelf zijn keuze kan samenstellen uit de door het museum of archief aangeboden bronnen.²⁶ Naast deze beschikbaarstelling zal de instelling echter ook moeten blijven zorgen voor voldoende betekenisgeving, daar de bronnen zonder de juiste context en informatie onbegrijpelijk en betekenisloos blijven.

1.4 Archieven

Evenals musea zien archieven zich geconfronteerd met een uitdaging. Geschiedenis mag zich verheugen op veel publieke belangstelling en archieven bezitten voldoende potentie om op deze groeiende interesse in te spelen. Er is in grote mate belangstelling voor het verleden van de eigen omgeving, de archieven herbergen unieke collecties en de opkomst van het internet biedt ook voor de archieven legio nieuwe mogelijkheden. Het schort echter aan de naamsbekendheid en het imago van de archiefsector. Maar een relatief kleine groep mensen maakt gebruik van archieven, veelal uit een persoonlijke interesse in genealogie of historische interesse voor de eigen streek of buurt.²⁷ De archieven zijn met name populair bij oudere, hoogopgeleide mannen. Het gaat om een relatief bescheiden, maar gestaag groeiende groep bezoekers aan de fysieke archieven.²⁸ De bezoekfrequentie scoort met een gemiddelde van 3,6 bezoeken per jaar het hoogst van de verschillende culturele instellingen.²⁹ Het aantal bezoekers dat via internet archiefmateriaal raadpleegt heeft een nog sterkere groei doorgemaakt.

In het rapport *Naar een publieksgericht archiefbestel* uit 2003 komt de sector met een serie voorstellen om de aanwezige potentie om te zetten in een groter publieksbereik. Het aanboren van nieuwe, met name jongere doelgroepen en het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten zijn twee van de belangrijkste speerpunten van het geformuleerde pakket van aanbevelingen.³⁰ Op die manier wil de archiefsector meer aansluiting vinden bij de vraag naar belevenissen en de digitaliseringstrend die ook in de museumwereld waarneembaar is. Media kunnen hierbij zowel worden aangewend bij de voorbereiding als inhoudelijke verdieping van een archiefbezoek. Websites verschaffen op tal van manieren informatie: naast de meer praktische bezoekersinformatie zijn er filmpjes te vinden, downloadbare kijk- en luisterfragmenten, virtuele tours van de musea en 360° panorama's, om enkele voorbeelden te noemen. Steeds meer archieven maken ook delen van hun

²⁶ J. Leek, 'Kijken en luisteren naar de toverspiegel als learning experience'.

²⁷ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 29.

²⁸ Van 2,9% van de bevolking van 16 jaar en ouder in 1995 naar 4,3% in 2007.

²⁹ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 30.

³⁰ Koos van Dijken & Natasha Stroeker, *Naar een publieksgericht archiefbestel. Kenmerken, doelbereik, consequenties* (Zoetermeer 2003) 5.

collecties door middel van een online archief toegankelijk.³¹ De toegankelijkheid voor de recreatief ingestelde bezoeker laat echter vaak te wensen over en daarom bieden steeds meer archieven *webspecials* aan: speciaal voor het internet samengestelde programma's die de bezoeker in staat stellen zich verder te verdiepen in een bepaald thema, onderwerp of historische periode.³²

Het bieden van een unieke beleving in een (virtuele) wereld lijkt ook hier de toverformule. De invloed van de virtuele cultuur wordt al duidelijk bij een simpele blik op de eerste vier van de in totaal vijf hoofddoelstellingen van het voornoemde beleidsrapport.³³

- Volledige virtuele ontsluiting en toegankelijkheid van de collectie.
- Gedeeltelijke virtuele toegankelijkheid van de primaire bronnen.
- Virtuele eliminatie van de witte vlekken waardoor gebruikers en bezoekers toegang hebben tot de hele Nederlandse collectie.
- Één (virtuele) Historische Collectie Nederland.

Het gebruik van nieuwe media en het creëren van fictieve omgevingen biedt de mogelijkheid de toeschouwer vanuit de vertrouwde omgeving/interieur van het museum en archief mee te nemen voor een geheel nieuwe ervaring. Er wordt steeds meer plek ingeruimd voor verschillende media in een poging de erfgoedinstellingen meer toegankelijk te maken voor een steeds meer *media-literate* publiek.³⁴

De Raad van Cultuur onderschrijft deze behoefte aan kennis over de omgang met de alomtegenwoordige media en vat het samen in de term Mediawijsheid. Een term die staat voor 'het geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit waarmee burgers zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemedialiseerde wereld'.³⁵ In 2005 werd het Mediawijsheid Expertisecentrum in het leven geroepen: een netwerkorganisatie met als doel de Mediawijsheid onder burgers te vergroten.³⁶ Selma Thomas verkent in haar bijdrage aan de bundel *The Virtual and the Real. Media in the Museum* de mogelijkheden om publiek meer diepgang te bieden bij het 'lezen' van de alomtegenwoordige media. Het is volgens haar een taak van de erfgoedinstellingen om te proberen het publiek meer *media-literate* – vrij vertaald 'visueel-

³¹ Erik van Tuijn, 'Museum & internet. Als het weer eens regent.', in: *Museumtijdschrift*, Vol. 21, nr. 7 (okt/nov 2008), 55.

³² Voorbeelden zijn: www.hetgeheugenvannederland.nl, www.nationaalarchief.nl/vitrine/index.html en www.anpfotoarchief.nl.

³³ K. van Dijken & N. Stroeker, *Naar een publieksgericht archiefbestel*, 3.

³⁴ Andrea Witcomb, *Re-Imagining the Museum. Beyond the Mausoleum* (Londen 2003) 129.

³⁵ www.cultuur.nl/files/pdf/advies/200507140938420.med-2005.02498-1.pdf, d.d 5-8-2009.

³⁶ Kwartiermakersgroep Mediawijsheid, *Programma Mediawijsheid. De inrichting van een Mediawijsheid Expertisecentrum* (Den Haag 2008) 2-3.

geletterd' – te maken: 'to teach them to become more visually literate and teach them to become more accomplished consumers of the media that confronts them, both inside the museum and outside our walls'.³⁷

Voor archieven geldt wederom hetzelfde. Bezoekers moeten zelf op zoek kunnen gaan naar relevante informatie en snel en betrekkelijk eenvoudig materiaal kunnen vinden dat voor hen persoonlijk relevant en de moeite waard is. Jongeren zijn anno 2009 reeds vertrouwd met zoekmethoden en –systemen op het internet. Archieven kunnen hun zoeksystemen naar dit voorbeeld modelleren en zo de toegankelijkheid voor de volgende generatie, die nu al wordt gekarakteriseerd als de 'netwerkgeneratie', enorm verbeteren.³⁸

1.5 Kunst en cultuur in de media

Media zijn – van overheidswege, maar zeer zeker ook vanuit het perspectief van museale instellingen gezien – een instrument voor cultuurspreiding. Naast het bestuderen van de media die de erfgoedinstellingen aanwenden, is het goed ook aandacht te besteden aan de audiovisuele media die het beoogde publiek aanwendt. Recent onderzoek van het SCP verschaft inzicht in het gebruik van internet, radio en televisie die specifiek betrekking heeft op kunst en cultuur.³⁹ De gegevens bieden de mogelijkheid om musea en archieven eruit te lichten en te kijken hoe instellingen zouden kunnen inspelen op aandacht van de verschillende media, om een voorsot te nemen op de latere *casestudy*.

Programma's over kunst en cultuur vormen veelvuldig het onderwerp van publieke discussie. De publieke omroepen zouden zich te veel op de kijkcijfers richten en als gevolg de aandacht voor kunst en cultuur, een genre dat minder kijkers trekt, verwaarlozen.⁴⁰ Is het niet een van de primaire taken van de publieke omroepen om juist kunst en cultuur te promoten? Een vraag die zeer verschillende antwoorden oproept. Het leidde zelfs tot de oprichting van *Omroep C*, een aspirant-omroep die weliswaar het benodigde aantal leden niet haalde om tot het publieke omroepbestel toe te treden, maar wel een duidelijk signaal afgaf: volgens de initiatiefnemers is de aandacht voor kunst en cultuur bij de publieke omroepen ver beneden de maat. De vraag blijft echter of het primair een taak van de publieke omroepen is om de kunst en cultuur een podium te verschaffen. De gebrekkige aandacht kan ook uitgelegd worden als een gebrek aan creativiteit en inventiviteit bij de culturele instellingen om zelf voldoende media aandacht te genereren.

³⁷ Selma Thomas, 'Introduction', in: Selma Thomas & Ann Mintz (red.), *The Virtual and the Real. Media in the Museum* (Washington 1998) XI.

³⁸ Arjo van Loo, 'Een centraal digitaal domein. Het audiovisuele archief in de 21ste eeuw', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 162; K. van Dijken & N. Stroeker, *Naar een publieksgericht archiefbestel*, 3.

³⁹ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 107.

⁴⁰ *Ibidem*, 108.

Audiovisuele media bereiken een veel groter publiek voor een cultuurvorm dan via een bezoek aan een instelling gerealiseerd kan worden. De website van een *pilot*-project van het Nationaal Archief haalde als gevolg van een item op het 8-uur journaal op één avond ruim 100.000 pageviews, maar liefst tien procent van het totale aantal bezoekers in zes maanden.⁴¹ In een evaluatieverslag benoemt het Nationaal Archief de media-aandacht als een van de twee belangrijkste oorzaken van de toename aan bezoekers van de website. Media vormen een niet te onderschatten instrument in het bereiken van zeer grote groepen mensen en het is een legitieme vraag of (museale) instellingen zich wel in voldoende mate bewust zijn van de kracht en mogelijkheden van de av-media. Steeds meer mensen consumeren vanuit de eigen woonkamer kunst en cultuur en het is zaak voor de musea om ook deze mensen, buiten de muren van het oorspronkelijke museum te kunnen bedienen. Het gros van de museumbezoeken wordt zoals we hebben gezien door incidentele bezoekers voor hun rekening genomen. Televisie, radio en internet zijn de ideale media om deze grote groep te kunnen bereiken en te sturen.

Sinds eind jaren tachtig is het kijken en luisteren naar programma's over kunst en cultuur gedaald, alhoewel het sinds 1995 constant is gebleven. Op basis van de gegevens van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat er nauwelijks verschil is in het percentage tussen de vijf te onderscheiden kunstvormen.⁴² Dit lijkt erop te wijzen dat er een groep cultuurminnaars is die naar programma's over al de verschillende kunstvormen kijkt en luistert. Mensen met een voorliefde voor een van de verschillende kunstvormen, blijken makkelijk te interesseren voor de andere. Instellingen kunnen hierop inspelen door kruisverbanden te leggen, naar elkaar te verwijzen en van elkaars netwerken gebruik te maken.

Mensen met een bestaande voorliefde voor kunst en cultuur profiteren via de media meer van het cultuuraanbod dan de op voorhand weinig- of niet geïnteresseerden. De programma's en websites spelen duidelijk in op de behoeftes van de reeds geïnteresseerden en doen minder moeite om nieuwe doelgroepen aan te boren. Of dit erg is, is natuurlijk de vraag. Je kunt ook stellen dat de media goed weten in te spelen op de behoeftes van een specifieke doelgroep. Vanuit het oogpunt van de instellingen is het echter ook voorstelbaar dat ze het publiek in de breedte willen aanspreken in plaats van een gerichte doelgroep. Het zou verder onderzoek en discussie vergen om de voors en tegens helder in kaart te brengen.

Hoewel av-media voor mensen in het gehele land goed toegankelijk zijn, blijken ook hier de bewoners van de vier grote steden het meest naar de programma's te kijken en te luisteren. Mogelijke oorzaak zou kunnen zijn dat de keuze in de programma's vaak valt op onderwerpen uit de

⁴¹ Judith Moortgat, *Taking pictures to the public. Evaluatieverslag Nationaal Archief & Spaarnestad Photo op Flickr the Commons* (Den Haag 2009) 3.

⁴² Zie tabel 5.17 in: F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 108.

grote steden en het gevoel van verbondenheid en interesse met de thematiek voor niet stedelingen als gevolg kleiner is. Daarnaast speelt het ook een rol dat mensen met een grote cultuurbelangstelling zich bij voorkeur vestigen op plaatsen waar het aanbod groot is en dus vooral in de grote steden wonen.⁴³

Het televisiepubliek is aan het vergrijzen, jongeren wenden zich steeds meer tot het internet. Daarbij moet worden aangetekend dat jongeren via het internet ook tv kijken. Zoals eerder gesteld liggen er met name mogelijkheden in te spelen op de reeds aanwezige vaardigheden van de netwerkgeneratie om met *online* zoeksystemen, sociale netwerken en *communities* om te gaan. Het Nationaal Archief maakt om die reden gebruik van de populaire fotocommunity *Flickr the Commons* en Beeld en Geluid opende onlangs een eigen kanaal op *YouTube*. Beide reeds beproefde en door jongeren veel bezochte sociale netwerksites. Op die manier kan het raadplegen van audiovisueel erfgoed geïmplementeerd worden in de leef- en leercultuur van jongeren. Bezoekers kunnen bovendien hun kennis en mening over de getoonde filmpjes en foto's achterlaten en kunnen op die manier bijdragen aan de metadatering en contextualisering van het materiaal.⁴⁴

1.6 Conclusie

De doelstelling van de omroepen enerzijds en de erfgoedinstellingen anderzijds bij het aanbieden van kunst en cultuur via de media blijkt niet overeen te komen. Daar waar de omroepen vooral blijken in te zetten op het bedienen van de vraag van een reeds cultuurminnend publiek, zou het de erfgoedinstellingen er veel meer aan gelegen moeten zijn om via de media nieuwe, nog nauwelijks met kunst en cultuur bekende doelgroepen te bereiken en enthousiasmeren.

In de zwaarbevochten strijd om de vrije tijd van de consument moeten musea en archieven alle zeilen bijzetten om een klant- en marktgericht concept neer te zetten. De grens tussen erfgoedinstellingen en andere commerciële *leisure* instellingen als winkels, en thema- of pretpark, vervaagt.⁴⁵ Om de consument voor zich te winnen maken culturele instellingen gebruik van overeenkomstige marketingstrategieën. Ze moeten zich steeds duidelijker profileren in de markt van vrijetijdsbesteding en zijn van een gesloten preserveerende en conserverende bewaarplaats van objecten steeds meer verworden naar een open publieksinstelling. Een bezoek aan een museale instelling moet leuk en spannend zijn, al staat dit soms op gespannen voet met de inhoudelijke boodschap van de tentoonstelling en wordt de functie van het museum als kennisoverdrager

⁴³ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 110.

⁴⁴ De start van beide projecten is veelbelovend. Zie in dit kader: Stichting Nederland Kennisland, *Beelden voor de toekomst. De eerste successen* (Amsterdam 2009) 30-35.

⁴⁵ Tracy Metz, *Pret! Leisure en landschap* (Rotterdam 2002) 180-200 en 274-286.

hierdoor steeds diffuser. ‘Kennisoverdracht op de bagagedrager van het vermaak’ aldus de directeur van het Utrechtse Spoorwegmuseum.

Het beeld geschetst in de media blijkt vaak toonaangevend in het publieke debat. Hoewel we zelf de selectie uit de omvangrijke hoeveelheid media maken, kleurt en vormt het beeld in de media onze perceptie van de wereld. Kijkervaringen kleuren steeds meer onze beleving van de werkelijkheid; de visuele cultuur vervangt deels de geleefde werkelijkheid.⁴⁶ De verbeelding gaat de rol van het verbeelde overnemen. Daarom is het van belang om zicht te houden op welk beeld er in de media en dus in de visuele cultuur geschetst wordt van musea en archiefinstellingen, daar het bepalend en representatief is voor het beeld dat het publiek van een instelling heeft en vormt.

Om hun bestaansrecht te blijven legitimeren zullen musea en archiefinstellingen, die als een statische en passieve vorm van ervaren gezien worden, zich de vraag moeten stellen hoe ze zich in de media willen positioneren.⁴⁷ Een succesvolle tentoonstelling zal moeten streven naar een juiste combinatie van informatie en entertainment en naar een dialoog in beide richtingen.⁴⁸ Tentoonstellingen en andere publieke programma’s zijn te definiëren als een conversatie tussen het instituut en zijn publiek.⁴⁹ De berichtgeving en de beeldvorming in de media vormen daarin een niet te onderschatten onderdeel. De media zijn een essentieel onderdeel in het overbrengen van de desbetreffende boodschap aan een breed publiek. Het gebruik van media is geen doel op zich en draagt in zichzelf geen betekenis. De vraag is niet wat kan ik ermee, maar wat probeer ik met de aandacht in de media te bereiken?⁵⁰ Het opwekken van nieuwsgierigheid en het vergroten van de bekendheid bij nog onontgonnen publieksgroepen zou hierbij een van de hoofddoelen moeten zijn.

⁴⁶ A. Smelik, *Zwemmen in het asfalt*, 12.

⁴⁷ A. Witcomb, *Re-Imagining the Museum*, 128.

⁴⁸ K. Feireiss, ‘It’s not about art’. In: idem (red.), *The art of architecture exhibitions*, 9.

⁴⁹ S. Thomas & A. Mintz, *The Virtual and the Real*, X.

⁵⁰ Selma Thomas, ‘Mediated Realities: A Media Perspective’, in: S. Thomas & A. Mintz, *The Virtual and the Real*, 3.

Hoofdstuk 2:

De geschiedenis van de audiovisuele erfgoedinstellingen in Nederland

2.1 De lange weg naar één nationale audiovisuele erfgoedinstelling

Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid opende in december 2006 haar deuren voor het publiek in een nieuw en door zijn vooruitstrevende en kenmerkende architectuur herkenbaar gebouw in het Mediapark te Hilversum. De herkenbare plek van Beeld en Geluid als archief en publieksattractie in het huidige medialandschap, was lange tijd niet zo vanzelfsprekend. Een aantal archieven waaronder de bedrijfsarchieven van de omroepen, de Stichting Film en Wetenschap, het archief van de Rijksvoorlichtingsdienst en het Omroepmuseum zijn in 1996 gefuseerd en gevormd tot Nederlands Audiovisueel Archief. Een instelling die in 2002 werd omgedoopt tot het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Het Filmmuseum te Amsterdam bleef vanwege de sterke nadruk op de cinematografische geschiedenis van Nederland autonoom en ging geen deel uitmaken van Beeld en Geluid.

In een viertal fases zal de geschiedenis van de Nederlandse audiovisuele erfgoedinstellingen de revue passeren. Een fasering die is ontleend aan het artikel 'Een centraal digitaal domein' van Arjan van Loo⁵¹. Hij onderscheidt vier fasen waarin de historie van het omroepproductieproces grofweg is te vatten. De ontwikkeling van het productieproces was in grote mate bepalend voor de ontwikkeling van het audiovisuele archiefwezen en – zoals we zullen zien – sinds enige tijd ook andersom, waarbij de innovaties in de archiefwereld niet zonder gevolgen blijven voor het omroepproductieproces. De Nederlandse audiovisuele instellingen: van een verzuild en gefragmentariseerd (omroep-)archief naar één nationale av-erfgoedinstelling en publieksattractie. Hoe is deze overgang verlopen?

2.2 Een beeld vormen van het verleden

Hoewel film en fotografie zich vanaf het begin van de twintigste eeuw op een enorme populariteit konden verheugen, bleef de professionele opslag van het audiovisueel materiaal lange tijd achter. Onzorgvuldige omgang met het materiaal en de brandbaarheid van de aanvankelijk gebruikte nitraatfilms zorgden ervoor dat veel filmmateriaal al in een vroeg stadium verloren ging. Pas vanaf de jaren dertig werd het archiveren een nationale aangelegenheid, met de oprichting van de *Cinémathèque Française* in Frankrijk, de *Museum of Modern Art Film Library* in de VS, het *National Film Archive* in Groot-Brittannië en het door het Nazi-regime opgerichte *Reichsfilmarchiv* in

⁵¹ A. van Loo, 'Een centraal digitaal domein', 150-166.

Duitsland.⁵² Mede op initiatief van deze laatste instelling werd in 1938 de *Fédération Internationale des Archives de Film* (FIAF) opgericht. Een internationale federatie ten behoeve van de archivering van film, maar door het *Reichsarchiv* vooral beschouwd als een platform voor de distributie van hun propaganda-films.

Van enige vorm van selectie was eigenlijk nog geen sprake, men probeerde simpelweg alles te pakken te krijgen dat nog voorhanden was. Als gevolg van deze relatieve willekeur waarmee het materiaal in de archieven terecht is gekomen, worden oude collecties vrijwel altijd gekenmerkt door een onevenwichtige samenstelling. Wat bewaard is gebleven is slechts een fractie van wat er daadwerkelijk gemaakt is.⁵³ De interesse ging met name uit naar de inhoud: wat staat er op de films, wat is er op te zien?⁵⁴ Aan het behoud van de originele drager werd minder waarde gehecht. Bij de introductie van nieuwe typen dragers werden de oude dan ook vaak zonder pardon vernietigd.

De komst van radio en later televisie bracht beeld en geluid niet langer alleen via de bioscoop naar het publiek, maar voor het eerst ook rechtstreeks bij de mensen in de woonkamer. Programma's werden aanvankelijk geproduceerd om slechts eenmalig analoog via de ether te worden uitgezonden. De uitzendmogelijkheden waren beperkt, dus herhalingen van uitzendingen waren zeer uitzonderlijk. De noodzaak om programma's te archiveren – ook toen al een zeer dure en tijdrovende bezigheid – ontbrak dan ook. Archiveren omwille van de cultuurhistorische waardering van het materiaal was nog nauwelijks aan de orde.⁵⁵

De komst van kabel en satelliet bracht verandering in de omgang met televisie en radio opnames. Het aantal beschikbare zenders en daarmee ook de hoeveelheid beschikbare zendtijd nam exponentieel toe. De hoeveelheid producties maakte dientengevolge eveneens een explosieve groei door. Al deze zendtijd vullen met nieuwe, al dan niet zelfgemaakte producties was een uiterst prijzige aangelegenheid. Het uitzenden van herhalingen bleek een goed en kostenbesparend alternatief. Voor omroepen werd het als gevolg aantrekkelijk om eigen producties te bewaren en op te slaan, met het oogpunt ze later opnieuw te kunnen uitzenden. De introductie van de videorecorder maakte dit proces bovendien stukken eenvoudiger en maakte het voor de consument mogelijk om programma's op te nemen en voor het eerst zelf te bepalen wanneer en hoe vaak ze te bekijken. De dure videobanden deed veel omroepen echter besluiten banden opnieuw te gebruiken, waardoor veel oorspronkelijk materiaal alsnog verloren is gegaan.

⁵² Chris Vos, *Bewegend Verleden. Inleiding in de analyse van films en televisieprogramma's* (Amsterdam 2004) 203.

⁵³ Piet van Wijk, 'Een kwestie van kiezen. Acquisitie en selectie van de nationale audiovisuele collectie', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, 29.

⁵⁴ Mark-Paul Meyer, 'Celluloid en pixels. Filmrestauratie in het digitale tijdperk', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, 142.

⁵⁵ A. van Loo, 'Een centraal digitaal domein', 152.

Pas in de jaren zeventig ontplooiden zich in Nederland de eerste initiatieven om op nationaal niveau zorg te dragen voor het archiveren van het av-erfgoed. Het besef groeide dat de omroepproducties van grote cultuurhistorische waarde konden zijn bij het vormen van een tijdsbeeld van voorgaande perioden. Een eerste vraag die zich bij het archiveren op nationale schaal aandiende was: *wie* gaat er zorg dragen voor het audiovisueel erfgoed? In januari 1977 werd met de *Nota betreffende de Stichting Audiovisueel Archief i.o.* een eerste poging ondernomen een antwoord op deze vraag te formuleren. De nota werd samengesteld door elf organisaties: de Rijksarchiefdienst, NOS, Stichting Film en Wetenschap, Nederlands Filmmuseum, de Stichting Theater, Klank en Beeld en de archiefdiensten van de zes grootste steden van het land. De strekking van het schrijven was duidelijk: het ontbrak in Nederland aan een centrale plek voor, of zelfs maar aan een centraal geformuleerd beleid inzake de archivering van audiovisueel materiaal.⁵⁶ Als gevolg hiervan werkten de vele organisaties inefficiënt en langs elkaar heen, overlaptten de werkterreinen elkaar, maar – belangrijker nog – bleven grote stukken buiten beschouwing. Er diende spoedig een centrale instantie te worden ingesteld die zorgdroeg voor de opsporing, documentatie en beschrijving van filmmateriaal, videoregistraties van de omroepen en registraties van rechtstreekse uitzendingen.

De verwezenlijking van deze plannen bleek een langdurig en moeizaam proces. Het zou twintig jaar duren voordat er met de oprichting van het Nederlands Audiovisueel Archief inderdaad een nationale instelling voor het beheer en behoud van de audiovisuele nalatenschap gerealiseerd was. Het voert op deze plaats te ver om deze langsepende gang van zaken verder uit te diepen, maar voor een uitvoerig en gedegen beschrijving van deze strijd verwijs ik naar het artikel van Piet van Wijk in het *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*.⁵⁷

In zijn conclusie distilleert Van Wijk een aantal constanten uit de lange discussie. Op de eerste plaats waren de archiveringsactiviteiten van de verschillende instellingen sterk doelgroepgebonden. Het doel van de samenstellers en de behoeftes van de externe gebruikers liepen als gevolg vaak uiteen. Om een voorbeeld te geven: de omroeparchieven hadden sterk het karakter van een bedrijfsarchief en waren met name toegerust voor eigen (her)gebruik. Tot eind jaren tachtig maakten de omroepen zelf de afweging welk materiaal in aanmerking kwam om te bewaren, wat vrij spel betekende voor economische en organisatorische willekeur.⁵⁸ Deze op economische gronden gestoelde selectiecriteria, de slechte toegankelijkheid van de archieven en de geringe mate van ontsluiting, beschrijving en catalogisering voldeden bij lange na niet aan de verwachtingen van historici en andere academici die het archief in toenemende mate als bronnenopslagplaats benaderden.

⁵⁶ P. van Wijk, 'Een kwestie van kiezen', 8.

⁵⁷ Ibidem, 7-34.

⁵⁸ Ibidem, 30.

Het sterk verzuilde omroepbestel zorgde bovendien voor een sterk gefragmentariseerd archiefwezen. Voor wetenschappers bleek het nagenoeg onmogelijk in dit woud van moeilijk toegankelijke archieven gedegen en structureel onderzoek te doen. Historici verweten de omroepen onverantwoordelijk met hun nalatenschap om te gaan en vonden dat ze hun morele plicht verzuimden om zorg te dragen voor het beheer en het behoud van av-erfgoed. Het probleem was met name de slechte toegankelijkheid en de willekeurig gehanteerde selectiecriteria, waarbij de cultuurhistorische waarde volgens de historici volstrekt genegeerd werd. Om de wetenschappers tegemoet te komen en om het alledaagse, triviale niet uit het oog te verliezen bedacht men de oplossing om ieder jaar twee weken televisie en vier weken radio integraal op te nemen en te archiveren. Het probleem van de ontsluiting en toegankelijkheid was moeilijker te ondervangen. De omroepen konden of wilden geen geld vrijmaken om deze problemen te ondervangen, waardoor de archieven voor de wetenschappers voorsnog een allegaartje van betekenisloos en onbruikbaar oud materiaal bleef.

Op de vraag *wat* er bewaard diende te worden gaven de instellingen ook allemaal een verschillend antwoord. De aard en samenstelling van de collecties was als gevolg van de uiteenlopende bewaaropdrachten van de av-archiefinstellingen zeer verschillend en moeilijk samen te brengen. Van een eenduidig selectiebeleid was geen sprake. Het Filmmuseum waarborgde de cinematografische erfenis, waarbij de esthetische, filmische kwaliteiten voorop staan. De RVD beheerde het materiaal inzake de overheid en het Koninklijk Huis, waarbij de inhoud van het materiaal – wie of wat er te zien is – veel belangrijker was dan de cinematografische waarde, terwijl bij de omroepen commerciële motieven en de mogelijkheid voor hergebruik de doorslag gaven in de afweging om iets wel of niet te bewaren.

Hoewel er tussen de instellingen grote verschillen bestonden in aanpak en karakter, was er van afgunst of enige vorm van animositeit geen sprake. Medewerkers van de verschillende archieven gingen veelvuldig met elkaar rond de tafel zitten, maar zoals uit het voorafgaande blijkt, probeerde men beroepshalve appels met peren te vergelijken. De noodzaak tot samenwerking werd wel degelijk gevoeld, maar het varen van één gezamenlijke koers stond op gespannen voet met het behoud van en de visie op de eigen collectie. Aanvankelijk werd er dan ook voor gepleit om de vier instellingen waaruit het NAA uiteindelijk is samengesteld naast elkaar te laten bestaan. De onbekendheid met de schaal van een dergelijke nationale av-archiveringsoperatie zorgde er echter voor dat de in theorie bedachte plannen in werkelijkheid financieel niet realiseerbaar bleken. Van het handhaven van vier onafhankelijke instituten werd van overheidswege dan ook vrij snel afgezien. In die situatie zouden bovendien de overlappingsen, maar met name de lacunes waar in de nota uit 1977 al melding van werd gemaakt, blijven bestaan. Wel werd er ingestemd met een autonome rol voor

het Filmmuseum, als centrum voor de cinematografie.⁵⁹ Filmmusea kiezen in hun taakopvatting duidelijk voor de cinematografische filmesthetische kant en vallen derhalve binnen de traditie van kunstmusea.⁶⁰ Dit vormt een van de belangrijkste argumenten van het Nederlands Filmmuseum om steeds buiten de consortia van audiovisuele museale- en archiefinstellingen te blijven.

De doelstelling van het uiteindelijk opgerichte NAA, een samenwerkingsverband van het Audiovisueel Archief Centrum (AVAC), de stichting Film en Wetenschap, de av-archieven van de Rijks Voorlichtings Dienst en het Omroepmuseum, was het verzamelen van alle beeld- en geluidsbronnen die relevant werden geacht voor de geschiedenis van de twintigste eeuw, ongeacht genre, herkomst, drager en artistieke of technische kwaliteit. De praktijk bleek natuurlijk weerbarstiger. De ruim gedefinieerde selectiecriteria boden weinig houvast bij de afweging om materiaal wel of niet te archiveren. Keer op keer werd de ‘hete selectie-aardappel’, zoals Van Wijk de selectieproblematiek beeldend verwoordt, doorgeschoven.⁶¹ Tot in den treuren hebben stuurgroepen, commissies en belangengroepen zich het hoofd gebroken om selectiecriteria te formuleren die zowel de onderzoekers, gebruikers, producenten, het onderwijs als de gewone kijker tevreden zouden stellen: een onmogelijke opgave. De selectiecriteria dienen beschouwd te worden als checklist van de belangen op nationaal niveau, aldus Van Wijk. Per deelcollectie en kleinere niveaus zal een preciezere, nader gedefinieerde set van criteria uitsluitel moeten geven over wel of niet opnemen van het materiaal in het archief. Van Wijk stelt terecht dat al die tijd onderschat is dat voor een dergelijk, van oorsprong sterk verzuild en gefragmentariseerd archiefwezen de ultieme set van selectiecriteria niet bestaat.⁶²

Met de oprichting van het NAA was men er uiteindelijk in geslaagd een instantie in het leven te roepen die op een nationale schaal de regie in handen had. Een instelling die zich meteen weer geconfronteerd zag met de uitdagingen van de eigen tijd, want ten tijde van de totstandkoming van het NAA raakte de ontwikkeling van de media in een stroomversnelling: de komst van het internet en digitale media zouden verstrekkende gevolgen hebben voor de rol en werkwijze van av-erfgoedinstellingen.

⁵⁹ P. van Wijk, ‘Een kwestie van kiezen’, 27.

⁶⁰ Bregtje Lameris, *Opnieuw Belicht. De pas de deux tussen de filmmuseale praktijk en filmhistorische debatten* (Utrecht 2007) 1.

⁶¹ P. van Wijk, ‘Een kwestie van kiezen’, 32-33.

⁶² *Ibidem*, 33.

2.3 Voor eens en voor altijd

De ontwikkeling van de audiovisuele archiefinstellingen is sinds de oprichting van het NAA in grote lijnen terug te voeren op twee nauw met elkaar verweven ontwikkelingen: de groeiende cultuurhistorische waardering van het av-erfgoed enerzijds en de groeiende commerciële waarde daarvan anderzijds. De zich in rap tempo voltrekkende technologische ontwikkeling ligt ten grondslag aan beide ontwikkelingen.

De komst van het NAA zorgde voor een professionalisering van het audiovisuele archiefwezen.⁶³ Een belangrijke eerste stap die gezet diende te worden, alvorens het NAA zich verder kon ontwikkelen, was het inventariseren van wat er allemaal bij de verschillende instellingen aanwezig was. In 1998 werd het startsein gegeven voor een nationale inventarisatie van av-archieffcollecties en hun conserveringsachterstanden met het doel te komen tot een Audiovisuele Collectie Nederland. Deze collectie ging een apart onderdeel vormen van de reeds eerder door Hedy d'Ancona geïntroduceerde *Collectie Nederland*, waarin werd beoogd alle nationale erfgoedcollecties in kaart te brengen. Het van overheidswege toevoegen van het av-erfgoed als een aparte categorie vormde een belangrijke stap in de erkenning van de audiovisuele nalatenschap als autonoom onderdeel van het nationale erfgoed. Een jaar later werden de resultaten van de inventarisatie gepresenteerd, waarmee er voor het eerst een beeld werd verkregen van de totale omvang en samenstelling van de aanwezige av-collecties in Nederland. Maar wat bovenal opviel was de schrikbarend slechte toestand waarin de Audiovisuele Collectie Nederland verkeerde.

De Raad voor Cultuur gaat aan het werk om met een voorstel te komen om de teloorgang van de collecties te stoppen. In 2005 verschijnt het *Deltaplan voor het filmbehoud*, waarin de overheid opgeroepen wordt zijn verantwoordelijkheid te nemen voor het beheer en behoud van het audiovisueel erfgoed. Het materiaal vormt een onmisbare beeldende bron voor de cultuur en geschiedenis van de twintigste eeuw, is opnieuw het devies. De nadruk ligt met name op het cultuurhistorisch en sociaal-economisch potentieel van de collectie die onomkeerbaar verloren gaat als men niet snel actie onderneemt. Het onderzoek laat zien dat bij Beeld en Geluid 45% van de filmcollectie aan onherroepelijk verval onderhevig is. Jaarlijks stijgt het aantal videoproducties dat bedreigd wordt met maar liefst 10%. Het aantal uren urgent te conserveren materiaal bedraagt enkele duizenden uren en naar schatting 50% van de aanwezige fotocollectie is sterk verslechterd.⁶⁴ Door eenmalig 99 miljoen euro toe te kennen kan 'voor eens en voor altijd' de inhaalslag gemaakt worden om het av-erfgoed naar behoren te archiveren. Het rapport erkent dat er sinds 1988

⁶³ Mieke Lauwers & Bert Hogenkamp, 'Van emancipatie tot professionalisering. De ontwikkelingen in de audiovisuele archivering sinds 1977', in: Mieke Lauwers & Bert Hogenkamp (red.), *Audiovisueel. Van emancipatie tot professionalisering : Jaarboek 2005*, (Den Haag 2006) 14.

⁶⁴ Consortiumpartners Beelden voor de Toekomst, *Projectplan Beelden voor de Toekomst* (Amsterdam 2006) 14.

weliswaar substantiële bedragen zijn uitgetrokken voor het in stand houden van de av-collecties, maar steeds is gebleken dat de middelen ontoereikend waren om de collecties definitief veilig te stellen.⁶⁵

De technologische ontwikkeling en kennis op het gebied van digitale archivering en beschikbaarstelling maken het mogelijk het materiaal duurzaam te bewaren, maar biedt vooral ongekende mogelijkheden om de toegankelijkheid van het materiaal te vergroten.⁶⁶ In een schriftelijke reactie neemt Maria van der Hoeven, de toenmalige minister van OC&W, deze aanbeveling over en geeft het startsein voor het project *Beelden voor de Toekomst*. Een project uitgestreken over een periode van zeven jaar, waarin daadwerkelijk de inhaalslag gemaakt zal gaan worden wat betreft de conservering, digitalisering en het beschikbaar stellen. In het volgende hoofdstuk volgt meer over de implementatie van dit grootschalige project en de problemen en vraagstukken waarmee het geconfronteerd wordt.

Parallel aan het groeiend besef van de cultuurhistorische waarde van het av-erfgoed neemt ook de commerciële en sociaal-economische waarde sterk toe. Met de komst van internet neemt de interactiviteit tussen de aanbieder en de consument een ongekende vlucht. Het biedt een steeds groter wordende groep mensen de mogelijkheid om op elk gewenst moment audiovisuele content te raadplegen. De consument kan naar eigen wens zijn mediaconsumptie, kijkpatroon en kijkgedrag samenstellen en bepaalt zelf wanneer, hoe lang en hoe vaak hij bepaalde programma's bekijkt of beluisterd. Het uitzendprogramma van de omroep is meer en meer verworpen tot een menukaart waaruit de consument zijn eigen diner samenstelt.

Aanvankelijk wordt het internet door de omroepen beschouwd als een extra publiciteitsmedium, maar steeds meer krijgen websites het karakter van een interactief en bevragebare informatiebron.⁶⁷ De op radio en televisie uitgezonden programma's krijgen op het internet handen en voeten door het aanbieden van contextinformatie als samenvattingen, afbeeldingen, extra *portals*, niet uitgezonden items enzovoort. Een van de meest recente ontwikkelingen is het aanbieden van digitale themakanalen. Extra kanalen toegespitst op een bepaald thema, die al dan niet tegen betaling te raadplegen zijn via internet of digitale televisie. Het betekent opnieuw een sterke uitbreiding van zowel het hergebruik van audiovisuele producties als nieuwe producties. Een zich tegelijkertijd voltrekkende ontwikkeling is de digitalisering van het productieproces. Traditionele dragers verdwijnen langzamerhand en maken plaats voor datafiles. Archiveren wordt hierdoor steeds eenvoudiger al vraagt de ware stortvloed aan *content* om steeds meer digitale opslagcapaciteit en dient zich opnieuw de vraag aan, wat er van het aanbod bewaard

⁶⁵ Maria J.A. van der Hoeven, *Reactie op het advies van de Raad voor Cultuur over filmbehoud* (Den Haag 2006)

⁶⁶ M. Lauwers & B. Hogenkamp, 'Van emancipatie tot professionalisering', 15.

⁶⁷ A. van Loo, 'Een centraal digitaal domein', 152-155.

dient te worden. Het proces van interactiviteit en digitalisering heeft zich met een enorme snelheid voltrokken. De digitale cultuur van vandaag is niet meer te vergelijken met die van tien jaar geleden, laat staan met de situatie uit 1990, waarover Van Wijk spreekt.

Het groeiend cultuurhistorisch waardebesef en de toenemende commerciële waarde zijn in het voorafgaande voor de duidelijkheid als twee los van elkaar staande ontwikkelingen weergegeven. In werkelijkheid is dit natuurlijk niet het geval en zijn het twee met elkaar verweven en elkaar wederzijds beïnvloedende processen. De ontwikkelingen hebben de av-erfgoedinstellingen een fundamenteel ander karakter, werkwijze en structuur gegeven. Een bijzonder dynamisch proces, met ongekende nieuwe mogelijkheden, maar dat minstens evenveel nieuwe vragen oproept. Authenticiteit, nieuwe vormen van beschikbaarstelling, ontsluiting en toegankelijk maken; om de nieuwe rol van de av-erfgoedinstellingen en het beeld van in de media te willen onderzoeken is het van belang deze paradigmawisseling nader te bekijken.

Hoofdstuk 3:

De problematiek van het archiveren, ontsluiten en presenteren van audiovisueel erfgoed

3.1 De toegenomen waardering voor audiovisueel erfgoed

De afgelopen twee decennia heeft er een omwenteling plaatsgevonden in de manier waarop audiovisueel-erfgoed wordt gewaardeerd. Van oudsher werd audiovisueel materiaal bijzonder negatief bejegend door de Nederlandse opiniemakers. Vanaf het intreden van de audiovisuele media aan het eind van de negentiende eeuw was de geschiedenis van beeld en geluid het ondergeschoven kindje in de geschiedwetenschap. Debet hieraan was het puriteinse karakter van de Nederlandse samenleving.⁶⁸ Beeld stond voor de emotie en de lagere lusten van het lichaam, versus de ratio en redelijkheid van het geschreven woord. In tegenstelling tot de erkende kunsten als de schilder- en beeldhouwkunst, werd de film en fotografie gerekend tot de lage cultuur, populair massavermaak dat met een zeker *dédain* vanuit de academische wereld tegemoet werd getreden.

In de tweede helft van de jaren zeventig komt er pas een einde aan deze historische traditie van argwaan ten opzichte van het beeld. De ongekende populariteit van met name de televisie, doet de discussie over hoge en lage cultuur opnieuw heftig oplaaien.⁶⁹ Vanaf dat moment groeit het besef dat audiovisuele media wel degelijk een specifieke aanpak verdienen en groeit film- en televisiegeschiedenis uit tot een zelfstandige discipline binnen de geschiedwetenschap, met speciaal voor het vakgebied opgeleide specialisten. Ook de archivering van de audiovisuele nalatenschap krijgt, zoals hoofdstuk 2 laat zien, steeds meer prioriteit resulterend in nationale av-erfgoedinstellingen als het NAA en later het Instituut voor Beeld en Geluid.

De afgelopen vijftien tot twintig jaar heeft er een opnieuw een omwenteling plaatsgevonden in de manier waarop av-archieven gewaardeerd worden. Naast de erkenning van de cultuurhistorische waarde is ook commerciële waarde sterk gegroeid. Bij het grootschalige digitaliseringsproject Beelden voor de toekomst wordt voor het eerst dan ook gekeken naar zowel de baten in materiële als immateriële zin. Niet alleen de materiële waarde wordt erkend, maar ook de sociaal-economische en cultuurhistorische betekenis krijgt een plaats in de kosten-batenanalyse.⁷⁰ De ontwikkeling beperkt zich niet tot de aanbodzijde van de archieven. De vraag en benadering van de av-archieven door de gebruiker is ook aan verandering onderhevig. Het gebruik van online video *on-demand* steeg de afgelopen jaren enorm. In 2008 bezochten 1,6 miljoen unieke bezoekers per

⁶⁸ Nico J. Brederoo, 'The lost battle. The Dutch Film League versus the American dream', in: Doeko Bosscher, Marjo Roholl, Mel van Elteren (red.), *American Culture in the Netherlands* (Amsterdam 1996) 14.

⁶⁹ A. Smelik, *Zwemmen in het asfalt*, 9-10.

⁷⁰ Beelden voor de Toekomst, *Projectplan Beelden voor de Toekomst*, 6.

maand uitzendinggemist.nl, een stijging van 44% ten opzichte van het jaar ervoor. Onderzoek van het CBS laat zien dat ruim de helft van de internetgebruikers het web gebruiken om naar de radio te luisteren of tv te kijken.⁷¹ Een stijgende lijn waarvan het einde nog niet in zicht lijkt. De digitalisering van het materiaal maakt het steeds eenvoudiger voor de bezoeker om zelf op zoek te gaan naar audiovisuele *content*. Toenadering tussen het publiek en de av-archieveninstellingen is het gevolg. De door historici graag gekoesterde illusie dat archieven alleen voor hen uitgevonden zijn, behoort dan ook definitief tot het verleden, stelt film- en televisiehistoricus Karel Dibbets.⁷² Het faciliteren van historisch onderzoek is naast educatie, amusement, het aanbieden van digitale *content* en toerisme een van de vele peilers geworden waaruit een hedendaags archief is opgebouwd.

De ontwikkeling van digitale technologie biedt audiovisuele archiefinstellingen ongekende mogelijkheden om een breder publiek te bereiken en het materiaal toegankelijk te maken.⁷³ Het toverwoord is toegankelijkheid. De selectie-problematiek waarover Van Wijk spreekt in het in hoofdstuk 2 meermalen aangehaalde artikel, blijkt inmiddels aan kracht te hebben ingeboet. Er heeft een verschuiving van het paradigma plaatsgehad van selectie naar toegankelijkheid. Een wisseling van het paradigma die door Mieke Lauwers en Bert Hogenkamp gekarakteriseerd wordt als de overgang van emancipatie naar professionalisering.⁷⁴ Het audiovisuele archief is niet langer de laatste stap in het productieproces van film en televisie, maar staat middenin het digitale omroepproductieproces. Archieven zijn niet langer het eindstation, maar vormen een bevragebare en raadpleegbare vergaarbak die het uitgangspunt vormt van nieuwe producties en manieren van betekenisgeving. De driedelige taakstelling van de archiefinstellingen blijft gehandhaafd, alleen de invulling van het archiveren, ontsluiten en presenteren van av-erfgoed is fundamenteel veranderd.

3.2 Archiveren

De voortschrijdende digitalisering en ontwikkeling naar een visuele (historische) cultuur heeft de grenzen tussen papieren archieven, bibliotheken, musea en av-archieven doen vervagen. De onderlinge samenhang tussen de verschillende culturele instellingen wordt echter niet diffuser, maar noopt juist tot nauwere samenwerking. Instellingen zien zich geconfronteerd met dezelfde problemen omtrent digitale duurzaamheid en de digitale ontsluiting maakt een brede en gezamenlijke toegang tot het erfgoed mogelijk.⁷⁵ Een goed voorbeeld is het Geheugen van

⁷¹ Cijfers ontleend aan: Johan Oomen, 'Video Active. De televisiegeschiedenis van Europa online', in: *Digitale Bibliotheek*, nr. 1 (2009) 30.

⁷² Karel Dibbets, 'Op zoek naar een digitale conservator', in: Mieke Lauwers & Bert Hogenkamp (red.), *Audiovisueel. Van emancipatie tot professionalisering: Jaarboek 2005* (Den Haag 2006) 189.

⁷³ Mark-Paul Meyer, 'Celluloid en pixels. Filmrestauratie in het digitale tijdperk', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 146.

⁷⁴ M. Lauwers & B. Hogenkamp, 'Van emancipatie tot professionalisering', 17.

⁷⁵ *Ibidem*, 18.

Nederland, een samenwerkingsverband van bijna vijftig erfgoedinstellingen van allerlei aard.⁷⁶ Het realiseren van een nieuw gebouw voor het Instituut voor Beeld en Geluid was niet louter bedoeld om een groter publieksbereik te realiseren, maar was er ook op gericht een fysiek brandpunt te realiseren voor de nationale digitale infrastructuur tussen de verschillende erfgoedinstellingen.⁷⁷ De digitalisering van het archiveringsproces roept echter ook vragen op.

Door de online beschikbaarstelling van av-archieven vervaagt de grens tussen de archivaris en de gebruiker: 'The users can also be contributors and it is important to recognize this', was een van de belangrijkste uitkomsten van een bijeenkomst van av-erfgoed specialisten in Berlijn in januari 2008.⁷⁸ Nederlandse voorbeelden van projecten rondom bezoekersparticipatie zijn de Beeld en Geluid Wiki, of de *Flickr*-account van het Nationaal Archief. Bezoekers worden uitgenodigd zelf lemma's te schrijven over onder andere programma's en tv-persoonlijkheden, of historische foto's te voorzien van trefwoorden, geografische informatie of context.⁷⁹ Het online aanbieden van *content* nodigt gebruikers uit nieuwe contextinformatie en metadata toe te voegen aan het materiaal. De kwaliteitswaarborg is hierbij wel in het geding. De capaciteit voor een solide regiefunctie door de erfgoedinstellingen ontbreekt vaak, waardoor de 'vervuiling' van het materiaal met onjuiste metadata dreigt. De vraag rijst wie hier in de toekomst zorg voor gaat dragen?

De schaalvergroting als gevolg van de digitalisering beperkt zich niet tot het nationale niveau. De grensoverschrijdende online toegankelijkheid van het archiefmateriaal maakt de vraag naar internationale standaarden op het gebied van doorzoekbaarheid, metadatering en auteursrechten groter. Om deze internationale infrastructuur te realiseren zullen er internationale geldstromen vanuit bijvoorbeeld de Europese Unie beschikbaar dienen te komen.

De av-archiefwereld heeft zich van oudsher altijd geconfronteerd gezien met een oneindige conversieslag van oude op weer nieuwe soorten dragers.⁸⁰ De overgang naar digitale dragers is dan ook de zoveelste in het rijtje, al lijkt het realiseren van digitale duurzaamheid met de hedendaagse standaarden steeds dichterbij te komen. Het is belangrijk te realiseren dat het hierbij nog steeds louter gaat om de digitalisering van analoge erfgoed. Het beheer en behoud van digitale *content*, bedoeld voor het web staat nog in de kinderschoenen. Annemieke de Jong gaat in haar artikel 'Het audiovisuele domein als kringloopwinkel' verder in op deze problematiek.⁸¹ Tevens vindt bij Beeld en

⁷⁶ Zie: www.geheugenvannederland.nl, d.d. 30-9-2009.

⁷⁷ M. Lauwers & B. Hogenkamp, 'Van emancipatie tot professionalisering', 17.

⁷⁸ Verslag bijeenkomst raadpleegbaar via: www.tape-online.net, d.d. 30-9-2009.

⁷⁹ Zie: www.beeldengeluidwiki.nl en www.flickr.com/photos/nationaalarchief, d.d. 30-9-2009.

⁸⁰ M. Lauwers & B. Hogenkamp, 'Van emancipatie tot professionalisering', 22.

⁸¹ Annemieke de Jong, 'Het audiovisuele domein als kringloopwinkel. Nieuw culturele logica maakt van digitaal erfgoed een *moving target*', in: Mieke Lauwers & Bert Hogenkamp (red.), *Audiovisueel. Van emancipatie tot professionalisering: Jaarboek 2005* (Den Haag 2006) 77-93.

Geluid momenteel een *pilot*-project plaats naar manieren om online video *content* te selecteren en archiveren.⁸²

Filmrestauratie, archivering en musealisering zijn als gevolg van de digitalisering naast een technische discussie, ook een ethische en esthetische discussie geworden. Wat is een 'origineel' en wat verstaan we onder 'authentiek' als we vanuit onze luie stoel zo vaak als we willen geheel opgepoetst en van digitaal beeld- en geluidskwaliteit voorzien av-archiefmateriaal kunnen oproepen? Als men tot in den treure een beeld kan reproduceren, wat blijft er dan behouden van het aura van originaliteit en authenticiteit? Een zo goed als nieuw kopie van het origineel staat lang niet altijd gelijk aan het 'origineel' en omgekeerd. Krasjes, beschadigingen en oneffenheden kunnen juist deel uitmaken van de authentieke, esthetische ervaring.⁸³

Het vraagt om verschillende manieren van digitale ontsluiting. Digitale ontsluiting voor conservering, restauratie en musealisering vereist hogere kwaliteitseisen en resoluties dan digitalisering voor publieke toegang via het web, waarbij snelheid, toegankelijkheid en geringe omvang van de bestanden van belang zijn. Steeds zal een afweging gemaakt dienen te worden welke eisen aan het materiaal gesteld zullen worden. Het op lage resolutie digitaliseren van materiaal komt de toegankelijkheid ten goede, maar heeft geen enkele betrouwbare referentie meer met het origineel. Digitale kopieën op hoge resolutie zijn een goed alternatief voor de kwetsbare originele dragers, maar kunnen ook niet eindeloos gekopieerd worden zonder kwaliteitsverlies. Daarnaast maakt de ware stortvloed aan audiovisueel materiaal van de afgelopen decennia het ondoenlijk om alles op hoge resolutie en kwaliteit te bewaren, daar simpelweg de opslagcapaciteit ontbreekt. Wat toegankelijk en beschikbaar is, blijft dus slechts een selectie van een selectie.

3.3 Ontsluiten

Een van de hoofddoelen die het project Beelden voor de Toekomst zich stelt, is het wegnemen van de zogenaamde kennisparadox: er is een enorm aanbod van analoog opgeslagen beeld en geluid beschikbaar, maar slechts door digitalisering kan het worden ontsloten en onafhankelijk van tijd en plaats raadpleegbaar worden gemaakt.⁸⁴ De kwetsbare traditionele dragers kunnen dan op een veilige plek worden opgeborgen en in het dagelijks gebruik zou de gebruiker zich kunnen bedienen van digitaal toegankelijke datafiles.

⁸² Voor een nadere toelichting over het *pilot*-project zie: www.stichtingamateurfilm.nl/artikelen/amateurfilm_online.php, d.d 30-9-2009.

⁸³ Voor een verdere verkenning van de vraagstukken omtrent authenticiteit zie: Mark-Paul Meyer, 'Celluloid en pixels. Filmrestauratie in het digitale tijdperk', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 138-149.

⁸⁴ Beelden voor de Toekomst, *Projectplan Beelden voor de Toekomst*, 9.

Het digitaal borgen van het materiaal betekent echter nog niet dat het materiaal ook gemakkelijker is terug te vinden. De traditionele kaartenbakken en papieren catalogi zullen ook omgevormd dienen te worden naar nieuwe manieren van doorzoekbaarheid, want zonder aanvullende informatie heeft een historische bron geen betekenis en is ze waardeloos voor onze kennis van het verleden.⁸⁵ Voor av-erfgoed is dit niet anders. Het materiaal is onbruikbaar als informatie over bijvoorbeeld de beeld- of geluidsrechten ontbreekt.⁸⁶ Hoewel de archieven als instelling veel aan publieksvriendelijkheid hebben gewonnen de afgelopen jaren, blijft een moeilijk toegankelijke en slechts voor specialisten begrijpelijke catalogus een groot struikelblok om de bezoeker ook daadwerkelijk effectief in de archieven te laten grasduinen. Op die manier blijft de gebruikersgroep beperkt tot geschoolde academici en professionals.

Gegevens die traditioneel de archiefbeschrijving vormden zullen meer en meer integraal deel moeten gaan uitmaken van het product dat aan de consument wordt aangeboden.⁸⁷ Gebeurt dit niet dan bestaat het gevaar dat de grote potentie van de digitalisering van de archieven onbenut en de grote financiële en tijdsinspanningen zonder resultaat blijven. Archiveren is één, het toegankelijk maken door het materiaal goed te onsluiten is een absoluut noodzakelijke tweede stap. Een stap die door de enorme omvang van met name de omroeparchieven vraagt om een intensief en grootschalig migratietraject, zowel duur in tijd als in kosten.

Het standaardiseren van de zoekmogelijkheden wil echter nog niet zeggen dat iedereen vindt wat hij zoekt. Het veronderstelt namelijk dat de bezoeker weet waar hij of zij naar op zoek is. Dit is lang niet altijd het geval. Het aanbieden van verschillende tentoonstellingsvormen kan op de meer globale of specifiekere vraag van de consument inspelen en de bezoeker prikkelen om met av-erfgoed aan de slag te gaan. Alleen de collectie op internet zetten is niet voldoende: 'the role of institutions extends to presenting material from their collections so that they can be fully understood and appreciated for what they are', concludeerden de erfgoed specialisten in het eerder aangehaalde congres in Berlijn.⁸⁸ Op die manier wordt het mogelijk meerdere lagen, perspectieven en schalen waaraan av-erfgoed zijn waarde ontleent, te onderscheiden. Het moet mogelijk zijn om steeds een nieuwe context, passend bij de behoeftes van de eigen tijd aan het materiaal toe te voegen. Op die manier blijft het materiaal zijn waarde en betekenis behouden en blijft de tijd- en geldroevende archiveringsoperatie steeds opnieuw gelegitimeerd.

⁸⁵ K. Dibbets, 'Op zoek naar een digitale conservator', 192.

⁸⁶ A. van Loo, 'Een centraal digitaal domein', 157.

⁸⁷ Ibidem, 156.

⁸⁸ Verslag bijeenkomst raadpleegbaar via: www.tape-online.net, d.d 30-9-2009.

3.4 Presenteren

Vanuit deze context is het interessant de plaats van audiovisueel erfgoed in de museale presentatie nader te bekijken. Al dan niet authentiek beeld- en geluidsmateriaal neemt een steeds prominentere plaats in en vormt steeds vaker zelfs het hoofdbestanddeel van een tentoonstelling. De toenemende belangstelling voor audiovisueel erfgoed roept vragen op hoe het materiaal te benaderen. Zowel binnen als buiten de muren van het klassieke museumgebouw is het bereik en de beschikbaarheid van audiovisueel erfgoed enorm toegenomen. Interactieve *touchscreens*, *handheld*-computers, PDA's, I-pods en videoschermen zijn niet meer weg te denken uit de moderne musea. Nieuwe verspreidingsmogelijkheden zoals *YouTube* en het inrichten van webtentoonstellingen bieden ongekende (online) mogelijkheden om av-erfgoed onder de aandacht te brengen.

Is audiovisueel erfgoed te benaderen als een object, geschikt voor museale presentatie of louter als content, een middel ter illustratie van een historisch narratief, educatieve doeleinden of luchtig vermaak? Ook vraagstukken van authenticiteit dienen zich aan: spreken we na digitalisering nog wel van originele objecten en zijn instellingen waar dit materiaal wordt beheerd en getoond te karakteriseren als archieven, musea, of geen van beide? Druist het gebruik van av-erfgoed als object in een museale opstelling in tegen de grondbeginselen van het instituut museum?⁸⁹ Er worden namelijk geen authentieke objecten getoond, maar slechts gereproduceerde weergaven. Deze discussies uit de weg gaan en gemakshalve maar voorbijgaan aan av-erfgoed in de museale presentatie zou het materiaal onrecht aandoen. Pieter van de Heijden, die mede aan de wieg stond van de *Beeld en Geluid Experience* stelt in zijn artikel 'De rijkdom van beeld en geluid' terecht dat het materiaal een verbluffende rijkdom bezit aan museale kwaliteiten.⁹⁰ Naast het feit dat het de fysieke nalatenschap vormt van de film-, televisie- en radiogeschiedenis bezit het de unieke karakteristiek van zijn immateriële inhoud en hoge evocatiefactor. Inhoud die in zijn perceptie meer zegt dan honderd objecten.

De vertoningsvorm van audiovisueel erfgoed als object speelt een grote rol. Aan de geselecteerde fragmenten dient zo weinig mogelijk te worden gesleuteld en de presentatievorm zal de bezoekers aldus Van der Heijden een 'andere, betere beleving en spanningsboog moeten aanbieden dan wat ze al van hun *home cinema* gewend zijn.'⁹¹ De angst bij deze technologisch vooruitstrevende presentatievormen blijft dat 'today's cutting-edge tool is tomorrow's scrap heap', zoals Selma Thomas het zo mooi verwoord.⁹² Scott Sayre brengt hier echter het inhoudelijke

⁸⁹ Selma Thomas, 'Mediated Realities: a media perspective' in: Selma Thomas & Ann Mintz (red.), *The Virtual and the Real. Media in the Museum* (Washington 1998) 2.

⁹⁰ Pieter van der Heijden, 'De rijkdom van beeld en geluid. Over het exposeren van audiovisueel erfgoed', in: *Boekman Tijdschrift* 61 (2004) 101.

⁹¹ P. van der Heijden, 'De rijkdom van beeld en geluid', 103-104.

⁹² Selma Thomas, 'Introduction', X.

argument tegen in dat de status van de tentoonstellingsapparatuur niet relevant en niet gedateerd zal zijn zolang het doel van de tentoonstelling maar overeind blijft.⁹³ Anders gezegd kan de kracht van het narratief van de tentoonstelling dergelijke technische onvolkomenheden en de problematiek rondom de omstrede authenticiteit van het gereproduceerde av-materiaal ondervangen. Al het cultureel erfgoed herbergt mooie verhalen en het vertellen van deze verhalen, of ze nu van technologische, sociale, persoonlijke of zelfs politieke aard zijn, kan eraan bijdragen het erfgoed toegankelijker te maken voor een groter publiek.⁹⁴ De authenticiteit van de objecten is hierbij ondergeschikt aan de authenticiteit van het verhaal.⁹⁵ Op die manier kan av-erfgoed meer worden dan louter context, een 'filmpje' als verklarende informatie bij objecten die op zichzelf niet voldoende overtuigingskracht zouden bezitten.

⁹³ Scott Sayre, 'Assuring the successful integration of multimedia technology in an art museum environment' in: Selma Thomas & Ann Mintz (red.), *The Virtual and the Real. Media in the Museum* (Washington 1998) 143-144.

⁹⁴ F. Watson, 'Beyond Art, The Challenge of Exhibiting Architecture', terug te lezen op: www.dhub.org/articles/1082, d.d 9-12-2008.

⁹⁵ Peter van Mensch, 'Nieuwe museologie. Identiteit of erfgoed?' in: R. van der Laarse (red.), *Bezeten van vroeger. Erfgoed, identiteit en musealisering* (Amsterdam 2005)176-192.

Hoofdstuk 4:

Beeld in Geluid op radio en televisie

‘Een kleurig gebouw vol audiovisuele herinneringen’

Sacha de Boer (Journaal 28-11-2006)

4.1 Beleid en visie van Beeld en Geluid

Het Instituut voor Beeld en Geluid is opgericht met het doel het nationale audiovisuele erfgoed op een duurzame manier toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk gebruikers met uiteenlopende achtergronden: zowel voor mediaprofessionals, onderzoekers, mensen uit het onderwijs, als de geïnteresseerde leek. Op de eigen website formuleert Beeld en Geluid kort, maar *to the point* de gestelde beleidstopics. Ze vormen een geschikte graadmeter om naast de media-aandacht te leggen en te kijken in hoeverre ze rijmen met het beeld geschetst in de media of er juist van afwijken. Voor de periode 2005 – 2008 heeft het instituut drie speerpunten geformuleerd:

1. ‘Realisatie van de nieuwbouw voor het instituut en de media *experience*. Het gebouw bundelt depots-, archief- en klantfaciliteiten en een publieksattractie. Het gebouw is het brandpunt voor alle fysieke activiteiten rond audiovisueel erfgoed en de raadpleging daarvan.’
2. ‘Ontwikkeling van een digitale infrastructuur voor een duurzaam en efficiënt behoud en ontsluiting en een laagdrempelige beschikbaarstelling.’
3. ‘Het oplossen van de in tientallen jaren ontstane conserveringsachterstand’⁹⁶

In dit vierde hoofdstuk vindt de verslaglegging plaats van het onderzoek naar av-archiefinstellingen in de media. Hoe vinden de hierboven geformuleerde doelstellingen hun weerslag in de media. Eerst zal uitvoerig de casus Beeld en Geluid worden belicht. De media-items zijn ingedeeld in verschillende categorieën die afzonderlijk aan de orde worden gesteld, geïllustreerd met voorbeelden uit het archief.⁹⁷ Niet alle items zullen aangehaald worden. Voor een overzicht per categorie verwijs ik naar de samengestelde lijsten in de bijlagen. De lijsten maken het eenvoudig een overzicht te krijgen van de aandacht in de media en vergemakkelijken het terugvinden, bekijken en beluisteren van de items

⁹⁶ <http://instituut.beeldengeluid.nl/index.aspx?ChapterID=8502>, d.d 6-8-2009.

⁹⁷ Zoals uitgelegd in paragraaf 0.3 zullen de items geannoteerd worden door in een voetnoot de titel van het programma, de datum van uitzenden en de unieke taak-id te vermelden.

in het archief. Vervolgens zal in hoofdstuk 5 de casus Beeld en Geluid in perspectief worden geplaatst door deze te vergelijken met het beeld van andere av-archiefinstellingen in de media.

'Ik heb de koningin ontmoet en ik lig hier straks in het archief... Wat een vak heb ik!'

Praatjesmakers-verslaggever Lorenz
(Praatjesmakers 21-5-2008)

4.2 Één nationaal audiovisueel archief

Een van de primaire, misschien wel belangrijkste doelstellingen van Beeld en Geluid is het fungeren als audiovisueel archief. De media-aandacht voor het instituut als archief vormt dan ook de eerste categorie.

‘De schatkamer van Beeld en Geluid’: een typering die het instituut graag hanteert als het over zijn archieven spreekt. Een typering die in grote lijnen ook opgang doet voor de aandacht in de media. Een schatkamer is een plek waar rijkdommen en kostbaarheden worden verzameld en bewaard. Bij Beeld en Geluid is dit niet anders. Zo is er aandacht voor de inzamelingsactie ‘Niet weggooien!’: een gezamenlijke actie van het NIOD en Beeld en Geluid waarbij het publiek wordt opgeroepen amateuropnamen uit de Tweede Wereldoorlog in te leveren.⁹⁸ Ook de overdracht van belangwekkende collecties zoals die van cineast Bert Haanstra of de nalatenschap van Polygoon-icoon Philip Bloemendal staan in de belangstelling van nieuws- en actualiteitenrubrieken.⁹⁹ Collecties en materiaal die op hun beurt weer het uitgangspunt vormen voor compilaties en producties zoals *NPS Klassiek*, waarin Renée Jonker in de Hilversumse fonothek op zoek gaat naar verschillende bewerkingen van Mozarts 40e symfonie, of een aflevering van *De Avonden* waarin een selectie van het bij Beeld en Geluid ondergebrachte ‘Holland Indië Archief’ worden beluisterd en becommentarieerd.¹⁰⁰

Het begrip schatkamer geeft ook voeding aan gevoelens van romantiek en nostalgie. Het romantische idee van het archief als een onontgonnen terrein waar in roestige blikken en stoffige dozen schatten verborgen liggen, klaar om ontdekt te worden door een vasthoudende archivaris: de schatzoeker die het voor elkaar krijgt die ene film, die menigeen al was vergeten, boven tafel te krijgen. Gevoelens van herinnering die het weerzien van bekenden, het eigen dorp of streek op oude films oproept. De vondst van drie verloren gewaande films van Joris Ivens of het weerzien van reeds

⁹⁸ *Hagens op de middag*, 2-5-2007, 530899; *Radio 1 Avondjournaal*, 3-5-2007, 532072; *NOS-Journaal*, 3-5-2007, 513959.

⁹⁹ *NOS-Journaal*, 26-4-2007, 500474; *NOVA*, 25-11-2008, 1351587.

¹⁰⁰ *NPS Klassiek*, 9-6-2004, 46075; *De Avonden* 19-8-2004, 615712.

overleden familieleden op archiefbeelden waarvan men het bestaan niet kende, spreken dan ook tot de verbeelding.¹⁰¹

Een beeld dat wordt versterkt door de gekozen, nogal stereotype verbeelding van het archief. Er wordt weinig inventiviteit en originaliteit aan de dag gelegd als het gaat om het in beeld brengen van het archief. In vrijwel ieder item worden de eindeloze rijen van archiefkasten getoond, gevuld met filmblikken. De aandacht gaat met name uit naar oude films, liefst in roestige blikken en sterk aan verval onderhevig, terwijl een minstens even groot deel van de collectie uit geluids-, video- en digibetabanden en inmiddels voor een groot deel uit gedigitaliseerde files bestaat. Ter illustratie van de inhoud van het archief zijn vooral de oudste zwart-wit beelden en Polygoonjournaals favoriet. Zelfs op de radio wordt het geluid van film die over een montagetafel loopt en het maken van een las ter ondersteuning gebruikt.¹⁰² De keuze is gezien het sprekende karakter van deze beelden en de sterke symboliek begrijpelijk en verdedigbaar, maar geeft een nogal eenzijdig en monotoon beeld van de instelling.

Het beeld van het av-archief als een opslagplaats van aandoenlijke oude films, een bron van nostalgie, sentiment en het terughalen van andere tijden, die het mogelijk maken een 'nog onschuldige en onbedorven wereld te kunnen aanschouwen', zoals men in een aflevering van *Andere Tijden* treffend weergeeft, rijmt zoals we in voorgaande hoofdstukken hebben gezien, steeds minder met een moderne realiteit van een archiefinstelling.¹⁰³ Naast deze meer traditionele opvatting van de archieven is Beeld en Geluid er de afgelopen jaren in toenemende mate in geslaagd het nieuwe, meer dynamische en publieksgerichte archief onder de aandacht te brengen. De interne perceptie van het instituut wordt daardoor steeds meer een beeld waar ook de buitenstaander zich in herkent, waardoor de afstand tussen zelfbeeld en imago wordt verkleind.

Belangrijkste oorzaak is de opening van het nieuwe gebouw en de *Experience* in 2006, die een enorme hoeveelheid media-aandacht genereerde. Iets dat we terug zullen zien bij vrijwel alle categorieën. Ook de omvang van de archieven imponeert. Veelvuldig wordt gerefereerd aan de ruim 700.000 uur opgeslagen materiaal, de ruim tachtig jaar onafgebroken radio en televisie uit een periode van meer dan honderd jaar die uitgerold ruim 42 km zou bestrijken. Medewerkers van het instituut verduidelijken desgevraagd de werkwijze en omvang van het instituut. Er worden zelfs speciale, zeer uitvoerige producties aan de opening gewijd met als beste voorbeelden *De schatkamer van Beeld en Geluid* en *Hallo, hier Hilversum...!*: de eerste is een documentaire van Henk van der Horst en Jan Fillekers, waarbij uitvoerig op alle facetten en taken van het nieuwe instituut wordt ingegaan en de tweede een bijna anderhalf uur durende semi-live uitzending, verzorgd door NOS-

¹⁰¹ NOS-Journaal, 17-3-2005, 329866; *De Ochtenden*, 24-12-2007, 1085204.

¹⁰² *Radio 1 Ochtendjournaal*, 26-5-2005, 695599.

¹⁰³ *Andere Tijden*, 26-03-2000, 17212.

Actueel, rond de opening van het nieuwe gebouw. De invloed van de bijzondere architectuur en de *Experience* komen nog apart aan de orde, maar in vrijwel alle items wordt de mogelijkheid aangegrepen om de publieke toegankelijkheid van het nieuwe archief te benadrukken. Het belang van de maatschappelijke taak om de archieven voor iedereen toegankelijk te maken, de mogelijkheid om zelf in de catalogus te grasduinen en materiaal te bestellen wordt waar mogelijk zowel op radio als tv onderstreept.

‘Een nogal overdonderende uitstalling van Hilversumse omroepgeschiedenis’

OVT (OVT 3-12-2006)

4.3 De Experience

De *Experience* en de daaraan verbonden tijdelijke tentoonstellingen vormen hét visitekaartje van het Instituut voor Beeld en Geluid. Het is de publieksattractie die een zo groot mogelijke groep bezoekers moet laten kennismaken met de rijkdommen opgeslagen in de archieven en de mogelijkheden die het archief en het erfgoed biedt.

De media-aandacht voor de *Experience* valt vrijwel geheel samen met de opening in december 2006. Niet minder dan 66 journalisten waren aanwezig bij de persdag voor de opening.¹⁰⁴ In verschillende items en reportages wordt de nieuwe attractie breed uitgemeten. Kinderen testen de verschillende paviljoens in opdracht van het Jeugdjournaal, NOS-verslaggeefster Brecht van Hulten maakt een rondje over de tentoonstelling, sectormanager Pieter van der Heijden wordt geïnterviewd door Radio Online en Hare Majesteit de Koningin krijgt een rondleiding bij de opening.¹⁰⁵ De aandacht voor de *Experience* ebt hierna weg, om nog een enkele keer aan de oppervlakte te verschijnen bij prominente bezoekers zoals Koos Postema of Max Westerman, of een EO-ledenuitstapje dat plaatsvindt bij Beeld en Geluid.¹⁰⁶

Om toch in de publieke en mediale belangstelling te blijven en nieuwe bezoekers te blijven trekken organiseert Beeld en Geluid tijdelijke tentoonstellingen. De meeste van deze tentoonstellingen weten enige media-aandacht te genereren, veelal in de vorm van aankondigingen waarbij het onderwerp van de tentoonstelling wordt toegelicht en een korte rondgang over de tentoonstelling wordt gemaakt. Voorbeelden zijn de opening van de tentoonstelling over de cabaretiers Van Kooten en De Bie, of de start van ‘Zoom Safari’, waarin natuurfilms uit de collectie

¹⁰⁴ *Radio Online*, 28-11-2006, 137385.

¹⁰⁵ *Jeugdjournaal*, 28-11-2006, 137276; *Hallo, hier Hilversum...!*, 1-12-2006, 138474; *Radio Online*, 28-11-2006, 137385; *NOS-Journaal*, 1-12-2006, 137902.

¹⁰⁶ *OVT*, 23-1-2008, 1094856; *Westermans Nieuwe Wereld*, 20-10-2008, 1313412; *EO.nl*, 15-11-2008, 1340046.

van Beeld en Geluid werden vertoond.¹⁰⁷ Het soort programma's dat aandacht besteedt aan de tentoonstellingen bevestigt de onderzoeksresultaten van het SCP waaraan gerefereerd wordt in paragraaf 1.5: het zijn veelal dezelfde actualiteiten en kunst- en cultuurprogramma's waardoor de vraag blijft, hoeveel nieuw publiek er wordt bereikt. Grote uitzondering op deze regel is de tentoonstelling '50 jaar Studio Sport' die te zien was tussen 13 februari en 10 mei 2009. Een *format* met een enorme staat van dienst en een zeer divers en groot publieksbereik, waardoor de tentoonstelling zich kon verheugen op aanzienlijk meer en breder georiënteerde media-aandacht dan gebruikelijk. Hoewel de hoeveelheid media-aandacht niets zegt over het uiteindelijke aantal bezoekers lijkt het koppelen van een tentoonstelling aan een dergelijk *media-event* van formaat een goede formule om een nieuw en breder publiek bij Beeld en Geluid te introduceren.

'Boven de grond is de publieksruimte, de Experience in goed Nederlands'

Peer Ulijn (Journaal 28-11-2006)

4.4 De architectuur

Bij een optimale combinatie van plaats, omgeving, collectie, presentatie en architectuur is een museum in staat om een *sense of place* te creëren: een unieke ervaring die sterk standplaatsgebonden is en die elders niet mogelijk is. Vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw wordt in toenemende mate waarde gehecht aan de architectuur van een museum bij het bereiken van deze ervaring. De vorm is nagenoeg even belangrijk geworden als de inhoud.¹⁰⁸ Voor het nieuwe gebouw van het instituut voor Beeld en Geluid is eveneens gekozen voor een eigenzinnig architecturaal ontwerp. Het gebouw moest een statement worden, een gebouw dat 'een substantiële bijdrage levert aan het Nederlandse culturele landschap, door zijn functie, aantrekkingskracht én verschijning'.¹⁰⁹ Het uiteindelijke ontwerp, vervaardigd door Neutelings Riedijk Architecten, bestaat uit een half in de grond verzonken kubus, waarin de verschillende functies van het instituut weliswaar zijn verenigd, maar de afzonderlijke taakstellingen desalniettemin zichtbaar blijven. De kleurrijke gevel, waar beelden uit het archief in zijn verwerkt, werd ontworpen door grafisch ontwerper Jaap Drupsteen.

Het bijzondere ontwerp heeft het instituut bepaald geen windeieren gelegd. Zowel nationaal als internationaal zorgde het voor veel belangstelling. In *AVRO kunstuur* wordt het gebouw geroemd

¹⁰⁷ *NOS-Journaal*, 14-6-2007, 711350; *Sterren op het doek*, 31-7-2008, 1240025.

¹⁰⁸ T. Metz, 'Museum of the future: tool or toy?', 6; Truus Gubbels & Jan Vaessen (red.), *Museumarchitectuur als spiegel voor de samenleving* (Amsterdam 2000)

¹⁰⁹ <http://instituut.beeldengeluid.nl/index.aspx?Chapterid=8508>, d.d 5-8-2009.

als een plek waar 'idee, inhoud, vorm en functie, versmolten [zijn] tot een geheel'.¹¹⁰ *Het Journaal* bericht over de lof die het ontwerp wordt toegezwaaid in de gerenommeerde *New York Times*, *NPS Arena* besteedt aandacht aan het ontwerp omdat het de cover van het Jaarboek Architectuur 2006/2007 siert en *AVRO Kunstuur* bericht uitvoerig over de toekenning van de Gouden Piramide: een jaarlijkse rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap die in 2008 werd toegekend aan Beeld en Geluid.¹¹¹ Ook minder flatteuze betitelingen als de 'glasbak', een 'foeilelijk gebouw' of 'een gigantische koelkast van 60 miljoen euro' vallen het ontwerp ten deel.¹¹²

Binnen de erfgoedsector bestaat de angst dat al deze aandacht voor de *vorm*, de aandacht voor de *inhoud* overstemt. Tracy Metz uit in de bundel *The future of museums, museums of the future* haar twijfel of een dergelijk uitgesproken ontwerp van een museale instelling niet verwordt tot een lege huls, waarbij de aandacht voor het pakpapier, het wint van de aandacht voor de inhoud. Of is de mooie buitenkant zelfs een verbloeming van het gebrek aan inhoudelijk beleid en visie aan de binnenkant?¹¹³ Deze angst blijkt in het geval van Beeld en Geluid slechts ten dele gegrond. Hoewel menigmaal de architectuur van het gebouw centraal staat, blijft ook de functie en rol van het gebouw niet onvermeld. Het gebouw staat in dienst van zijn functie en het tonen van bijvoorbeeld de *canyon*, de vijf verdiepingen tellende ondergrondse afdeling van Beeld en Geluid, waar daadwerkelijk het materiaal ligt opgeslagen, kan niet zonder uitleg van het doel ervan. Ook de evenveel geroemde als verguisde glazen gevel door Drupsteen krijgt pas betekenis in de context van de functie van het gebouw. Vorm en inhoud versterken elkaar. Daarnaast is het gebouw door zijn bijzondere uitstraling uitermate geschikt voor opnames van allerhande programma's, wat ons brengt bij de volgende categorie: het instituut als opnamelocatie.

'Voor 60 miljoen is er een gigantische koelkast gebouwd'

Twee Vandaag (Twee Vandaag 6-7-2006)

4.5 Het instituut in beeld

Het nieuwe gebouw van Beeld en Geluid is een populaire opnamelocatie, zowel vanwege de mooie shots die het kleurrijke gebouw oplevert als zijn functie als audiovisueel archief, of een combinatie van beide. Het bekendste voorbeeld is *Andere Tijden*, het wekelijkse historische nieuwsprogramma dat geschiedenis aan onderwerpen uit de actualiteit koppelt. Sinds de opening dient het gebouw als een mooi decor voor de af- en aankondigingen en is tevens een gepaste setting vanwege de

¹¹⁰ *AVRO Kunstuur*, 24-5-2008, 1186421.

¹¹¹ *NOS-Journaal*, 26-5-2007, 537167; *NPS Arena*, 22-4-2007, 499098; *AVRO Kunstuur*, 1-11-2008, 1326463.

¹¹² *AVRO Kunstuur*, 1-11-2008, 1326463; *Twee Vandaag*, 6-7-2006, 74484.

¹¹³ T. Metz, 'Museum of the future: tool or toy?', 6-7.

herkomst van de gebruikte beelden, die uit het archief afkomstig zijn. Het programma fungeert daardoor als een soort van uithangbord voor het instituut. Een ander goed voorbeeld zijn de uitzendingen rondom de 'Een Vandaag Beeldcanon'. Ook hier vormt het gebouw een passende setting, aangezien de geselecteerde beelden uit nieuws en actualiteit aldaar worden beheerd.

Wederom is de vraag legitiem of deze vorm van media-aandacht wel toegevoegde waarde heeft, daar het voorbijgaat aan de kerntaken van het instituut. De reden voor opname heeft wellicht weinig met de rol en functie van het gebouw te maken, maar het vergroot hoe dan ook de naamsbekendheid. Middels items in programma's als *De wereld draait door* en *Sterren op het doek*, of items over presentaties, toernooien of evenementen die in het gebouw plaatsvinden lukt het om doelgroepen te bereiken die via de kunst- en cultuurprogramma's, die normaliter over het instituut berichten, niet worden bereikt. Voor het uitreiken van de 'Beeld en Geluid Awards', of soortgelijke prijsuitreikingen geldt hetzelfde. Het draagt bij aan de doelstelling om een zichtbare plek te realiseren, een algemeen bekend en breed gedragen brandpunt voor activiteiten rondom het audiovisueel patrimonium. Het kan ertoe bijdragen de drempel voor een vaak als hoogdrempelig ervaren erfgoedinstelling te verlagen. Deze media-aandacht kan op die manier ondersteunend zijn in het realiseren van de gestelde doelen door het instituut.

'Het lijkt wel een kokosmacron!'

Reactie van Radio 1-verslaggever bij de aanblik van een verzuurde geluidsband, waarvan de emulsie heeft losgelaten (Radio 1 Ochtendjournaal 1-8-2005)

4.6 De cultuurhistorische waarde van beeld en geluid

De weg naar één nationale archiefinstelling voor al het audiovisueel erfgoed ging, zoals we hebben gezien, bepaald niet van een leien dakje. Welk belang wordt er in de media, de belangrijkste producent van het erfgoed, gehecht aan een juiste conservering?

De politieke strubbelingen beschreven in hoofdstuk twee rondom het wel of niet toekennen van het benodigde geld voor de conservering van audiovisueel materiaal vormden aanleiding voor publiek debat. Het dreigend verlies van filmmateriaal door bezuinigingen of de strijd voor een eenmalig budget om de archiveringsachterstand in te lopen weet de belangstelling te trekken van nieuws- en actualiteitenrubrieken. Het is vijf voor twaalf, is de boodschap. Als er nu geen actie ondernomen wordt, dan is het erfgoed voorgoed verloren. Een vaak aangehaald voorbeeld van waar het reeds faliekant is misgegaan zijn de vrijwel geheel verdwenen afleveringen van *Ja zuster, nee zuster*. Met uitzondering van enkele korte fragmenten zijn alle banden overspoeld, om de kosten te

drukken. Gezien de affiniteit van vele oudere televisiekijkers met dit programma vormt het een treffende illustratie die onderstreept dat dit nooit meer mag gebeuren.

De opening van het nieuwe gebouw werd wederom dankbaar aangegrepen om de cultuurhistorische waarde en de noodzaak van een correcte archivering te onderstrepen.¹¹⁴ De verkregen aandacht onderschrijft de eerder gestelde these dat het draagvlak voor audiovisueel erfgoed is gegroeid en het besef van de maatschappelijke en cultuurhistorische waarde van het audiovisuele erfgoed is gestegen. De noodkreet van Beeld en Geluid wordt vaak opgepikt. Dat is op zich niet verwonderlijk: de lijnen tussen de omroepen en het instituut zijn kort. Bovendien zijn de omroepen gebaat bij een gedegen audiovisueel archiefbestel. De in hoofdstuk drie geschetste ontwikkeling naar een publieksgerichte archiefinstelling liet zien dat de archieven niet langer aan het eind, maar midden in het productieproces staan. Dit biedt naast een grotere cultuurhistorische waarde ook veel commerciële mogelijkheden voor de omroepen. De omroepen zijn steeds meer doordrongen geraakt van het feit dat men ook preekt voor eigen parochie: het belang van een goede archivering, ontsluiting en toegankelijkheid is in toenemende mate van belang voor de omroepen zelf. Het is interessant om in de vergelijking met de eerdere av-erfgoedinstellingen te kijken of dit van invloed is op de mate waarin de omroepen aandacht besteden aan de archiveringsproblematiek en achterstand.

De ommezwaai in de archiefwereld heeft van de archieven steeds meer een producent gemaakt. Beeld en Geluid is partner en hofleverancier van het digitaal themakanaal */Geschiedenis*, was betrokken bij de samenstelling van onder andere de CD 'Ongehoord', waarop uniek materiaal van schrijfster Annie M.G. Schmidt is te beluisteren en was betrokken in het muziekproject Dutch Rare Groove: een verzamel-cd met zeldzame funkmuziek afkomstig uit de archieven.¹¹⁵ Het zijn slechts enkele voorbeelden van projecten waarbij het instituut betrokken is.

Archieven – Beeld en Geluid zeer zeker niet uitgezonderd – worden steeds meer een actieve partner in het produceren van audiovisuele content voor radio en (digitale) televisie. Dat maakt het mogelijk de potentie van het archief te verzilveren en geld te genereren dat weer ingezet kan worden ten bate van conservering van nieuw materiaal of het uitbrengen van producties die slechts een kleine markt bedienen. Een ontwikkeling waarin Beeld en Geluid voorop wil lopen en die naar verwachting alleen maar in omvang zal toenemen.

¹¹⁴ *MM-Magazine*, 29-11-06, 137578; *De Schatkamer van Beeld en Geluid*, 29-11-2006, 137782.

¹¹⁵ *Radio 1 Middagjournaal*, 29-8-2003, 698519; *De wereld draait door*, 27-10-2005, 239161.

4.7 Educatie en Beeld en Geluid in het nieuws

Via educatie kan Beeld en Geluid een grote slag maken in het bereiken van nieuwe generaties. Kinderen en jongeren zijn, zoals uit paragraaf 1.5 blijkt, al vaak actief met (online) audiovisuele content, waardoor de stap naar het werken met audiovisuele archieven makkelijker kan worden gezet. Educatie waarbij het nut en het belang van het goed bewaren van het materiaal benadrukt wordt, is daarbij onontbeerlijk.

De items met educatieve doeleinden zijn onder te verdelen in twee subcategorieën: De eerste bestaat uit educatieve programma's die berichten over de werkzaamheden van het instituut: een jonge kijker is benieuwd of en hoe televisie bewaard wordt en gaat in *Willem Wever* op onderzoek uit bij Beeld en Geluid.¹¹⁶ Andere voorbeelden zijn afleveringen van de *Museumbende*, het *Schooltv-weekjournaal* of *Het Klokhuis* die aan het instituut zijn gewijd.

Programma's die verslag doen van de educatieve projecten die door het instituut worden ontplooid vormen de tweede subcategorie. Beeld en Geluid kent tal van educatieve projecten zoals *Teleblik*, waar leerlingen en docenten van basis en middelbaar onderwijs audiovisuele bronnen kunnen zoeken en bekijken of *ED*IT*, een online onderwijsplatform waar de bronnen van het Beelden voor de Toekomst consortium worden ontsloten.¹¹⁷ Medewerker John Leek vertelt over de projecten in een gesprek met Sjors Fröhlich en Rick Nieman in *MM-Magazine* en het *Jeugdjournaal* bericht over de ingebruikname van *Teleblik*.¹¹⁸ De aandacht voor deze educatieve programma's is gezien het geringe aantal items summier. Hoewel Beeld en Geluid bijzonder actief is op het gebied van educatie, vinden deze projecten slechts mondjesmaat de weg naar de landelijke av-media.

Dan ontbreekt er nog één laatste categorie in het overzicht en dat is het instituut als nieuwsmaker, oftewel: Beeld en Geluid in het nieuws. Een belangrijke categorie, daar de nieuws- en actualiteitenrubrieken een stevige vinger in de pap hebben in het bepalen van de publieke opinie en het vaststellen van de maatschappelijke en niet zelden ook politieke agenda. De categorie is achteraan de rit geplaatst omdat ze een mooie dwarsdoorsnede laat zien van de overige rubrieken. De opening van het nieuwe gebouw, de opening van tentoonstellingen, de politieke debatten rondom het wel of niet toekennen van de benodigde conserveringsbudgetten, de verwerving van nieuwe collecties: al deze onderwerpen passeerden in Journaal of actualiteitenrubrieken de revue.

'Hier zijn idee, inhoud, vorm en functie, versmolten tot één geheel'

Avro Kunstuur (Avro Kunstuur 24-5-2008)

¹¹⁶ *Willem Wever*, 10-9-2006, 1229384.

¹¹⁷ Voor meer info zie: www.teleblik.nl of www.ed-it.nu, d.d 10-8-2009.

¹¹⁸ *MM-Magazine*, 20-3-2007, 490284; *Jeugdjournaal*, 18-4-2006, 64102.

4.8 Conclusie

In totaal zijn er in het archief 93 items gevonden over het Instituut voor Beeld en Geluid die voldoen aan de in de inleiding gestelde selectiecriteria, waarvan 65 voor televisie en 28 voor de radio.¹¹⁹ De drie door het instituut gestelde speerpunten voor de periode 2005 - 2008, zoals verwoordt in het begin van dit hoofdstuk zijn duidelijk te herkennen in de aandacht van de nieuws- en actualiteitsrubrieken, maar ook in de audiovisuele media-aandacht voor het instituut *an sich*. De eerste van de drie beleidspunten is het best aanwijsbaar. De onbetwiste piek in de media-aandacht ligt in 2006 rond de opening van het nieuwe gebouw. Een gebeurtenis die werd aangegrepen om vrijwel alle facetten van het instituut te belichten. Het instituut heeft in deze periode aanzienlijk aan naamsbekendheid gewonnen. Beeld en Geluid heeft zich, zoals de uitkomsten van dit onderzoek laten zien, inderdaad weten te manifesteren als het fysieke brandpunt voor activiteiten rondom audiovisueel erfgoed. De mogelijkheden die het gebouw biedt om ook aanverwante activiteiten als congressen, gametoernooien, spreekbeurtwedstrijden of prijsuitreikingen te laten plaatsvinden heeft de spanwijdte van het instituut weten te vergroten.

De acquisitie van nieuwe collecties, het bepleiten van de noodzaak van het wegwerken van de conserveringsachterstand en het maatschappelijk belang van het archiveren van audiovisueel erfgoed is ook terug te zien in de aandacht in de media. De teneur is bijzonder positief. Het belang van het archiveren wordt erkend en via de media-aandacht wordt de publieke opinie gevoed met argumenten ten gunste van een duurzame archivering, waardoor het draagvlak wordt vergroot.

Is er in dit rooskleurig beeld nog ruimte voor kritiek? Wel degelijk zijn er een aantal kritische noten te plaatsen. Het grootste punt van kritiek is wellicht het gebrek eraan in de media. Vooral in de televisie-items wordt een weinig kritische houding aangenomen. Het opgeroepen beeld wijkt als gevolg vaak nauwelijks af van de reclamefolders waarmee het instituut bezoekers hoopt te trekken. Fundamentele kritiek op de werkwijze van het instituut is pas voor het eerst hoorbaar in 2009. In het radioprogramma *Argos* wordt er kritiek geuit op het selectie- en archiveringsbeleid. VPRO archivaris Nienke Feis heeft haar bedenkingen bij het gehanteerde acquisitiebeleid, directeur van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen Gerrit Voerman twijfelt openlijk of zijn collectie bij Beeld en Geluid wel in goede handen is en niet al het aanwezig materiaal zou terug te vinden zijn via de catalogus.¹²⁰ Medewerkers geven desgevraagd commentaar op de geuite kritiek. Vooralsnog is het de enige serieuze aantijging gericht op de werkwijze en het functioneren van het instituut.

Inhoudelijk hebben de items op tv over het algemeen weinig diepgang. Uitzondering zijn de speciale producties rondom de opening waarin uitvoerig op de verschillende aspecten van Beeld en

¹¹⁹ Hierbij zijn terugkerende items zoals de verschillende afleveringen van *Andere Tijden*, als 1 item geteld.

¹²⁰ *Argos*, 7-3-2009, 1514555.

Geluid wordt ingegaan. In de radio-items is er meer ruimte voor discussie, worden vaker kenners of medewerkers uitgenodigd voor een gesprek. Er wordt uitvoeriger op vraagstukken als het belang van archivering of rol en functie van het instituut ingegaan, terwijl het op tv veelal ter kennisgeving wordt gegeven. Voor een deel is dit natuurlijk toe te schrijven aan de aard van het medium, waarbij tv sneller van onderwerp wisselt en vaak maar luttele minuten of zelfs seconden voor een item ter beschikking staan.

Over de breedte genomen zijn het steeds dezelfde programma's die aandacht besteden aan Beeld en Geluid. De aandacht blijft *grosso modo* beperkt tot de actualiteiten- en kunst- en cultuurprogramma's. Programma's die veelal, zoals uit het onderzoek van het SCP blijkt, een hoogopgeleid, reeds in kunst en cultuur geïnteresseerd publiek bedienen.¹²¹ Het is dan ook zeer de vraag of Beeld en Geluid middels deze media een breder publiek weet te bereiken en weet bewust te maken van de publieke toegankelijkheid en mogelijkheden van het audiovisuele archief. Uitzondering vormen de items die inhoudelijk wellicht verder van de kerntaken van Beeld en Geluid verwijderd staan, maar het instituut als zodanig wel onder de aandacht brengen van een nieuw publiek.

Verreweg de meeste aandacht gaat uit naar de film en televisie, oftewel de beeldarchieven. De opgeslagen radio- en geluidsarchieven staan minder in de belangstelling.¹²² Maar Beeld en Geluid is meer dan alleen het *visuele* geheugen van Nederland. In de periode rond de opening lijkt alleen het geschiedenis programma OVT op radio 1 dit te zijn opgevallen: 'Het leek afgelopen week wel in de kranten en op televisie alsof het Instituut voor Beeld en Geluid hier op het mediapark in zijn nieuwe gebouw alleen maar beeldmateriaal bewaart'.¹²³ De enorme schat aan radiomateriaal komt er in de 'nogal overdonderende uitstalling van Hilversumse omroepgeschiedenis' nogal bekaaid vanaf, aldus Michal Citroen. Het is in dit opzicht typerend dat directeur Edwin van Huis in *Twee Vandaag* trots vermeldt dat het archief veel meer herbergt dan louter televisie, maar vervolgens in zijn opsomming – documentairefilms, reclames, Polygoonjournaals, opdrachtfilms – geen enkel voorbeeld uit de geluidsarchieven noemt.¹²⁴

Het blijft ondoenlijk om aanbevelingen of harde uitspraken te doen op basis van deze gegevens. De uitkomsten laten slechts een fragment zien van de totale aandacht voor Beeld en Geluid en zijn bij gevolg niet representatief voor de gehele instelling. Toch is het wel mogelijk de volgende opmerkingen te plaatsen, met de kanttekening dat ze puur en alleen betrekking hebben op de uit dit onderzoek verkregen resultaten.

¹²¹ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 108-110.

¹²² *NPS Klassiek*, 9-6-2004, 46075 en *Twee Vandaag*, 1-5-2006, 65869 zijn twee van de weinige voorbeelden waarin aandacht wordt besteedt aan de geluidsarchieven.

¹²³ *OVT*, 3-12-2006, 138343.

¹²⁴ *Twee Vandaag*, 6-7-2006, 74484.

Het merendeel van de media-aandacht hing tot nu toe nauw samen met de komst van het nieuwe gebouw aan het Mediapark. Het is belangrijk ervoor te waken dat nu de noviteit van het gebouw geweken is, er geen groot zwart gat ontstaat waardoor de verworven positie zou afbrokkelen. De aandacht zal waarschijnlijk afnemen, maar tentoonstellingen als '50 jaar Studio Sport' laten zien dat het wel degelijk mogelijk is om met nieuwe activiteiten veel media-aandacht te bewerkstelligen.

De gevaren koers van het instituut blijft gezien het voorafgaande niet onopgemerkt en ook de paradigmawisseling in de archiefwereld lijkt nog lang niet ten einde. Hoewel nog steeds een cultuurhistorische instelling, is de focus steeds meer verschoven naar een publieksgericht (post)productiebedrijf. Een ontwikkeling waar Beeld en Geluid op kan blijven inspelen, door bijvoorbeeld het ontwikkelen van producties voor zowel de markt als voor radio en televisie. Ook de aandacht voor nevenactiviteiten blijft belangrijk in het bereiken van een ander publiek dan louter de reeds in kunst en cultuur geïnteresseerden. Een goed voorbeeld is de recente aandacht voor '40 jaar Pinkpop', een crossmediaal samenwerkingsverband waarin Beeld en Geluid participeerde en verantwoordelijk was voor het verzamelen en samenstellen van de oude beelden. Daarnaast kan er aangehaakt worden bij aansprekende thema's voor kinderen en jongeren. Games, internet-*communities* of bestaande online succesformules als *YouTube* en *Flickr*: allemaal middelen die Beeld en Geluid ter beschikking staan om ook bij jongere generaties affiniteit met het audiovisueel erfgoed te kweken. Deze paden worden al bewandeld, maar kunnen door aandacht in de nationale media enorm aan reikwijdte en waarde winnen. Ook met de educatieprojecten kan meer media-aandacht gegenereerd worden. Een goed recent voorbeeld is het 'Lekker Beroemd Gala', waarbij prominente Nederlanders – die garant staan voor media-aandacht – werden uitgenodigd voor een presentatie.¹²⁵ Op die manier kan er getracht worden een meer evenwichtig beeld te creëren in de media, dat ook zonder de magneetfunctie van een nieuw een aansprekend gebouw, recht doet aan de gehele collectie, waarin er ook ruimte is voor het geluid en een verantwoorde afweging kan worden gemaakt tussen enerzijds aandacht uit een puur nostalgisch verlangen en anderzijds de meer inhoudelijke cultuurhistorische betekenis van het erfgoed.

¹²⁵ *Jeugdjournaal*, 27-5-2009, 3307639.

Hoofdstuk 5

Audiovisuele erfgoedinstellingen op radio en televisie

5.1 Andere audiovisuele archiefinstellingen in Nederland

Na Beeld en Geluid onder de loep te hebben genomen, wordt in dit laatste hoofdstuk de blik gericht op andere av-erfgoedinstellingen. Gekeken zal worden naar de verschillende instanties waaruit Beeld en Geluid is voortgekomen. Ze geven een indruk van de aandacht voor de komst van één nationaal audiovisueel erfgoedinstituut en het is interessant te kijken of de komst van Beeld en Geluid het beeld van de av-archiefinstellingen in de media wezenlijk heeft veranderd ten opzichte van de situatie daarvoor. Daarnaast is er oog voor de instelling die zich bewust en met succes wist te verzetten tegen incorporatie in de samenwerkingsverbanden: het Nederlands Filmmuseum. Weet het museum zijn eigen identiteit in de media uit te dragen en hoe verhoudt het beeld van het Filmmuseum zich tot dat van Beeld en Geluid. Overeenkomstig het vorige hoofdstuk zullen de in de bijlagen gehanteerde categorieën worden behandeld, waarbij de verschillende instellingen afzonderlijk aan bod komen, maar waarbij steeds de vergelijking met Beeld en Geluid zal worden gemaakt.

5.2 De focus op het archief

Tot ver in de jaren negentig heeft het Nederlands Filmmuseum vrijwel het alleenrecht als het gaat om media-aandacht voor av-archiefinstellingen. Hoewel de naam de nadruk legt op het museale karakter van de instelling is het beheer van een omvangrijke filmcollectie van Nederlandse bodem een evenzo belangrijke functie. Het museum streeft naar een totaalaanbod van films van Nederlandse origine of over Nederland en de vroege koloniën en van films die voor de cinematografische geschiedenis van belang zijn. Daarnaast bezit het museum een grote collectie materiaal over de achtergronden van de film.¹²⁶ Met enige regelmaat weet het Filmmuseum met zijn archivale bezigheden nationale media-aandacht te trekken. Aandacht die uiteenvalt in drie categorieën. Het (her)ontdekken of verwerven van bijzondere films in of voor de eigen collectie vormt de eerste groep. Voorbeelden zijn het terugvinden van de zwijgende speelfilm 'Beyond the Rocks' uit 1922, 'Snow Hawk', een film met Stan Laurel uit 1925 of een uniek tekenfilmpje van Disney.¹²⁷ Vertoningen of her-vertoningen van al dan niet gerestaureerde films uit de eigen archieven

¹²⁶ C. Vos, *Bewegend Verleden*, 208.

¹²⁷ *Radio 1 Middagjournaal*, 17-4-2004, 698547; *NOVA*, 4-3-1993, 319417; *NOVA*, 29-9-1992, 318589.

vormt een tweede categorie.¹²⁸ De laatste groep wordt gevormd door nieuwe producties waarvoor wordt geput uit de bij het museum aanwezige collecties.¹²⁹

Met de komst van het Nederlands Audiovisueel Archief in 1997 ontstaat er meer aandacht voor audiovisuele archieven in de media. Door het gefragmenteerde karakter van de omroepen en het ontbreken van een nationale av-erfgoedinstelling blijft de archivering van het audiovisuele geheugen van Nederland tot dat moment vrijwel onzichtbaar. Slechts enkele items, gewijd aan het Audiovisueel Archiefcentrum uit de periode voor de oprichting zijn in de archieven van Beeld en Geluid terug te vinden.¹³⁰ Zoals bij de totstandkoming van Beeld en Geluid zes jaar later, besteden verschillende programma's aandacht aan de oprichting van het NAA, het platform dat voor het eerst op nationaal niveau zorg zou gaan dragen voor de audiovisuele nalatenschap. Zaken als de functie, taken en werkwijze van de instelling komen aan de orde.¹³¹ In tegenstelling tot Beeld en Geluid, waar de publiekstoegankelijkheid uitgroeit tot wellicht het belangrijkste speerpunt, is het gebrek eraan bij het NAA meerdere malen punt van aandacht. Een goed voorbeeld zijn drie zussen uit een Rotterdams gezin die met behulp van het programma *Lieve Martine* op zoek gaan naar een film uit 1961 over hun gezin. Samen met presentatrice Martine van Os bezoeken ze het NAA in Hilversum, waar ze 'bij hoge uitzondering' voor privé doeleinden in de archieven mogen duiken.¹³² De nadruk ligt voornamelijk op de toegang voor professionals en wetenschappers. 'De particulier is natuurlijk ook welkom, maar niet nu nog, daar hebben we de faciliteiten nog niet voor', aldus Mieke Lauwers, het toenmalige hoofd van het NAA-filmarchief in *Twee Vandaag*.¹³³ Verwachtingsvol wordt wel al menigmaal vooruitgekeken naar een algemene openstelling voor publiek, wat het streven is.¹³⁴

Naast de opening en de gewenste publieksfunctie is er aandacht voor verschillende collecties. Voorbeelden zijn de verworven collectie van het Tropeninstituut, de collectie 'Verdwenen Geluiden' en de door een particuliere verzamelaar geschonken collectie reclamefilmmpjes.¹³⁵ Het Omroepmuseum heeft als museale instelling primair geen archieffunctie en verschijnt als gevolg nauwelijks als zodanig in de media. Een enkele keer verschijnt er een documentaire waarbij melding wordt gemaakt dat het materiaal afkomstig is uit het Omroepmuseum. Een mogelijke archivale taak voor het museum komt pas aan de orde als het samenwerkingsverband van de verschillende av-archieven tot NAA wordt aangekondigd.¹³⁶

¹²⁸ *Ophef en Vertier*, 28-8-1993, 666545; *Cinema.nl*, 18-5-2006, 68051.

¹²⁹ Voorbeelden vormen *OVT*, 7-5-2006, 66692 of de door Peter Delpeut samengestelde film *Lyrisch Nitraat*, 7-2-1992, 40246.

¹³⁰ Voorbeelden zijn items in het *Radiojournaal*, 3-5-1995, 690654, of in de *Nieuwsshow*, 16-1-1993, 585005.

¹³¹ *OVT*, 22-6-1997, 694031; *NOVA*, 24-6-1997, 85376.

¹³² *Lieve Martine*, 8-10-1999, 16182.

¹³³ *Twee Vandaag*, 21-4-2001, 77340.

¹³⁴ *NOVA*, 24-6-1997, 85376; *Weekendcafé*, 28-6-1997, 594121.

¹³⁵ *Radiojournaal*, 31-1-2000, 585294; *Punch*, 15-11-1999, 594699; *NOVA*, 30-1-1998, 78172.

¹³⁶ *NOVA*, 24-6-1997, 85376.

5.3 De focus op het museum

Het Filmmuseum kent een lange geschiedenis. Een verleden waarin een aantal terugkerende thema's zijn te ontdekken. Het aankondigen van een nieuwe stijl of een nieuw te voeren beleid vormt er een van. Een aantal malen balanceerde het museum op de rand van de afgrond of liet een nieuwe directeur of bestuursvoorzitter een frisse wind waaien door het gevoerde beleid in een poging het museum weer op de rails te krijgen. Het bekendst zijn de moderniseringsplannen van Martijn Sanders in de tweede helft van de jaren tachtig.¹³⁷ Het museum moest opnieuw de 'spil van het Nederlandse filmklimaat' worden, om de woorden van adjunct directeur Eric de Kuyper te gebruiken.¹³⁸ Het vijftigjarig bestaan in 1996 vormde aanleiding voor een nieuwe discussieronde over de te varen koers onder leiding van de toenmalige directrice Hoos Blotkamp.¹³⁹

Net als bij Beeld en Geluid speelt het betrekken van een andere behuizing of de plannen voor nieuwbouw een prominente rol: voor het eerst al in de jaren zeventig toen werd verhuisd naar de huidige locatie in het Vondelpark, of meer recent de plannen voor een – gelijk Beeld en Geluid – aansprekend nieuwbouwproject van allure aan het Amsterdamse IJ.¹⁴⁰

Het heftigst werd door het Filmmuseum echter geageerd tegen mogelijke incorporaties in samenwerkingsverbanden. De zelfstandige status als hoeder van het cinematografisch erfgoed van Nederland werd te vuur en te zwaard verdedigd en met succes werd de autonome rol binnen het veld van de av-archiefstellingen behouden. Plannen van staatssecretaris Rick van der Ploeg van OC&W om het Filmmuseum te integreren in Museum voor de Beeldcultuur in Rotterdam stuitte op veel verzet. Terwijl in de media vooral de aloude vete tussen de twee steden breed werd uitgemeten, verzette het Filmmuseum zich met name vanwege de hierboven gestelde inhoudelijke argumenten tegen de verhuizing.¹⁴¹ Zelfs de prominente fotografe en overbuurvrouw van het Filmmuseum Eva Besnyö werd van stal gehaald om haar licht op de zaak te laten schijnen.¹⁴² Een drietal jaren later verzette het museum zich wederom succesvol tegen opname in een consortium, ditmaal het Instituut voor Beeld en Geluid. De discussie oogstte beduidend minder media-aandacht. Mogelijk sprak de inhoudelijke kwestie minder tot de verbeelding dan de rel tussen Amsterdam en Rotterdam.

Daar waar het bij het Filmmuseum vooral over de te varen koers en minder over de collectie en presentatie gaat, richt de aandacht zich bij het Omroepmuseum wel op de inhoud van het museum: items met een meer toeristische inslag waarbij een rondgang wordt gemaakt over de tentoonstelling,

¹³⁷ *Finale*, 19-10-1986, 678881; *Nederland C*, 22-4-1987, 211382 en 3-12-1986, 315951; *NOS-Journaal*, 22-4-1987, 477529.

¹³⁸ Citaat afkomstig uit: *Finale*, 31-1-1988, 692263.

¹³⁹ *Middageditie*, 1-11-1996, 316628; *VPRO aan de Amstel*, 25-10-1996, 584955.

¹⁴⁰ *Beeldspraak*, 17-11-1974, 311724; *NOS-Journaal*, 14-10-1975, 473550; *Polygoon Bioscoopjournaal*, weeknr. 75-39, 509036; *Radio 1 Avondjournaal*, 4-7-2008, 1220828.

¹⁴¹ *Radio Uit*, 28-6-1999, 682436; *Radio 1 Avondjournaal*, 2-12-1999, 697068; *Ontbijt TV*, 2-12-1999, 229841.

¹⁴² *De Plantage*, 5-12-1999, 18952.

vergelijkbaar met die over de *Experience*.¹⁴³ Ook tijdelijke tentoonstellingen als ‘Mediakids’, ‘Schandalig! Taboes op radio en TV’ of ‘Het Oranjegevoel’ worden met vraaggesprekken, reportages en rondgangen onder de aandacht gebracht.¹⁴⁴ Bij het Filmmuseum zijn het geen tijdelijke tentoonstellingen, maar met name vertoningen en retrospectieven van bekende cineasten of actrices en acteurs die de aandacht trekken. Alfred Hitchcock, Roberto Rossellini, Frans Weisz, Joris Ivens, Kees Brusse en Gary Grant zijn enkele voorbeelden. De mate van aandacht en de programma’s waarin de tentoonstellingen en filmvertoningen besproken worden zijn weinig verrassend en vergelijkbaar met de aandacht voor de tentoonstellingen bij Beeld en Geluid.

Het ontbreken van een aansprekende museumarchitectuur is er mede debet aan dat het Omroepmuseum of Filmmuseum slechtst zelden dienst doet als opnamelocatie. Het Filmmuseum dient enige malen als setting voor een interview met een prominent persoon uit de filmwereld en het Omroepmuseum fungeert enkele keren als decor voor terugblikken op de vaderlandse radio- en televisiegeschiedenis.

Wat geldt voor het Omroepmuseum ten aanzien van de archieven, geldt voor het NAA, AVAC en Stichting Film en Wetenschap met betrekking tot de musea: het gaat om een functie die voor deze instellingen niet van toepassing is. Plannen voor een gezamenlijk museum voor de geschiedenis van radio en televisie blijken wel al lange tijd te circuleren. Al in juni 1987 bericht het journaal over de mogelijke totstandkoming van een ‘Themapark Medialand’ op het Hilversumse Exporterrein. Expo directeur J. Zom legt uit: ‘In medialand kunnen mensen op een directe manier kennis maken met hoe radio- en tv-programma’s worden opgenomen’.¹⁴⁵ Ook het Omroepmuseum zou daar een plek moeten krijgen. Bijna tien jaar later worden de plannen opnieuw van stal gehaald. Volgens het *Radio 1 Avondjournaal* van 10 oktober 1998 beginnen de al jaren bestaande ideeën nu eindelijk vaste vorm aan te nemen. De initiatiefnemers zijn ervan overtuigd dat er voldoende mensen geïnteresseerd zijn om op een directere manier kennis te maken met hoe radio en tv wordt gemaakt.¹⁴⁶ Naast het Omroepmuseum, zullen er ook een complete radio-, televisiestudio en mediaschool gehuisvest worden. De eerste schop zal, zo is de verwachting, het daaropvolgende jaar de grond ingaan. Het zou echter nog bijna tien jaar duren voor de *media-experience* haar deuren opende.

¹⁴³ *Weg van de snelweg*, 19-7-1988, 141270; *Vakantiekompas*, 10-7-1987, 218534; *Vroeg op*, 5 4-1-1995, 664309.

¹⁴⁴ *Jeugdjournaal*, 4-3-1999, 485947; *OVT*, 29-6-1997, 694046; *Televizier*, 21-5-1996, 305496.

¹⁴⁵ *NOS-Journaal*, 17-7-1987, 98673.

¹⁴⁶ *Radio 1 Avondjournaal*, 10-10-1998, 592187.

5.4 De toegenomen waardering voor audiovisueel erfgoed

Het Filmmuseum loopt tot de komst van het NAA voorop in het met enige regelmaat vestigen van de media-aandacht op het belang van een juiste conservering en archivering van av-materiaal en de deplorabele toestand waarin de collecties verkeren. De snelle teloorgang van het materiaal, het ontbreken van geld om de problemen tijdig het hoofd te kunnen bieden, het dreigend ontslag van filmrestaurateurs of het mogelijk terugschroeven van subsidies: allemaal zaken die het Filmmuseum vanaf de tweede helft van de jaren tachtig onder de aandacht weet te brengen.

Het gefragmenteerde karakter van de overige av-archiefinstellingen zorgt voor een gebrek aan daadkracht om eensgezind een vuist te maken om daarmee een oplossing van het almaar groter wordende conserveringsprobleem af te dwingen. Toenmalig minister van WVC Hedy d'Ancona benadrukt in het *NOS-Journaal* van 28 juni 1993 terecht dat de publieke omroepen haast dienen te maken om met elkaar samen te werken, om nog groter verlies van materiaal te voorkomen. De eigen identiteit van de omroepen komt hierbij niet in het geding, bezweert ze de bezorgde omroepen.¹⁴⁷

De komst van het NAA zorgt voor een stroomversnelling in het bepleiten van het belang van een juiste conservering van het av-erfgoed. De opening wordt aangegrepen om de noodzaak van conservering en restauratie te benadrukken en de speciaal gemaakte openingsfilm 'Een zaak van nationaal belang' laat op sprekende wijze de betekenis zien die av-erfgoed kan hebben in ieders persoonlijke leven.¹⁴⁸ De lobby voor het behoud van de av-nalatenschap krijgt twintig jaar na de eerste noodkreet eindelijk meer prioriteit, hetgeen terug te zien is in politiek en media. De presentatie van de verschillende adviezen en rapporten, waar in hoofdstuk 2 over is gesproken, leidt tot discussie en aandacht in de media: de eindrapportage van de Commissie Bevordering Mediahistorisch Onderzoek in 1995, het advies Raad voor Cultuur, de conclusies van de Nationale Inventarisatie Audiovisuele Collecties en de toekenning van budget voor Beeld en Geluid.¹⁴⁹ Allemaal passeren ze de revue.

Aandacht voor de noodzaak van een beter beheer en behoud van het av-materiaal is dus geen noviteit met de komst van Beeld en Geluid of het gevolg van de sterk doorgezette paradigmawisseling in de archiefwereld. Het belang van het av-erfgoed vormt eerder een constante onderstroom die sinds de cultuurhistorische waardering van het materiaal door de wetenschap vanaf de jaren tachtig, aanvankelijk op instigatie van het Filmmuseum, sporadisch onder de aandacht werd gebracht in de av-media. Het Filmmuseum was al sinds haar oprichting een vurig pleitbezorger van

¹⁴⁷ *NOS-Journaal*, 28-6-1993, 482205.

¹⁴⁸ *NOVA*, 24-6-1997, 85376; *Twee Vandaag*, 14-9-1995, 319974; *Weekendcafe*, 28-6-1997, 594121.

¹⁴⁹ *Middageditje*, 20-12-1995, 316611; *Nieuwsshow*, 21-12-1995, 661867; *Radio 1 Avondjournaal*, 27-3-1998, 696734; *Radiojournaal*, 20-9-1999, 592382; *De Tijd van je leven*, 9-12-1998, 594271.

een gedegen bewaarbeleid van het cinematografisch erfgoed en was in 1980 de eerste instelling die een subsidieaanvraag voor conservering gehonoreerd zag.¹⁵⁰ (Lameris 4-5)

Vanaf de jaren negentig weet de lobby zich blijvend aan de oppervlakte van de media-aandacht te manifesteren, met als belangrijkste verdienste de instelling van het NAA. Een ontwikkeling die verder wordt doorgezet met de komst van Beeld en Geluid.

5.5 Educatie en de av-archiefinstelling als kennisinstituut

Evenals bij Beeld en Geluid worden de musea soms ingezet als instrument voor educatie. Educatieve programma's als *Het Klokhuis* of *Zep* bezoeken het Filmmuseum en Omroepmuseum om aldaar de werking van film, radio en televisie te verduidelijken.¹⁵¹ De educatieve projecten van de instellingen blijven nagenoeg buiten beeld. De enige uitzondering vormt OVT waarin de samenstelling van een lespakket over media-educatie wordt besproken.¹⁵²

Een andere taak van de instellingen, die bij Beeld en Geluid tot nog toe buiten beschouwing is gebleven, is de instelling als kenniscentrum of bron van expertise. Met enige regelmaat worden medewerkers van het Filmmuseum uitgenodigd om een bepaald thema of problematiek nader toe te lichten. Voorbeelden zijn de discussie omtrent de Kijkwijzer, over hoe speelfilms en documentaires ingezet worden voor politieke manipulatie of over de werkwijze van de bibliotheek van het museum.¹⁵³ Ook medewerkers van de archiefinstellingen worden om hun expertise gevraagd: in een vraaggesprek over beeldvorming in de media of over de cineast Bert Haanstra en diens documentaires.¹⁵⁴ Het is een van de weinige keren dat ook medewerkers van het AVAC of de Stichting Film en Wetenschap het mediapodium betreden.

5.6 Conclusie

De in de voorgaande hoofdstukken geschetste ontwikkeling in de benadering en waardering van audiovisueel erfgoed vindt duidelijk zijn weerslag in de media-aandacht. In hoofdstuk 2 werd de lange en moeizame weg geschetst naar een nationaal platform voor de archivering van beeld en geluid, dat pas met de komst van het NAA in 1997 fysieke gestalte kreeg. Ook in de media zijn de av-archiefinstellingen tot de jaren negentig vrijwel onzichtbaar. Grote uitzondering vormt het Filmmuseum en in mindere mate het Omroepmuseum. Na een enkel item in de jaren zestig en een handvol items in de jaren zeventig verviervoudigt de aandacht voor het Filmmuseum in de jaren tachtig. Voor het eerst is er aandacht voor de archivering van het materiaal, de achterstallige

¹⁵⁰ B. Lameris, *Opnieuw Belicht*, 4-5.

¹⁵¹ *Zep*, 1-2-1999, 16674; *Het Klokhuis*, 14-10-1996, 46887 en *Het Klokhuis*, 25-10-1999, 22894.

¹⁵² *OVT*, 30-4-2000, 112908.

¹⁵³ *De Plantage*, 25-2-2001, 20889; *De Avonden*, 16-1-2009, 1409708; *Bibliotheken*, 26-9-1986, 211200.

¹⁵⁴ *Schuim en as*, 22-9-2000, 677288; *KRO's vijfde verdieping*, 31-1-2001, 700086.

conservering en de cultuurhistorische waarde. De nadruk ligt sterk op het cinematografische erfgoed. Een ontwikkeling die parallel loopt met de stijgende academische aandacht voor de cinematografische nalatenschap, die wordt beschreven in paragraaf 2.2 en 3.1. De aandacht voor het Omroepmuseum heeft in de jaren tachtig vooral een toeristisch karakter.

De toenemende aandacht voor het av-erfgoed neemt een vlucht in de jaren negentig. De aandacht voor het Filmmuseum verviervoudigt opnieuw naar bijna tachtig items. Ook het gros van de items die aandacht besteden aan het Omroepmuseum dateren uit de jaren negentig. Vrijwel alle items voor de andere av-archiefinstellingen, te weten het NAA, AVAC en Stichting Film en Wetenschap dateren ook uit dit decennium.

De verdeling over radio en televisie is opvallend. De museale instellingen kregen beduidend meer aandacht dan de pure archiefinstellingen. Koploper is het Filmmuseum, waarover 161 items in het archief zijn te ontdekken. In tweederde van de gevallen gaat het om televisie items, een derde is bedoeld voor de radio en een enkele voor de bioscoop. Het Omroepmuseum stond een zestigtal keer in de belangstelling, waarbij de verdeling tussen radio en televisie-items nagenoeg gelijk is. Bij de archiefinstellingen is de verhouding beduidend anders. Van de vierendertig items die aandacht besteden aan het NAA, zijn er maar liefst zesentwintig afkomstig van de radio, van de twaalf keer dat er aandacht werd besteed aan het AVAC, was het acht keer op de radio en bij de Stichting Film en Wetenschap vier van de zeven keer. Zowel in omvang als in samenstelling zijn de verschillen dus aanzienlijk. Het bredere publieksbereik en de visuele aantrekkelijkheid van de musea steekt af tegen de louter professionele en de weinig tot de verbeelding sprekende archieven, hetgeen te rijmen is met de pas recente initiatieven naar een meer publieksgericht archiefbestel zoals beschreven in paragraaf 1.4.¹⁵⁵

De beeldkeuze en programma's die aandacht besteden aan av-archiefinstellingen zijn nauwelijks aan verandering onderhevig. Clichématig zijn het net als bij Beeld en Geluid de archiefkasten, filmblikken, verzuurde banden en montagetafels die in beeld gebracht worden. Het zijn wederom vooral de nieuws- en actualiteitenrubrieken en kunst- en cultuurprogramma's die aandacht besteden aan de instellingen. Beeld en Geluid heeft weinig verandering in deze traditie weten te brengen al heeft het met het nieuwe gebouw wel een symbool aan het rijtje toegevoegd. Beeld en Geluid heeft sinds enige jaren het stokje van de av-archiefinstellingen overgenomen, wat heeft geresulteerd in een behoorlijke verandering. Het cultuurhistorische av-archief, dat – niet onbelangrijk – toegankelijk is voor publiek, in combinatie met een publieksattractie en gehuisvest in een aansprekend gebouw heeft de verhouding radio ten opzichte van televisie omgebogen tot één staat tot drie. Een verhouding vergelijkbaar met het Filmmuseum, maar uitzonderlijk voor een av-

¹⁵⁵ Er zijn geen specifieke items boven water gekomen over de archieven van de RVD, vandaar dat een lijst hierover ontbreekt.

archiefinstelling. Qua omvang is de piek van het Filmmuseum in de jaren negentig al overtroffen. Het zal echter nog moeten blijken of Beeld en Geluid deze aandacht structureel weet vast te houden, daar veel van de aandacht gegenereerd werd bij de opening. Het succes van Beeld en Geluid pleit voor de waarde van de nationale platvormfunctie die het instituut vervult. Het instellen van één zichtbaar, toegankelijk, breed gedragen en aanspreekbaar loket voor zowel de professional als de geïnteresseerde leek heeft de in de inleiding als uitgangspunt genomen discrepantie tussen het zelfbeeld van de instelling en het imago bij de buitenwereld zonder twijfel verkleint. Het publiek weet steeds beter de weg naar het instituut te vinden en verdwaalt niet langer in het decentrale web van archiefinstellingen.

De grootste winst is echter nog te behalen in het bereiken van nieuwe doelgroepen. De bekeken omroepproducties bedienen vooral de vraag van een al in kunst en cultuur geïnteresseerd publiek en bevestigen daarmee de uitkomsten van het SCP. Dit is jammer, want daarmee wordt een van de grootste potenties van de publieke omroepproducties onbenut gelaten, namelijk het bereiken van een breed publiek, dwars door alle sociale en economische lagen van de bevolking heen. Het is aan de av-archiefinstellingen om de av-media in te zetten om juist die andere, nog niet met av-archiefinstellingen bekende doelgroepen voor zich te winnen.

Resumé

De museum- en archiefbranche zijn constant in beweging. Er is sprake van een ontsacralisering van kunst en cultuur.¹⁵⁶ Musea en archieven zijn niet langer de vanzelfsprekende schatkamers van de beschaving. In toenemende mate zijn de instellingen gepreoccupeerd met het legitimeren en herdefiniëren van hun rol en betekenis in een steeds meer visueel ingestelde maatschappij. Een continu proces van herbezinning op de taken en functies is noodzakelijk om een aansprekende vorm van vrijetijdsbesteding te blijven. Av-media zijn een belangrijk instrument om de beeldvorming van de instellingen vorm te geven, een groot publiek te bereiken en met name een publiek te bereiken dat normaliter geen bezoek aan musea en archieven brengt. Het gebruik van media is geen doel op zich en draagt in zichzelf geen betekenis. De vraag is niet wat kan ik ermee, maar wat probeer ik met de aandacht in de media te bereiken? Het opwekken van nieuwsgierigheid en het vergroten van de bekendheid bij nog onontgonnen publieksgroepen zou hierbij een van de hoofddoelen moeten zijn.

Het tweede hoofdstuk schetste de ontwikkeling van de av-archiefinstellingen in Nederland. Een geschiedenis die grofweg is terug te voeren op drie kernvragen. De eerste vraag is: wie archiveert? Lange tijd was dit een moeilijk te beantwoorden vraag. De av-archieven waren een versnipperd en verzuild archiefbestel, elk met zijn eigen regels en wetten, moeilijk toegankelijk en een ondoordringbaar oerwoud voor de onderzoeker, laat staan toegankelijk voor het grote publiek. Pas in de jaren negentig werd een nationale instelling in het leven geroepen die zich geconfronteerd zag met de tweede belangrijke vraag: wat gaan we bewaren en hoe? De alsmaar groter wordende hoeveelheid audiovisueel erfgoed vroeg om scherpe selectiecriteria, maar de grote diversiteit in inhoud en herkomst maakte het formuleren van dé selectiecriteria tot een schier onmogelijke taak. Daarnaast zag men zich geconfronteerd met een grote berg materiaal, dat in snel tempo verslechterde en dreigde voorgoed verloren te raken. Met het binnenslepen van een budget voor het grootschalige conserveringsproject Beelden voor de Toekomst kan eindelijk een grote inhaalslag worden gemaakt en zijn we aanbeland bij de derde vraag: hoe maken we het erfgoed toegankelijk? Een vraag die door de zich razendsnel voltrekkende technologische ontwikkelingen, een geheel eigen dynamiek heeft gekregen. De altijd in ontwikkeling zijnde digitale mogelijkheden hebben het aanzien van de av-archiefinstellingen voorgoed gewijzigd. Hoofdstuk 3 laat de sterke verandering van de archiefwereld zien, met name die van audiovisuele archieven: van een laatste rustplaats aan het einde van het productieproces tot het startpunt van een geheel nieuw proces.

¹⁵⁶ A. van Mil, *Tussen nijlpaard en chimpansee*, 20.

‘De belangstelling voor kunst en cultuur op radio en televisie vertoont sinds 1995 een wat grillig beeld: eerst een daling, toen een herstel, daarna weer een flinke daling. Het zou nader onderzoek vergen om te achterhalen of ontwikkelingen in het aanbod hierin een rol hebben gespeeld’¹⁵⁷ Op basis van de uitkomsten van het onderzoek beschreven in hoofdstuk 4 en 5, dat zich weliswaar beperkt tot de publieke omroepen, lijken de av-archiefinstellingen, zich aan deze trend te hebben onttrokken. Ontwikkelingen in het aanbod als de oprichting van het NAA en met name de komst van Beeld en Geluid, hebben de aandacht voor het av-erfgoed juist doen toenemen. De actieve lobby en politieke bedrijvigheid rondom het onderwerp vanaf het midden van de jaren negentig resulteert in meer aandacht, waarbij veelvuldig het belang van het erfgoed benadrukt wordt. Tot de komst van Beeld en Geluid is het thematiek die zich beperkt tot wetenschappelijke en beroepsmatige kringen. Met de opening van Beeld en Geluid en de *Experience* komt voor het eerst het grote publiek binnen het bereik van de av-erfgoedinstellingen. Dit betekent een aanzienlijke vergroting van het draagvlak voor av-erfgoed. Mensen hebben zelf toegang tot het erfgoed, waarbij naast de puur wetenschappelijke en voor de omroepen professionele aandacht, steeds meer plek wordt ingeruimd voor romantische sentimenten van herkenning en nostalgie voor een breed, algemeen publiek.

Het Instituut voor Beeld en Geluid is er goed in geslaagd om de gestelde doelstellingen via de media naar buiten toe te communiceren, al is er nog veel winst te behalen in het bereiken van nieuwe doelgroepen. De huidige media-aandacht richt zich grotendeels op de behoeftes van een reeds cultuurminnend publiek. Om de kloof tussen het zelfbeeld en het hiervan afwijkende imago dat bestaat bij de buitenwacht te overbruggen zullen de av-archiefinstellingen ook op de ‘traditionele’ media radio en televisie moeten inzetten om nieuwe doelgroepen te bereiken.

¹⁵⁷ F. Huysmans, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars*, 115.

Suggesties voor verder onderzoek

Gedurende het onderzoek stuitte ik op vraagstukken en werden onderzoeksterreinen aangestipt die weliswaar buiten het bereik van de behandelde vraagstelling vallen, maar die zeker de moeite van het onderzoeken waard zijn. Wat volgt zijn een drietal suggesties voor verder onderzoek.

Hoofdstuk 2 verhaalt over het verzuilde Nederlandse omroepbestel en de verstreckende consequenties die dit had voor het op nationale schaal archiveren van het audiovisuele erfgoed. Het zou interessant zijn te onderzoeken hoe andere landen, die vanuit hun verleden geen dergelijk verzuild omroepbestel kennen, zich tot de Nederlandse situatie verhouden. Zijn er aanwijsbare verschillen en zo ja welke, ten goede of ten kwade? Hoe werd het veilig borgen van het bewegend verleden in andere landen aangepakt en was het decentrale Nederlandse bestel van invloed op een snellere, dan wel tragere totstandkoming van nationale av-archiefinstellingen.

Hoofdstuk 3 stipt kort de problematiek van het tentoonstellen van audiovisueel erfgoed aan. Beeld en geluid zijn niet meer weg te denken uit de hedendaagse musea, maar hebben vaak niet meer dan een ondersteunende rol. Ze dienen ter illustratie van het narratief van de tentoonstelling en zijn complementair in plaats van primair het onderwerp van de tentoonstelling. Het zou interessant zijn het audiovisueel erfgoed als uitgangspunt van museale presentatie te nemen en de vraag te stellen of en hoe het materiaal te benaderen is als *object*. Vraagstukken omtrent authenticiteit, presentatievormen en -ethiek, de grens tussen materiëel en immateriëel erfgoed en de wetenschappelijke versus de nostalgische waarde zouden vanuit de erfgoedthematiek verder uitgediept kunnen worden.

Het onderzoek dat centraal stond en in hoofdstuk 4 en 5 zijn neerslag vindt, bekijkt slechts een segment van de media-aandacht en de manieren waarop museale- en archiefinstellingen communiceren met de buitenwereld. Een onderzoeksveld dat absoluut de aandacht verdient, gezien de discrepantie die bestaat tussen het zelfbeeld en het beeld van de buitenwacht, om bij het begin van mijn verhaal terug te komen. Het zou de moeite lonen een breder onderzoek op te zetten waarbij ook kranten, tijdschriften, de commerciële omroepen en zeker ook het gebruik van internet en fenomenen als web 2.0 en internet-communities zouden worden meegenomen. Het zou de wisselwerking en communicatie tussen Beeld en Geluid en publiek verhelderen en ten goede kunnen komen. Wat geldt voor Beeld en Geluid, geldt in dezelfde mate voor de overige av-archiefinstellingen. Deze zijn nu in het licht van Beeld en Geluid bekeken, maar verdienen natuurlijk ook afzonderlijk uitvoerige aandacht. Met name het Filmmuseum, mede met het oog op de op handen zijnde ambitieuze plannen en de voorgenomen nieuwbouw. De ontwikkelingen van musea

en archieven staan niet stil, maar ook de samenstelling en werkwijze van de media veranderen in rap tempo. Het verdient aanbeveling deze wisselwerking in een specifieke, dan wel algemene zin opnieuw te definiëren.

Epiloog

Het laatste woord is gereserveerd voor het onderwerp van het scriptieseminar van het afgelopen collegejaar: het in wording zijnde Nationaal Historisch Museum (NHM). Nationaal mag weer in erfgoedland. In navolging van een Nationaal Archief, één nationaal platform voor het bewegend verleden, komt er op instigatie van de landelijke politiek nu ook een Nationaal Historisch Museum. Een thematiek waaraan ook het onderwerp van deze scriptie is ontsproten, hoewel de beide onderwerpen op het eerste gezicht wellicht ver van elkaar verwijderd iken. Toch is er wel degelijk sprake van gelijkenissen en wederzijdse beïnvloeding. Naast een audiovisuele erfgoedinstelling heeft Beeld en Geluid gezien de collectie ook een duidelijk nationaal karakter. Net als Beeld en Geluid is het NHM een initiatief dat zich kan verheugen op veel media-aandacht en een zo mogelijk nog breder gevoerde maatschappelijke discussie over hoe een dergelijke nationale instelling vorm te geven. Beide beheren en – wellicht belangrijker nog – presenteren het nationale verleden en bij beide werd en wordt de oprichting en vormgeving omgeven door veel publiciteit en beeldvorming. Bij wijze van uitsmijter volgt een korte blik op de items betreffende het NHM die in de archieven van Beeld en Geluid zijn terug te vinden.

Vorm boven inhoud. Een typering in slechts drie woorden die de lading bij de mediale aandacht voor het NHM voor het leeuwendeel dekt. Allereerst was er de brede polemiek rondom de keuze voor de stad waar het museum gevestigd zou moeten worden.¹⁵⁸ Vervolgens was de te kiezen locatie binnen deze stad onderwerp van verhitte discussies en waarschijnlijk zal het ontwerp van het gebouw het volgende twistpunt gaan vormen. Het publiek verkneukelt zich bij het breed in de media uitgesponnen debat, waarover iedereen wel een mening heeft. Burgemeesters steken elkaar de loef af in hun pretentieuze propaganda-campagnes om het museum naar hun stad te trekken. Bedenklijke redeneringen – ‘het museum hoort hier thuis omdat we al zoveel musea hebben’ – of historische onjuistheden – ‘want hier kwamen de eerste Nederlanders via de Rijn ons land binnen’ – worden daarbij niet geschuwd.¹⁵⁹ Vragen over hoe het museum eruit moet komen te zien en veel belangrijker nog, welk verhaal er verteld gaat worden en welke collectie het publiek te zien krijgt, blijven keer op keer onbeantwoord, veelal zelfs ongesteld. De beschuldigingen van SP coryfee Jan Marijnissen dat het NHM een ‘postmoderne hutspot’ dreigt te worden, klinkt natuurlijk aardig, maar enige argumentatie waarom hij tot een dergelijk standpunt komt wordt in de actualiteitenrubrieken

¹⁵⁸ Het *Radio 1 Avondjournaal*, 8-5-2007, 532940 of *Netwerk*, 25-5-2007, 537057 zijn slechts twee van de vele voorbeelden uit de in de bijlagen opgenomen lijst van media-items.

¹⁵⁹ *Nova*, 29-6-2007, 717798.

niet gegeven.¹⁶⁰ Het door de directeurs van het NHM geschreven pamflet waaraan de uitspraak van Marijnissen ten grondslag ligt, wordt zelfs überhaupt niet genoemd.

Het Instituut voor Beeld en Geluid had overduidelijk een minder beladen wordingsgeschiedenis. Afgezien van enige lokale politieke strubbelingen verliep de totstandkoming buiten het bereik van camera's en microfoons. Beeld en Geluid heeft zich beter kunnen positioneren alvorens zich in het publieke debat te mengen. Het beeld van het NHM is vooralsnog vooral dat van een politieke speelbal, waarbij noch rol, noch functie, laat staan de inhoud van het museum een rol van betekenis spelen. Hopelijk kan ook het NHM zodra de huidige mediastorm iets is geluwd de aandacht blijvend vestigen op de inhoud en de missie van het museum.

De discussie omtrent het NHM raakt aan wat misschien wel de grootste dreiging voor het verval van cultureel erfgoed is: de weerbarstige politieke conjunctuur. Kortstondig politiek succes prevaleert maar al te vaak boven langdurige maar kostbare conservatie of gedegen en beargumenteerde presentatie van de nalatenschap uit het verleden. Zo spraken beleidsmakers in eerdere plannen voor de culturele sector nog hun hoop uit voor een meer integrale digitale aanpak om de nijpende conserveringsachterstand het hoofd te bieden, om vervolgens met hetzelfde gemak in de begroting voor 2010 het meest te bezuinigen op de post digitalisering.¹⁶¹ Een belangrijke maar kostbare en weinig zichtbare bezigheid, minder spannend of aansprekend voor politici die willen 'scoren' door bijvoorbeeld een museum naar hun stad te halen of willen pronken met het 'redden' van het nationaal historisch besef.

Cultureel erfgoed spreekt niet voor zich, maar krijgt pas weer een stem bij monde van erfgoeddeskundigen, historici en archeologen. Professionals die zullen moeten blijven hameren op het onmiskenbare belang en betekenis van het patrimonium voor de eigen tijd, waarbij de oorspronkelijke betekenis niet uit het oog verloren mag worden. Geenszins een eenvoudige opgave, maar een uitdaging waar ik als nieuwbakken erfgoedhoeder graag mijn steentje, hoe klein ook, hoop te kunnen gaan bijdragen.

¹⁶⁰ *Nova*, 29-6-2007, 717798.

¹⁶¹ Zie in dit kader: www.museumservice.nl/nieuws/384/digitalisering_kind_van_de_rekening en www.rijksbegroting.nl/2010/voorbereiding/begroting?hoofdstuk=40.19, d.d 20-10-2009.

Literatuurlijst

- Black, Graham, *The engaging museum: developing museums for visitor involvement* (Londen 2005).
- Blanken, Henk en Deuze, Mark (red.), *De Mediarevolutie. Tien jaar www in Nederland* (Amsterdam 2003).
- Brederoo, Nico J., 'The lost battle. The Dutch Film League versus the American dream' in Bosscher, Roholl en Van Elteren (red.), *American Culture in the Netherlands* (Amsterdam 1996) 13-23.
- Broek, Andries van den, Haan, Jos de & Huysmans, Frank, *Cultuurbewonderaars en cultuurbeoefenaars. Trends in cultuurparticipatie en mediagebruik* (Den Haag 2009).
- Consortiumpartners Beelden voor de Toekomst, *Projectplan Beelden voor de Toekomst* (Amsterdam 2006).
- Dornie, David, *Exhibition design* (Amsterdam 2006).
- Dijken, Koos van & Natasha Stroeker, *Naar een publieksgericht archiefbestel. Kenmerken, doelbereik, consequenties* (Zoetermeer 2003).
- Egeter-van Cuijk, Robert, 'The Dutch National Audiovisual Collection', in: *Journal of Film Preservation*, jaargang 7, nr. 60/61 (juli 2000) 77-82.
- Feireiss, Kristin (red.), *The art of Architecture Exhibitions* (Rotterdam 2001).
- Haan, Jos de & Adolfsen, Anna, *De virtuele cultuurbezoeker. Publieke belangstelling voor cultuurwebsites* (Den Haag 2008) 9-24; 74-137.
- Heijden, Pieter van der, 'De rijkdom van beeld en geluid. Over het exposeren van audiovisueel erfgoed', in: *Boekman Tijdschrift* 61 (2004) 101-104.
- Hogenkamp, Bert, 'In het algemeen met spoed en zo evenwichtig mogelijk te conserveren'. De lotgevallen van het Polygoon-archief', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 35-59.
- Hooper-Greenhill, Eileen, *Museum, media, message* (Londen 1995).
- Kwartiermakersgroep Mediawijsheid, *Programma Mediawijsheid. De inrichting van een Mediawijsheid Expertisecentrum* (Den Haag 2008).
- Lameris, Bregtje, *Opnieuw Belicht. De pas de deux tussen de filmmuseale praktijk en filmhistorische debatten* (Utrecht 2007).
- Laarse, Rob van der, *Bezeten van vroeger. Erfgoed, identiteit en musealisering* (Amsterdam 2005).

- Lauwers, Mieke & Hogenkamp, Bert (red.), *Audiovisueel. Van emancipatie tot professionalisering: Jaarboek 2005*, (Den Haag 2006).
- Leek, John, 'Kijken en luisteren naar de toverspiegel als learning experience', in: *Boekman Tijdschrift* 61 (2004), raadpleegbaar via:
http://www.boekman.nl/boekman_61_johnleek.html, d.d 2-7-2009.
- Loo, Arjo van, 'Een centraal digitaal domein. Het audiovisuele archief in de 21ste eeuw, in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 150-166.
- Mackenzie Owen, John, 'Het document aan het einde van de 20ste eeuw: kanttekeningen bij het documentaire paradigma', raadpleegbaar via:
<http://cf.hum.uva.nl/bai/home/jmackenzie/pubs/jmo-dvd.htm>, d.d 22-4-2009.
- Metz, Tracy, *Pret! Leisure en landschap* (Rotterdam 2002) 180-200; 274-286.
- Meyer, Mark-Paul, 'Celluloid en pixels. Filmrestauratie in het digitale tijdperk, in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 138-149.
- Mil, Antita van, *Tussen nijlpaard en chimpansee: De toekomst van de Nederlandse musea* (Amsterdam 2002).
- Moortgat, Judith, *Taking pictures to the public. Evaluatieverslag Nationaal Archief & Spaarnestad Photo op Flickr the Commons* (Den Haag 2009).
- Noordegraaf, Julia, *Strategies of Display. Museum presentation in nineteenth- and twentieth-century visual culture* (Rotterdam 2004).
- Oomen, Johan, 'Video Active. De televisiegeschiedenis van Europa online', in: *Digitale Bibliotheek*, nr. 1 (2009), 30-33.
- Oomen, Johan; Verwayen, Harry; Timmermans, Nikki & Heijmans, Lieke, 'Images for the Future: Unlocking Value of audiovisual heritage', raadpleegbaar via:
<http://research.imagesforthefuture.org/wp-content/uploads/2009/02/oomen-final-photos.pdf>.
- Ribbens, Kees, *Een eigentijds verleden. Alledaagse historische cultuur in Nederland 1945-2000* (Hilversum 2002).
- Schüller, Dietrich, *Audiovisual research collections and their preservation* (Amsterdam 2008).
- Siebenga, Homme, 'Beeld & Geluid. Kermis in een cultuurtempel', in: *Museumtijdschrift*, Vol. 20, nr. 1 (jan. 2007), 14-19.
- Smelik, Anneke, *Zwemmen in het asfalt. Het behagen in de visuele cultuur* (Nijmegen 2003)
- Stichting Nederland Kennisland, *Beelden voor de toekomst. De eerste successen* (Amsterdam 2009).
- Thomas, Selma & Mintz, Ann (red.), *The virtual and the real : media in the museum* (Washington 1998).

- Tuijn, Erik van, 'Museum & internet. Als het weer eens regent.', in: *Museumtijdschrift*, Vol. 21, nr. 7 (okt/nov 2008), 55.
- Vels Heijn, Annemarie (red.), *The future of museums, the museum of the future* (Amsterdam 2002).
- Vonk, Eva, 'Podwalk', in: *Museumtijdschrift*, Vol. 20, nr. 5 (jul./aug. 2007) 51.
- Vos, Chris, *Bewegend Verleden. Inleiding in de analyse van films en televisieprogramma's* (Amsterdam 2004) 129-174; 202-213.
- Wijk, Piet van, 'Een kwestie van kiezen. Acquisitie en selectie van de nationale audiovisuele collectie', in: *Tijdschrift voor mediageschiedenis*, jaargang 3, nr. 2 (dec. 2000) 7-34.
- Witcomb, Andrea, *Re-Imagining the Museum. Beyond the Mausoleum* (Londen 2003).
- Wright, Richard, *Briefing paper. Preservation of Digital Audiovisual Content*, raadpleegbaar via: www.digitalpreservationeurope.eu/publications/briefs/audiovisual_v3.pdf, d.d 22-4-2000.

Websites:

- www.beeldengeluid.nl.
- www.beeldenvoordet toekomst.nl.
- www.cultuur.nl/files/pdf/advies/200507140938420.med-2005.02498-1.pdf.
- <http://research.imagesforthe future.org>.
- <http://research.imagesforthe future.org/the-wisdom-of-the-crowds-in-the-audiovisual-archive-domain>.
- www.tape-online.net.

Bijlagen

Lijst per instelling van de bekeken en beluisterde items uit de archieven van Beeld en Geluid

Audiovisueel Archiefcentrum

Titel	Taakid	Uitzend datum	Begintijd fragment	Eindtijd fragment	Lengte (min.)	Medium	Inhoud fragment
In het nieuws, als nieuwsmaker							
RADIOJOURNAAL	690654	3-5-1995				Radio	Het Audiovisueel Archiefcentrum (AVAC) van het NOB wordt geprivatiseerd per 1 januari 1996. Vraaggesprek met manager Henk Harmsen van het AVAC. Gespreksonderwerpen zijn de werving en aanwezigheid van oud omroepmateriaal, de selectiecriteria, de samenwerking met de publieke omroepen, de kosten van het archiveren en de privatisering. Geïllustreerd met HA-fragmenten.
2 VANDAAG	321049	7-9-1996	17:29:56	18:45:29	76	televisie	Reportage over het Polygoonjournaal nav de subsidie van vier miljoen gulden tbv het conserveren van Polygoonmateriaal. Gevolgd wordt de conservering en restauratie van de film "Een jaar later" (na de overstromingsramp in 1954) door Fred de Ruig van het AVAC-Televisiearchief in Hilversum.
Als archief							
NIEUWSSHOW	585005	16-1-1993				Radio	Vraaggesprek met Henk Harmsen, directeur Audiovisueel Archief Centrum (AVAC) van het NOB, waarin hij spreekt over de collectie van het AVAC-onderdeel FBA (Film en Beeldbandarchief), die televisie-uitzendingen van de publieke omroep omvat.
RADIOJOURNAAL	690654	3-5-1995				Radio	Het Audiovisueel Archiefcentrum (AVAC) van het NOB wordt geprivatiseerd per 1 januari 1996. Vraaggesprek met manager Henk Harmsen van het AVAC. Gespreksonderwerpen zijn de werving en aanwezigheid van oud omroepmateriaal, de selectiecriteria, de samenwerking met de publieke omroepen, de kosten van het archiveren en de privatisering. Geïllustreerd met HA-fragmenten.

LANGS DE LIJN	687315	23-5-1996				Radio	Vraaggesprek met Arno Weltens, samensteller en vormgever van de tentoonstelling 'Het /Oranjegevoel/', een expositie over zeventig jaar sportverslaggeving in het Nederlands Omroepmuseum. Weltens loopt door het museum en vertelt dat de geluidsfragmenten afkomstig zijn van het AVAC, de vroegere Fonotheek. De beeldfragmenten zijn deels afkomstig van het AVAC en deels van het Studio Sport-archief.
KERKEPAD	140383	9-6-1996	16:00:15	16:25:15	25	televisie	Een terugblik nav 20 jaar Kerkepad, met diverse opnamen van o.a. de radio- en tv studio's, het station en medewerkers Stichting AVAC Kees Bouwman en Frank Bartling in het archief, die de film Kerkepad inleggen op filmtafel in het Omroepmuseum.
DE AVONDEN	675398	9-5-1997			114	Radio	Radio-essay van Fred Gales over Slauerhoff vertolkingen. Bevat opnamen uit de archieven (o.a. het AVAC)
Als museum/experience							
Vanwege tijdelijke tentoonstelling							
Als opnamelocatie							
Denk aan Henk	43587	29-12-1993	0:00:00	2:40:01	160	radio	Een gecombineerde uitzending van de programma's 'Denk aan Henk' en 'Carola', gepresenteerd vanuit de klantenruimte van de NOB-Fonotheek, onderdeel van het Audiovisueel Archief Centrum AVAC in Hilversum.
Als kenniscentrum/expertise							
DE AVONDEN	676472	5-6-1997			113	Radio	Interviewer Ger Jochems praat met geluidsrestaurateur Harry Coster en met Leon du Bois, technicus bij het Audiovisueel Archief Centrum (AVAC), over de restauratie van de platen uit de nalatenschap van de in 1992 overleden radiomaker en journalist Dick Sloodweg. Geïllustreerd met gerestaureerde historische geluidsfragmenten.

Vanwege gebouw/architectuur							
Noodzaak voor behoud av- erfgoed							
RATEL PLUS	653288	5-3-1993				Radio	Vraaggesprek met een groepsleidster van het Film- en beeldbandarchief NOB, Annemiek Westenbrink, over het filmrestauratie-project waarbij 5000 uur film geconserveerd wordt. Daarnaast beantwoordt Westenbrink telefonische vragen van luisteraars.
MIDDAGEDITIE	316611	20-12-1995	12:06:00	12:57:29	51	televisie	De Commissie Bevordering Mediahistorisch Onderzoek heeft in een eindrapport aangegeven dat er meer geld ter beschikking moet worden gesteld om historisch beeld- en geluidsmateriaal te behouden voor het nageslacht. Nav dit rapport een reportage over de stand van zaken in het omroeparchief (NOB/AVAC) in Hilversum en aansluitend een gesprek gevoerd over dit onderwerp met R. Visschedijk, adjunct-directeur Nederlands Filmmuseum.
Met educatieve doeleinden							
HET KLOKHUIS	13428		18:41:01	18:55:54	15	televisie	Jeroen Kramer gaat naar de AVAC Fonotheek op het Mediapark in Hilversum. Hier halen radio- en televisiemakers hun muziek en (achtergrond) geluiden vandaan. Jeroen beluistert 78-toeren platen, bekijkt platenhoezen en slentert door het immense archief. Inmiddels is de Fonotheek onderdeel van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
Producties							
Evenement/decor prijsuitrijking							

Nationaal Historisch Museum

Titel	Taakid	Uitzend datum	Begintijd fragment	Eindtijd fragment	Lengte (min.)	Medium	Inhoud fragment
RANDOM TIEN	105899	14-10-2006	21:10:57	21:55:16	44	televisie	Presentator Cees Grimbergen spreekt in deze aflevering vanuit Felix Meritis te Amsterdam over nut en noodzaak van historisch besef, de vermoedelijke komst van een nationaal-historisch museum en de Canon.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	532940	8-5-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Drie steden kandidaat voor nieuw nationaal museum
DINGENDIEGEBEUREN	534160	14-5-2007	14:03:00	15:00:00	57	radio	Interview met cultureel adviseur Han Bakker over de opzet van het op te richten Nationaal Historisch Museum
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	537699	24-5-2007	12:00:00	13:00:00	60	radio	Zes Nederlandse gemeenten willen graag het Nationaal Historisch Museum huisvesten
NETWERK	537057	25-5-2007	20:26:08	20:48:40	23	televisie	Nederlandse steden strijden om Nationaal Historisch Museum
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	714740	22-6-2007	22:18:44	22:53:46	35	televisie	Plasterks overkoepelende visie op de doelen van cultuurbeleid, de vestigingsplaats van het nieuwe Nationaal Historisch Museum
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	718669	28-6-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Bekendmaking locatie Nationaal Historisch Museum
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	718907	29-6-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Inhoud Nationaal Historisch Museum nog niet bekend.
EENVANDAAG	717771	29-6-2007	18:17:41	18:44:17	27	televisie	Nog onduidelijk in welke stad het Nationaal Historisch Museum komt
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	717798	29-6-2007	22:20:00	22:49:45	30	televisie	Nationaal Historisch Museum komt in Arnhem
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	719987	3-7-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Burgemeester Deetman wil nieuw Historisch Museum in Den Haag
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	725735	16-7-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Een studiegesprek met burgemeester Thom de Graaf van Nijmegen over onder meer de locatie van het nationaal Historisch Museum (08:25 uur).
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	729597	30-7-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Serie over de mogelijke collectie van het nieuw te bouwen Nationaal Historisch Museum in Arnhem, die zal bestaan uit stukken van diverse Nederlandse musea. Ditmaal een reportage van verslaggever Marc Robin Visscher over het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	729694	31-7-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Serie over de mogelijke collectie van het nieuw te bouwen Nationaal Historisch Museum in Arnhem, die zal bestaan uit stukken van diverse Nederlandse musea. Ditmaal een reportage van verslaggever Marc Robin Visscher over het Tropenmuseum in Amsterdam
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	730116	1-8-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Serie over de mogelijke collectie van het nieuw te bouwen Nationaal Historisch Museum in Arnhem, die zal bestaan uit stukken van diverse Nederlandse musea. Ditmaal een reportage van verslaggever Marc Robin Visscher over het Openluchtmuseum in Arnhem

RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	731036	2-8-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Serie over de mogelijke collectie van het nieuw te bouwen Nationaal Historisch Museum in Arnhem, die zal bestaan uit stukken van diverse Nederlandse musea Ditmaal een reportage van verslaggever Marc Robin Visscher over Museum Catharijneconvent in Utrecht.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	731078	3-8-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Serie over de mogelijke collectie van het nieuw te bouwen Nationaal Historisch Museum in Arnhem, die zal bestaan uit stukken van diverse Nederlandse musea. Ditmaal een reportage van verslaggever Marc Robin Visscher over het Nederlands scheepvaartmuseum in Amsterdam
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	732552	7-8-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Het toekomstig Nationaal Historisch Museum in Arnhem is voor haar collectie afhankelijk van de welwillendheid van bestaande musea om bijzondere stukken af te staan. Uit onderzoek van de omroep NOS blijkt dat andere musea hun topstukken niet willen afstaan.
BUITENHOF	1096634	27-1-2008	12:06:20	13:00:10	54	televisie	Studiogesprek met Ronald Plasterk, minister van OCW. Aan de orde komt o.a. de benoeming van Atzo Nicolai tot directeur van het nieuwe Nationaal Historisch Museum in Arnhem.
MET HET OOG OP MORGEN	1107997	31-1-2008	23:06:00	23:59:00	53	radio	Minister Ronald Plasterk van Cultuur gaat VVD-Kamerlid Atzo Nicolai benoemen tot voorzitter van de raad van toezicht van het nieuwe Nationaal Historisch Museum in Arnhem. Een aantal Kamerleden vindt dat niet kies omdat de onafhankelijkheid van het museum in het geding zou zijn. Na een debat in de Tweede Kamer gaat de benoeming toch door.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	1288653	26-9-2008	16:30:00	18:30:00	120	radio	Telefoongesprek met Erik Schilp, aankomend directeur van het nog te bouwen Nationaal Historisch Museum in Arnhem. Hij is directeur van het Zuiderzeemuseum en zal samen met Valentijn Byvanck, nu directeur van het Zeeuws Museum, het directeurschap op zich nemen
MET HET OOG OP MORGEN	1297835	5-10-2008	23:06:00	23:59:00	53	radio	Directie aangesteld voor nieuw te bouwen Nationaal Historisch Museum
BUITENHOF	1355909	30-11-2008	12:12:25	13:06:31	54	televisie	Discussie met Atzo Nicolai, voorzitter van de Raad van Toezicht van het Nationaal Historisch Museum, Paul Spies, aankomend directeur van het Amsterdams Historisch Museum en Joke Turpijn, historicus aan de UvA, over de opzet van het Nationaal Historisch Museum
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	1367241	11-12-2008	6:00:00	9:30:00	210	radio	Nationaal Historisch Museum presenteert visie
5 JAAR LATER	1386242	30-12-2008	23:02:33	23:51:14	49	televisie	Deze aflevering: SP-Kamerlid Jan Marijnissen. Beschrijving Marijnissens uitgekomen voorspellingen betreffen oa de oprichting van een Nationaal Historisch Museum.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	1406238	15-1-2009	6:00:00	9:30:00	210	radio	Jonge historici in debat over opzet Nationaal Historisch Museum met directeur Valentijn Byvanck

Nederlands Audiovisueel Archief

Titel	Taakid	Uitzend datum	Begintijd fragment	Eindtijd fragment	Lengte (min.)	Medium	Inhoud fragment
In het nieuws, als nieuwsmaker							
EEN ZAAK VAN NATIONAAL BELANG	194034		15:58:01	17:40:32	103	televisie	Live registratie van de opening van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) op 25 juni 1997 in Studio 2 op het Mediapark in Hilversum, met o.a. een forum en ingelaste filmreportages, gepresenteerd door Paul Witterman. Het NAA is ontstaan tgv een fusie van de AVAC omroeparchieven, het Omroepmuseum, Stichting Film en Wetenschap en het Filmarchief van de RVD.
NOVA	85376	24-6-1997	22:41:10	23:24:07	43	televisie	Op 25 juni wordt in Hilversum het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) officieel geopend. De archieven van de publieke omroepen, de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), het Omroepmuseum en de Stichting Film en Wetenschap worden samengevoegd en komen beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek. Openstelling voor het publiek zal pas later worden gerealiseerd.
HART VAN NEDERLAND	102859	25-6-1997	0:02:00	0:24:33	23	televisie	In Hilversum heeft Mies Bouwman het NAA geopend, een archief dat o.a. gericht is op het beheer en de conservering van radio- en televisieprogramma's, Polygoon, omroepfoto's, een grote collectie muziekopnamen en omroeprelikwieën. Interview met Brigit Hoomans (NAA) over het selectiebeleid en de toegankelijkheid voor het publiek.
NOVA	78172	30-1-1998	22:33:02	23:20:33	48	televisie	Het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) in Hilversum heeft onlangs meer dan dertigduizend oude reclamefilmpjes gekregen van verzamelaar Tom van Helden.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	696734	27-3-1998				Radio	Het Nederlands Audiovisueel Archief toont zich enthousiast over het advies van de Raad voor Cultuur om 50 miljoen beschikbaar te stellen voor conservering van audiovisueel materiaal. Vraaggesprek met technisch medewerker van het NAA Leon du Bois over de conservering en restauratie van geluidsdragers.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	592187	10-10-1998				Radio	Reportage over het nieuw te bouwen mediamuseum 'Medialand' van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) in Hilversum, waarin het reeds bestaande Omroepmuseum wordt opgenomen. Vraaggesprek met directeur Van Huis van het NAA.

JOURNAAL	486164	16-9-1999			25	televisie	Het Nederlands Audiovisueel Archief heeft geld nodig voor de conservering van oude televisieprogramma's.
RADIOJOURNAAL	592382	20-9-1999				Radio	Het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) presenteert het rapport 'Horen, zien en zwijgen. Conclusies van de Nationale Inventarisatie Audiovisuele Collecties' tezamen met de 'Gids voor Historisch Beeld- en Geluidsmateriaal'. De belangrijkste conclusie uit het onderzoeksrapport is dat zich in Nederland meer dan 800.000 uur historische beeld- en geluidsmateriaal bevindt en dat voor de noodzakelijke conservering 372 miljoen gulden nodig is.
Als archief							
EEN ZAAK VAN NATIONAAL BELANG	194034		15:58:01	17:40:32	103	televisie	Live registratie van de opening van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) op 25 juni 1997 in Studio 2 op het Mediapark in Hilversum, met o.a. een forum en ingelaste filmreportages, gepresenteerd door Paul Witteman. Het NAA is ontstaan tgv een fusie van de AVAC omroeparchieven, het Omroepmuseum, Stichting Film en Wetenschap en het Filmarchief van de RVD.
OVT	694031	22-6-1997				Radio	Vraaggesprek met directeur Edwin van Huis van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) naar aanleiding van de opening op 25-06-1997.
NOVA	85376	24-6-1997	22:41:10	23:24:07	43	televisie	Op 25 juni wordt in Hilversum het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) officieel geopend. De archieven van de publieke omroepen, de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), het Omroepmuseum en de Stichting Film en Wetenschap worden samengevoegd en komen beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek. Openstelling voor het publiek zal pas later worden gerealiseerd.
WEEKENDCAFE	594121	28-6-1997				Radio	Vraaggesprek met Edwin van Huis, directeur van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), over de oprichting van het archief van de Nederlandse geschiedenis in geluid en beeld. Onderwerpen van gesprek: het doel en de toegankelijkheid van het archief; de samenstelling van en de hiaten in de collectie; het ontbreken van de commerciële zenders in de collectie; de selectiecriteria; de plannen voor de nieuwbouw, waarin de nu nog verspreid liggende locaties zullen worden onderbracht; de plannen om het archief voor een breder publiek open te stellen.

NOVA	78172	30-1-1998	22:33:02	23:20:33	48	televisie	Het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) in Hilversum heeft onlangs meer dan dertigduizend oude reclamefilmpjes gekregen van verzamelaar Tom van Helden.
ONTBIJTRADIO	595308	4-6-1998				Radio	Reportage over het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) te Hilversum naar aanleiding van het Inventarisatieproject Audiovisuele Collecties. Vraaggesprekken met documentalist Piet Tullenaar, die vertelt over de herkomst van het historische materiaal en woordvoester Petra van Dijk, die het belang en het doel van het inventarisatieproject bespreekt.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	592187	10-10-1998				Radio	Reportage over het nieuw te bouwen mediamuseum 'Medialand' van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) in Hilversum, waarin het reeds bestaande Omroepmuseum wordt opgenomen. Vraaggesprek met directeur Van Huis van het NAA.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	695897	13-1-1999				Radio	Oprichting van het Nationaal Muziekdepot bij het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA). De doelstelling van dit depot is om van alle in Nederland uitgebrachte CD's een exemplaar te bewaren.
ONTBIJT TV	229895	13-1-1999	7:38:15	8:57:36	79	televisie	In Hilversum wordt het Nationaal Muziekdepot van het NAA geopend, waar alle belangrijke lp's en cd's voor publiek en omroepen worden bewaard.
RADIO UIT	595594	13-1-1999				Radio	Vraaggesprek met Eerde Hovinga, medewerker van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), over de oprichting van het Nationaal Muziekdepot op 13 januari 1999. Hovinga vertelt dat de doelstelling van het Nationaal Muziekdepot van het NAA is om van alle in Nederland uitgebrachte CD's een exemplaar te bewaren.
KRO'S VIJFDE VERDIEPING	700179	7-7-1999				Radio	Eerste aflevering van de rubriek 'Een duik in het historisch archief'. In deze aflevering staat 1952 centraal, het geboortjaar van Christa van Eijk, regisseuse bij KRO-radio. In het historisch archief van het Nederlands Audiovisueel Archief ging zij op zoek naar voor haar belangrijke, ontroerende en opvallende radiofragmenten, die zij van commentaar voorziet.
LIEVE MARTINE	16182	8-10-1999	18:58:30	19:22:04	24	televisie	Drie zussen uit een Rotterdams gezin van zestien zijn op zoek naar een film uit 1961 over hun gezin en het kleine huis waar ze woonden. De film over woningnood blijkt een onderdeel van het VARA-programma "Achter het nieuws". Samen met Van Os bezoeken ze het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) in Hilversum, waar ze de film vinden.
PUNCH	594699	15-11-1999				Radio	NAA-medewerker Arjo van Loo vertelt over de verzameling 'Verdwenen geluiden' bij het Nederlands Audiovisueel Archief.

RADIOJOURNAAL	585294	31-1-2000				Radio	Het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in Amsterdam draagt het beheer van een verzameling van 1300 veldopnamen en registraties van niet westerse concerten over aan het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA).
Als museum/experience							
Vanwege tijdelijke tentoonstelling							
Als opnamelocatie							
Als kenniscentrum / expertise							
DE TIJD VAN JE LEVEN	594038	28-10-1997				Radio	Gesprek met Henk Verheul, conservator van het Smalfilmmuseum in Hilversum en AV-documentalist bij het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), over de toekenning van de Hendrik Casper Hogenbijl Prijs aan het Smalfilmmuseum.
SCHUIM EN AS	694052	19-12-1997				Radio	In deze aflevering een vraagggesprek met Bert Hogenkamp, hoofd afdeling research van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), over de cineast Bert Haanstra en diens documentaire-film 'Glas', waarvoor Haanstra werd onderscheiden met de Amerikaanse filmprijs, de Oscar.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	594911	20-4-2000				Radio	Rondgang over de tentoonstelling 'Het verdwenen leven van de Nederlanders' in het Omroepmuseum met medesamenstelster Melanie Imming van het Nederlands Audiovisueel Archief.
KRO'S VIJFDE VERDIEPING	700130	19-7-2000				Radio	Vraagggesprek over beeldvorming in de media naar aanleiding van de 'Cinema NAA- tentoonstelling' over beeldmanipulatie van het Nederlands Audiovisueel Archief.

SCHUIM EN AS	677288	22-9-2000			118	Radio	Een gesprek met Henk Verheul, conservator van het Smalfilmmuseum in Hilversum en AV-documentalist bij het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), en regisseur Albert Elings over de film 'Een dagelijks leven'.
KRO'S VIJFDE VERDIEPING	700086	31-1-2001				Radio	De rubriek 'Het portret', waarin een vraaggesprek met Jan Jonker, geluids- en muziekadviseur bij het Nederlands Audiovisueel Archief.
Vanwege gebouw/architectuur							
Noodzaak voor behoud av- erfgoed							
EEN ZAAK VAN NATIONAAL BELANG	194034		15:58:01	17:40:32	103	televisie	Live registratie van de opening van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) op 25 juni 1997 in Studio 2 op het Mediapark in Hilversum, met o.a. een forum en ingelaste filmreportages, gepresenteerd door Paul Witteman. Het NAA is ontstaan tgv een fusie van de AVAC omroeparchieven, het Omroepmuseum, Stichting Film en Wetenschap en het Filmarchief van de RVD.
OVT	694031	22-6-1997				Radio	Vraaggesprek met directeur Edwin van Huis van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) naar aanleiding van de opening op 25-06-1997.
WEEKENDCAFE	594121	28-6-1997				Radio	Vraaggesprek met Edwin van Huis, directeur van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), over de oprichting van het archief van de Nederlandse geschiedenis in geluid en beeld. Onderwerpen van gesprek: het doel en de toegankelijkheid van het archief; de samenstelling van en de hiaten in de collectie; het ontbreken van de commerciële zenders in de collectie; de selectiecriteria; de plannen voor de nieuwbouw, waarin de nu nog verspreid liggende locaties zullen worden onderbracht; de plannen om het archief voor een breder publiek open te stellen.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	696734	27-3-1998				Radio	Het Nederlands Audiovisueel Archief toont zich enthousiast over het advies van de Raad voor Cultuur om 50 miljoen beschikbaar te stellen voor conservering van audiovisueel materiaal. Vraaggesprek met technisch medewerker van het NAA Leon du Bois over de conservering en restauratie van geluidsdragers.

ONTBIJTRADIO	595308	4-6-1998				Radio	Reportage over het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) te Hilversum naar aanleiding van het Inventarisatieproject Audiovisuele Collecties. Vraaggesprekken met documentalist Piet Tullenaar, die vertelt over de herkomst van het historische materiaal en woordvoerster Petra van Dijk, die het belang en het doel van het inventarisatieproject bespreekt.
DE TIJD VAN JE LEVEN	594271	9-12-1998				Radio	Telefonisch gesprek met Pieter van der Heijden, projectleider van het NAA Omroepmuseum, over de toekenning van 106 miljoen gulden, door de Tweede Kamer, voor de bouw van een nieuw pand voor het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA). In dit nieuwe gebouw worden het Omroepmuseum en de archieven voor geluid-, beeld- en fotomateriaal van het NAA gehuisvest, zodat er op het Mediapark in Hilversum een groot studiecentrum ontstaat over de Nederlandse omroep.
JOURNAAL	486164	16-9-1999			25	televisie	Het Nederlands Audiovisueel Archief heeft geld nodig voor de conservering van oude televisieprogramma's.
RADIOJOURNAAL	592382	20-9-1999				Radio	Het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) presenteert het rapport 'Horen, zien en zwijgen. Conclusies van de Nationale Inventarisatie Audiovisuele Collecties' tezamen met de 'Gids voor Historisch Beeld- en Geluidsmateriaal'. De belangrijkste conclusie uit het onderzoeksrapport is dat zich in Nederland meer dan 800.000 uur historische beeld- en geluidsmateriaal bevindt en dat voor de noodzakelijke conservering 372 miljoen gulden nodig is.
PLEIN PUBLIEK	595702	11-8-2000				Radio	Reportage over het belang van het behoud van het cultuurgood. Gesprekken met: - René Wolf (?), persvoorlichter van het Nederlands Filmmuseum (NFM), vertelt over: het feit dat heel veel filmmateriaal uit de vroege jaren verloren is gegaan; de levensduur van het materiaal waarop de films gemaakt zijn; het belang van het bewaren van dergelijke oude films; de hoeveelheid films die bewaard moeten worden; de problemen die hij tegenkomt bij het conserveren van films; de samenwerking van het NFM met het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA); het feit dat de verontwaardiging over het vernietigen van de serie 'Ja zuster, nee zuster' zal leiden tot het voorzichtiger omspringen met beeldmateriaal; en de mogelijkheden met het digitaliseren van beeldmateriaal. - Piet van Wijk, vestigingshoofd NAA-Rijswijk, leidt verslaggever Bart van Riel rond in de NAA vestiging te Rijswijk, en vertelt over: de archieven in Rijswijk, waaronder veel materiaal over het koninklijk huis; het belang van conserveren van materiaal voor het cultureel erfgoed; en het belang van goede conservatie. Tevens bezoekt Van Riel de bunkers van het NAA, waar een medewerker laat zien hoe de nitraat-filmrollen opgeborgen worden en hoe deze films geconserveerd gaan worden.

2 VANDAAG	77340	21-4-2001	18:15:17	18:54:35	39	televisie	Reportage over het filmarchief in Rijswijk van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) nav het jaarlijkse museumweekeinde met als thema "Even te zien". Het archief bevat veel documentaires, bedrijfsfilms, reclamefilms en films over en van het koninklijk huis. Het belangrijkste argument om materiaal te verzamelen en te conserveren is van cultuur-historische aard. Conservering op film levert vooralsnog betere resultaten op al zal in de toekomst digitale conservering steeds belangrijker worden. Het NAA is nog niet op grote schaal toegankelijk voor particulieren maar dit zal met de bouw van een nieuw museum in Hilversum in de nabije toekomst veranderen.
Met educatieve doeleinden							
OVT	112908	30-4-2000				radio	Telefonisch vraaggesprek met medewerker Fred de Kok van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) over een geluidscassette die het NAA over de geschiedenis van Radio Oranje heeft samengesteld als lespakket voor het onderwijs.
Producties							
AVRO'S RADIOJOURNAAL	591574	20-3-2000				Radio	Gesprek met hoorspelregisseuse Marlies Cordia n.a.v. de op initiatief van het Nederlands Audiovisueel Archief uitgebrachte cd's met oude hoorspelen.
RADIO UIT	593351	31-3-2000				Radio	Vraaggesprek met Leon du Bois, geluidstechnicus bij het Nederlands Audiovisueel Archief, en met hoorspelregisseuse Marlies Cordia over de uitgave van dertien oude hoorspelen op cd door het NAA.
THUIS OP TWEE	595737	4-4-2000				Radio	Vraaggesprek met schrijver en hoorspelregisseur Hans van Hechten over de door het Nederlands Audiovisueel Archief op cd uitgebrachte serie oude hoorspelen.
OVT	693875	15-10-2000				Radio	Vraaggesprek (telefonisch) met conservator Fred de Kok van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) over het klankbeeld 'Wandel- en strijdliederen' van de Arbeiders Jeugd Centrale (AJC) dat hij namens het NAA heeft samengesteld.

Evenement/decor prijsuitrijking							

Het Nederlands Filmmuseum

Titel	Taakid	Uitzend datum	Begintijd fragment	Eindtijd fragment	Lengte (min.)	Medium	Inhoud fragment
In het nieuws, als nieuwsmaker							
JOURNAAL	470098	16-2-1964				televisie	Cineast Joris Ivens bezoekt Nederland ter gelegenheid van zijn vijfenzestigste verjaardag op uitnodiging van het Filmmuseum.
JOURNAAL	469667	14-6-1965				televisie	Reisbioscoop met explicateur en pianola van het Nederlands Filmmuseum bij filmweek in Arnhem.
Polygoon Hollands Nieuws	509036	weeknr. 75-39				bioscoop	Het Nederlands Filmmuseum heeft een nieuwe behuizing gekregen in het Vondelparkpaviljoen in Amsterdam.
JOURNAAL	473550	14-10-1975				televisie	Stichting Nederlands Filmmuseum in nieuwe behuizing aan Vondelplein in Amsterdam
JOURNAAL	474675	13-11-1978				televisie	Dick Scherpenzeelprijs voor Joris Ivens: fototentoonstelling in Filmmuseum
JOURNAAL	477529	22-4-1987				televisie	Overhandigen moderniseringsplannen aan minister Brinkman door M. Sanders van het Nederlands Filmmuseum.
JOURNAAL	481077	30-9-1991				televisie	Verslag Paul Grijpma, Filmmuseum in Amsterdamse Vondelpark weer open na verbouwing: Interview met directrice Hoos Blotkamp over conserveren van collectie.
JEUGDJOURNAAL	480982	14-11-1991				televisie	Film "The snow hawk" uit 1925 met Stan Laurel ontdekt in een bunker van het Filmmuseum.
JEUGDJOURNAAL	481751	25-9-1992				televisie	Verslag van Frank du Mosch (stand-up), Amsterdamse Filmmuseum vindt verloren gewaande tekenfilms van Walt Disney.
NOVA	318589	29-9-1992	22:34:28	23:22:45	48	televisie	Het Amsterdamse Filmmuseum kwam onlangs tot de ontdekking dat haar collectie een uniek tekenfilmje van Walt Disney bevat.
NOVA	319417	4-3-1993				televisie	Reportage over de in het Filmmuseum gevonden film uit 1926 met Stan Laurel in de hoofdrol.
JOURNAAL	328064	17-1-1994				televisie	Eerste Nederlandse speelfilm met geluid "Terra Nova" is vandaag in première gegaan in het Filmmuseum, film is opgenomen in 1931 maar is destijds nooit afgemaakt.
JEUGDJOURNAAL	483538	12-6-1995			10	televisie	Verslag Frank du Mosch: première van de Japanse tekenfilm "The Diary of Anne Frank" in het Amsterdamse Filmmuseum.

RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697068	2-12-1999				Radio	Het bestuur van het Amsterdamse Filmmuseum wil niet deelnemen aan het op te richten Instituut voor Beeldcultuur in Rotterdam.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	699117	13-12-1999				Radio	Het bestuur van het Amsterdamse Filmmuseum wil niet deelnemen aan het op te richten Instituut voor Beeldcultuur in Rotterdam.
JOURNAAL	486842	7-10-2000			25	televisie	Filmrestaurateurs uit de gehele wereld zijn bijeen in het filmmuseum te Amsterdam om te praten over de restauratie van oude bioscoopfilms.
JOURNAAL	488501	17-4-2004			28	televisie	De enige resterende kopie van een film waarin Rudolf Valentino en Gloria Swanson samen optreden blijkt jarenlang op een Haarlemse zolder te hebben gelegen. Het filmmuseum van Amsterdam heeft de film teruggevonden in de nalatenschap van een Nederlandse filmverzamelaar.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	698547	17-4-2004	12:00:00			Radio	De verloren gewaande film 'Beyond the rocks' uit 1922 teruggevonden in het Nederlands Filmmuseum (NFM) in Amsterdam.
Als archief							
MORGEN GAAT HET BETER	53232	22-4-1986	0:02:00	0:49:45	33	televisie	Documentaire in vijf delen over het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse speelfilm van 1900 tot heden.
ATLANTIS	214978	12-5-1991	0:02:00	0:50:35	49	televisie	In het Filmmuseum worden de outtakes van "The iron mask" bekeken voor ze teruggestuurd worden naar het Museum of Modern Art.
JEUGDJOURNAAL	480982	14-11-1991				televisie	Film "The snow hawk" uit 1925 met Stan Laurel ontdekt in een bunker van het Filmmuseum.
LYRISCH NITRAAT	40246	7-2-1992	0:02:29	0:51:20	49	televisie	Peter Delpout heeft een bescheiden reputatie opgebouwd met zogenaamde found footage-films. 'Lyrisch nitraat' (1991) was zijn eerste. Het is eigenlijk een compilatie van filmfragmenten uit 1905-1915. 'Gevonden' in het Jean Desmet-Archief van het Nederlands Filmmuseum. Zowel speelfilm- als documentaire materiaal
JOURNAAL	482385	25-9-1992				televisie	Integrale kopie van "Alice wil zeeman worden", verloren gewaande zw/w tekenfilm van Walt Disney uit de serie "Alice in Cartoonland", die op 25 september 1992 werd teruggevonden in het Filmmuseum.
JEUGDJOURNAAL	481751	25-9-1992				televisie	Verslag van Frank du Mosch (stand-up), Amsterdamse Filmmuseum vindt verloren gewaande tekenfilms van Walt Disney.
NOVA	318589	29-9-1992	22:34:28	23:22:45	48	televisie	Het Amsterdamse Filmmuseum kwam onlangs tot de ontdekking dat haar collectie een uniek tekenfilmje van Walt Disney bevat.

NOVA	318729	2-12-1992				televisie	Reportage over het beeldarchief van de rijke in 1940 overleden bankier Albert Kahn, die twintig jaar lang fotografen en filmers naar alle uithoeken van de wereld stuurde om het dagelijks leven vast te leggen. In het Nederlands Filmmuseum in Amsterdam zijn een aantal van die films te zien.
NOVA	319417	4-3-1993				televisie	Reportage over de in het Filmmuseum gevonden film uit 1926 met Stan Laurel in de hoofdrol.
OPHEF EN VERTIER	693163	3-4-1993				Radio	Vraaggesprek met cineast en filmrestaurateur Peter Delpout over zijn film 'The /forbidden quest/'. Het fictieve verhaal van de film is geconstrueerd met bestaande filmfragmenten van poolreizen die Delpout ontdekte in de archieven van het Filmmuseum.
OPHEF EN VERTIER	666545	28-8-1993				Radio	Vraaggesprek met Jac Goderie, programmeur by MGM, over de filmvoorstellingen op de Uitmarkt waar o.a. een aantal recentelijk ontdekte Disney-films uit het Filmmuseum te zien zullen zijn.
VAN GEWEST TOT GEWEST	240479	22-2-1994	19:15:07	19:47:01	32	televisie	Aandacht voor de eerste Nederlandse speelfilm "Terra Nova" Nadat een deel uit de film zoek was, maar in 1992 is teruggevonden, heeft het Nederlands Filmmuseum in Amsterdam er een reconstructie van gemaakt.
KUNSTMEST	259130	29-9-1995	23:21:10	0:01:12	40	televisie	Filmmakers De la Parra is gestopt met filmen en heeft zijn archief aan het Nederlands Filmmuseum overgedragen.
MIDDAGEDITIE	316687	4-10-1996	12:06:03	12:56:46	51	televisie	Na zijn dood werd al het werk van Joris Ivens ondergebracht in een stichting, gesubsidieerd door de Nederlandse overheid. Deze wil nu de subsidie stopzetten en het archief overbrengen naar het Nederlands Filmmuseum; zijn weduwe, Marceline Loridan, is het daar niet mee eens.
OPIUM	679684	2-6-1997			118	Radio	Peter Delpout, filmmaker en voormalig programmeur en adjunct-directeur van het Filmmuseum, over zijn boek en de bijbehorende video 'Cinema perdu', waarin films uit de eerste dertig jaar van de filmgeschiedenis behandeld worden, die zijn gevonden in het archief van het Filmmuseum.
STARDUST	242090	10-12-1998	19:54:36	20:18:08	24	televisie	Interview uit 1991 met Peter Delpout, oud adjunct-directeur van het Filmmuseum en Mark-Paul Meyer, restaurateur, over de vondst die is gedaan in de archiefbunkers van het Filmmuseum en over de acteerstijl van Douglas Fairbanks.
ANDERE TIJDEN	17099	26-3-2000	20:19:06	20:52:02	33	televisie	Bericht over de vondst van bijzonder 68 mm filmmateriaal uit 1898/1899 dat is gerestoreerd in het Filmmuseum Amsterdam.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	698547	17-4-2004	12:00:00			Radio	De verloren gewaande film 'Beyond the rocks' uit 1922 teruggevonden in het Nederlands Filmmuseum (NFM) in Amsterdam.

R.A.M.	242273	18-4-2004	19:34:45	20:50:28	76	televisie	Vondst van de zwijgende speelfim 'Beyond the Rocks' uit 1922 door het Nederlands Filmmuseum;
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	81095	19-5-2005	22:20:34	22:57:53	37	televisie	Gouden Boeien', zoals de Nederlandse vertaling van 'Beyond the Rocks' luidt, door het Filmmuseum gerestaureerd en gaat als zodanig in première op het filmfestival van Cannes.
OVT	66692	7-5-2006	10:04:00	12:00:00	116	radio	Studiogesprek met filmproducent Leo van Maaren over zijn film 'Jazz van het Bankroet', een verfilming van een oorspronkelijk filmscenario van Paul van Ostaijen, dat hij op de vlucht voor de Belgische justitie in 1920 in Berlijn schreef. De film is geheel gemaakt door middel van montage van oude filmfragmenten uit de archieven van het Filmmuseum.
CINEMA.NL: FILMFESTIVAL CANNES	68051	18-5-2006	0:01:16	0:26:16	25	televisie	Aandacht voor de stomme Franse film 'Le mystère de la Tour Eiffel' (1927) van Julien Duvivier, die tijdens het onderdeel Cannes Classics vertoond wordt. De film is afkomstig uit de kelders van het Nederlands Filmmuseum en is gerestaureerd door Nederlanders en voorzien van filmmuziek.
Als museum/experience							
BEELDSPRAAK	311724	17-11-1974				televisie	Filmmuseum in nieuwe behuizing Vondelparkpaviljoen
Polygoon Hollands Nieuws	509036	weeknr. 75-39				bioscoop	Het Nederlands Filmmuseum heeft een nieuwe behuizing gekregen in het Vondelparkpaviljoen in Amsterdam.
JOURNAAL	473550	14-10-1975				televisie	Stichting Nederlands Filmmuseum in nieuwe behuizing aan Vondelplein in Amsterdam
TELEVIZIER MAGAZINE	307480	15-4-1978	0:02:00	0:51:17	49	televisie	Nederlands Filmmuseum
OMNIBUS	313383	8-11-1983				televisie	Shots van enkele activiteiten van het Filmmuseum, waaronder het conserveren van Nederlandse speelfilms: de restauratie en het kopiëren (A+B-film).
VAN GEWEST TOT GEWEST	311359	24-10-1984				televisie	Filmmuseum - Overveen. Rep. van Ad Koolwijk over doen en laten van het Filmmuseum - Cinemateek in het Vondelpark te Amsterdam en in Overveen op het landgoed Koningshof.
FINALE	678881	19-10-1986			57	Radio	Martijn Sanders, voorzitter van de Raad van Bestuur van het Filmmuseum en met Pauline Terreehorst, voorzitter van de Raad voor de Kunst, over de taken en toekomstplannen van het Filmmuseum n.a.v. een op handen zijnde reorganisatie.
NEDERLAND C	315951	3-12-1986				televisie	Het filmmuseum nieuwe stijl.

NEDERLAND C	211382	22-4-1987				televisie	Interview met Martijn Sanders, voorzitter van het bestuur Filmmuseum, over de positieve reactie van minister Elco Brinkman van WVC op zijn reorganisatieplan en over de toekomstige grotere publieksgerichtheid van het museum.
JOURNAAL	477529	22-4-1987				televisie	Overhandigen moderniseringsplannen aan minister Brinkman door M. Sanders van het Nederlands Filmmuseum.
FINALE	692263	31-1-1988	23:00:00			Radio	Kort vraaggesprek met Eric de Kuyper, adj.directeur van het Filmmuseum over het nieuwe beleid. Het Filmmuseum moet de spil van het nederlandse filmklimaat worden.
FINALE	679124	29-9-1991			64	Radio	Vraaggesprek met directeur Hoos Blotkamp over de verbouwing en de functie van het Nederlands Filmmuseum
JOURNAAL	481077	30-9-1991				televisie	Verslag Paul Grijpma, Filmmuseum in Amsterdamse Vondelpark weer open na verbouwing: Interview met directrice Hoos Blotkamp over conserveren van collectie.
NL NET	234587	22-11-1991	16:05:55	16:29:57	24	televisie	Verslag over de toezegging van de komst van het Beeldinstituut naar Rotterdam door staatssecretaris van Cultuur Rick van der Ploeg. De gemeente heeft al een plan, Las Palmas, opgesteld door de Rotterdamse instellingen voor foto en nieuwe media en het Amsterdams Filmmuseum.
LAND IN ZICHT	216240	16-5-1992	0:02:00	0:27:29	25	televisie	Bezoek aan de oude bioscopen Tuschinski en Cineac en het Filmmuseum te Amsterdam. In dit museum heeft het oorspronkelijke interieur van Cinema Parisien weer een plaats gekregen en worden er in de bioscoopzaal oude films vertoond.
VPRO AAN DE AMSTEL	584955	25-10-1996				Radio	Naar aanleiding van het vijftigjarig bestaan van het Nederlands Filmmuseum gesprekken met oud-directeur Jan de Vaal, de huidige directeur Hoos Blotkamp en Tweede-Kamerlid S. Heemskerck over het verleden en de (financiële) toekomst van het Filmmuseum.
MIDDAGEDITIE	316628	1-11-1996	11:59:11	12:58:41	60	televisie	Het Nederlands Filmmuseum (NFM) in Amsterdam bestaat 50 jaar
RADIO UIT	682436	28-6-1999			40	Radio	Peter Delpout geeft zijn mening over de door staatssecretaris van OCW Rick van der Ploeg kenbaar gemaakte wens om het Filmmuseum van Amsterdam naar Rotterdam te verhuizen.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	699117	13-12-1999				Radio	Het bestuur van het Amsterdamse Filmmuseum wil niet deelnemen aan het op te richten Instituut voor Beeldcultuur in Rotterdam.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	1220828	4-7-2008	16:00:00	18:30:00	150	radio	Serie reportages over vijf musea in Amsterdam die hun historische behuizing verlaten of laten verbouwen. Met ditmaal het Filmmuseum, dat van de huidige tien locaties teruggaat naar twee nieuwe locaties in Amsterdam-Noord. De verhuizing is waarschijnlijk niet afgerond voor 2011, een jaar later dan gepland.

Vanwege tijdelijke tentoonstelling / vertoningen							
JOURNAAL	474675	13-11-1978				televisie	Dick Scherpenzeelprijs voor Joris Ivens: fototentoonstelling in Filmmuseum
KORTWEG	264953	12-2-1979				televisie	Filmfragment uit Braziliaanse film ivm Braziliaanse filmweek in filmmuseum - Amsterdam 64"
MIDDAGEDITIE	236224	9-4-1985	16:58:52	18:25:12	86	televisie	Impressie tentoonstelling werken van F. Fellini in het Amsterdams Filmmuseum, interview Aad van den Heuvel met Fred van Doorn.
FINALE	677875	18-6-1985			54	Radio	Filmhistoricus Jan van der Donk over het Filmmuseum-project 'Incunables' (gerestaureerde Franse films uit de jaren '20 en '30).
HET KUNSTBEDRIJF	679083	27-9-1988			60	Radio	Festival 'De lange nacht van de zeer korte film' in het Amsterdams Filmmuseum. Vraaggesprek met museummedewerker en organisator Maarten Almekinders.
CINEMA 3	213619	9-2-1990	0:02:00	0:21:52	20	televisie	Toelichting op de programmering van het Nederlands Filmmuseum dat een compleet overzicht vertoont van het werk van regisseur Friedrich Wilhelm Murnau vertoond. Tevens is er een tentoonstelling rondom Murnau ingericht.
JEUGDAGENDA	184434	25-12-1991	0:02:00	0:32:58	31	televisie	Toverlantaarn-festival in Filmmuseum te Amsterdam.
OPIUM MAGAZINE	53247	27-2-1992	0:02:00	0:39:18	37	televisie	Festival stomme film in het Nederlands Filmmuseum te Amsterdam "Sprakeloos en ongehoord":
NOVA	319382	28-4-1993				televisie	Reportage over de zw/w film "Stadt ohne Juden" uit 1924, gemaakt door Joodse cineasten die vertoond wordt door het Nederlands Filmmuseum.
TIJDSEIN 1	318769	28-4-1993	17:31:05	17:56:52	26	televisie	Ter gelegenheid van de oorlogshedenking draait het Nederlands Filmmuseum een unieke film uit 1924, "Die Stadt ohne Juden".
NOVA	319581	7-7-1993	22:30:25	22:56:42	26	televisie	Reportage over de Britse zw/w documentaire The Battle of the Somme uit 1916, waarin op propagandistische wijze verslag wordt gedaan van de acties van het Britse leger tijdens WO I. De film zal worden vertoond in het Filmmuseum te Amsterdam.
PRETTIG WEEKEND, NEDERLAND	236145	30-12-1993	16:42:55	17:33:32	51	televisie	Studiogesprek nav de in het Filmmuseum vertoonde filmcompilatie "Kroniek van een familie" van amateurfilmer Jos Huygen.
JOURNAAL	328064	17-1-1994				televisie	Eerste Nederlandse speelfilm met geluid "Terra Nova" is vandaag in première gegaan in het Filmmuseum, film is opgenomen in 1931 maar is destijds nooit afgemaakt.
TIJDSEIN	315256	9-3-1994	22:02:11	22:29:15	27	televisie	In het Nederlands Filmmuseum te Amsterdam draait de uit 1941 stammende Duitse speelfilm "Ich klage an". Deze film was ooit een propagandafilm van de nazi's en heeft als thema euthanasie.

SCHUIM EN AS	50663	7-4-1994	0:00:00	1:55:46	116	radio	Gesprek met filmregisseur Frans Weisz naar aanleiding van een door het Nederlands Filmmuseum georganiseerd retrospectief van zijn werk en over zijn laatste film.
NOVA	319758	1-8-1994	22:32:45	22:59:24	27	televisie	In het Filmmuseum in Amsterdam worden alle dertien films van the Marx Brothers vertoond.
JOURNAAL	483394	5-12-1994			20	televisie	Oude films van cineast Joris Ivens worden, geheel opgeknapt, weer vertoond in Amsterdamse Filmmuseum.
NOVA	319013	15-3-1995	22:34:23	23:18:30	44	televisie	Edmond Öfner, bergbeklimmer/cameraman, levert commentaar bij fragmenten van oude expeditiefilms over bergbeklimmen ivm de vertoning van deze films in het Filmmuseum in Amsterdam.
MICHELANGELO	662537	30-5-1995				Radio	Ver. volgt in het Filmmuseum de voorbereidingen voor de projectie van de film 'Theresienstadt, film of waarheid' van de cineasten Sandra van Beek en Kees Hin.
OPIUM	679622	30-6-1997			105	Radio	Een gesprek met misdaadauteur Tomas Ross (pseudoniem van W. Hogendoorn) over het Hitchcock-retrospectief in het Nederlands Filmmuseum
NETWERK	317039	4-7-1997	20:27:17	20:58:20	31	televisie	Vrijwel het hele oeuvre van de Britse filmregisseur Alfred Hitchcock is deze zomer te zien in het Filmmuseum te Amsterdam. In totaal zullen 51 films worden vertoond.
OPHEF EN VERTIER	39690	15-12-1997	0:00:00	0:00:00		radio	Wekelijks programma met interviews met Nederlanders uit de wereld van kunst en cultuur. Interview met Jan van den Brink, projectleider bij het Filmmuseum, over het driedimensionale filmfestival 'Raise your glasses'
STARDUST	242908	1-10-1998	19:56:44	20:21:44	25	televisie	Tegelijkertijd met een Godzilla-tentoonstelling in het Nederlands Filmmuseum verschijnt een speelfilm over een van de bekendste filmmonsters.
SCHUIM EN AS	694010	30-10-1998				Radio	Gesprek (telefonisch) met Dick van den Heuvel, regisseur van de theatervoorstelling 'Wat is er toch met baby Jane gebeurd', die in het kader van het 'Baby Jane-dubbelprogramma' gespeeld wordt naast de vertoning van de gelijknamige Amerikaanse speelfilm van regisseur Robert Aldrich uit 1962 in het Filmmuseum in Amsterdam.
MIDDAGEDITIE	80307	13-11-1998	11:59:13	12:57:18	58	televisie	Reportage over de speelfilm "Die Stadt ohne Juden". Recent ging een nieuw gemaakte kopie van de film in première in het Filmmuseum in Amsterdam.
STARDUST: IDFA '98	227358	29-11-1998	0:17:03	0:30:43	14	televisie	In het filmmuseum worden een aantal documentaires vertoond gemaakt voor kinderen en jongeren.
STARDUST	243223	17-12-1999	19:58:35	20:23:23	25	televisie	Kort retrospectief van filmmaker Mizoguchi nav de tentoonstelling "Retrospectief Kenji Mizoguchi" in het filmmuseum in Amsterdam.

NOVA	42928	15-4-2000	22:17:10	22:45:29	28	televisie	Reportage nav de tentoonstelling in het Filmmuseum in Amsterdam van propagandistische animatiefilms uit WO II.
STARDUST	53284	27-10-2000	23:07:49	23:32:13	24	televisie	Reportage over de Italiaanse regisseur Roberto Rossellini, nav het retrospectief "Van Roma naar Rossellini" dat het Nederlands Filmmuseum wijdt aan diens werk.
STARDUST	53281	23-2-2001	23:13:04	23:38:14	25	televisie	Reportage nav een filmcyclus van Antonioni in het Filmmuseum in Amsterdam.
STARDUST	257424	27-4-2001	23:05:00	23:30:25	25	televisie	Interview, nav het Hammer-films programma in het Nederlands Filmmuseum, met horrorregisseur en cameraman Freddie Francis die in de jaren '60 voor de Britse Hammer-studio div. horrorfilms maakte.
PROPAGANDA	235412	10-11-2002	17:00:19	17:55:13	55	televisie	Interview met Rien Hagen, filmmaker en dir. Filmmuseum, nav het retrospectief 'Van de kolonie niets dan goeds' in Filmmuseum te Amsterdam.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	698292	23-4-2003	12:00:00			Radio	Filmmuseum Biënnale in Amsterdam: In het Filmmuseum in Amsterdam zijn zestig stomme films uit het begin van de twintigste eeuw te zien, veelal met muzikale begeleiding.
R.A.M.	259479	29-4-2003	23:19:24	0:34:25	75	televisie	Reportage over de zwijgende film 'Zeemansvrouwen' uit 1929 die voor de eerste Biënnale van Het Filmmuseum van geluid is voorzien door Henny Vrienten en Lodewijk de Boer.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	698275	7-5-2003	12:00:00			Radio	Filmmuseum in Amsterdam besteedt in retrospectief aandacht aan westernfilms.
FAROS CULTUUR	639336	18-6-2003	15:02:00			Radio	Precies honderd jaar geleden werd de eerste western gemaakt: 'The Great Train Robbery'. Ter gelegenheid hiervan is in het Filmmuseum een omvangrijk retrospectief te zien waarin de geschiedenis van dit veelzijdige genre wordt getoond.
R.A.M.	242334	26-10-2003	19:33:14	20:47:04	74	televisie	Interview met Claudia Cardinale in Parijs over Fellini's meesterwerk '8 1/2'. Dit o.a. vanwege een fototentoonstelling over de film van Gideon Bachman in het Filmmuseum.
R.A.M. NEDERLANDS FILM FESTIVAL 2004	215342	22-9-2004	0:02:00	0:27:00	25	televisie	Reportage over filmmaker Theo Frenkel sr. i.v.m. het retrospectief van zijn stomme films tijdens het Nederlands Film Festival. Interview hierover met Rommy Albers (Filmmuseum).
TWEE VANDAAG	81398	16-2-2005	18:27:30	19:02:32	35	televisie	Ter gelegenheid van de tachtigste verjaardag van acteur en regisseur Kees Brusse organiseert het Filmmuseum in Amsterdam een retrospectief van het oeuvre van Brusse.
JOURNAAL	488888	27-2-2005			10	televisie	Kees Brusse viert zijn tachtigste verjaardag en zijn zeventigjarig jubileum als acteur. Het Filmmuseum in Amsterdam eert hem met een overzicht van grestaureerde films waarin hij speelde.

R.A.M. CANNES JOURNAAL 2005	261007	17-5-2005	23:59:00	0:14:50	16	televisie	Reportage over 'Beyond the rocks' (1922) van Sam Woods met Rudolph Valentino die in 2004 door het Filmmuseum in Amsterdam ontdekt werd en waarvan werd aangenomen dat er geen exemplaar meer bestond.
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	80875	9-8-2005	22:19:25	22:39:20	20	televisie	Het Filmmuseum in Amsterdam presenteert een retrospectief met ruim twintig films van de Franse actrice Jeanne Moreau.
NOS RADIO 1 JOURNAAL	112401	4-11-2006	12:00:00	18:30:00	390	radio	Er is door samenwerking tussen het Filmmuseum in Amsterdam, de Cubaanse ambassade in Den Haag en de Cinemateca de Cuba een Cubaanse filmweek in Nederland gehouden.
OPIUM	489940	17-3-2007	19:03:00	20:00:00	57	radio	Studiogesprek met journalist Ab van Ieperen over de Franse actrice Isabelle Huppert en de film 'Nue propriété', waar zij in speelt. In het Filmmuseum Amsterdam en in Den Haag is een retrospectief met alle films het Huppert.
CINEMA.NL	496870	11-4-2007	23:33:00	23:58:16	25	televisie	Aandacht voor het werk van film- en fotokunstenaars Paul en Menno (vader en zoon) de Nooijer. Zij zijn 'Artist in Focus' op de Biennale van het Filmmuseum van 11 t/m 15 april in Amsterdam.
MET HET OOG OP MORGEN	720897	4-7-2007	23:06:00	23:59:00	53	radio	Het Filmmuseum in Amsterdam en het Filmhuis Den Haag presenteren een retrospectief rond Romy Schneider.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	721549	6-7-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Het Filmmuseum Amsterdam en het Filmhuis Den Haag presenteren tot en met 29 augustus 2007 een retrospectief rond de Oostenrijkse actrice Romy Schneider.
NIEUWSSHOW	722438	7-7-2007	8:32:00	11:00:00	148	radio	Interview met Jan van den Brink, filmhistoricus van het Filmmuseum, over de actrice Romy Schneider die centraal staat in een filmprogramma en twee tentoonstellingen in het Haags Filmhuis en het Filmmuseum in Amsterdam.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	1057001	29-11-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Filmregisseur Péter Forgács uit Hongarije krijgt deze dag de Erasmusprijs uitgereikt. Gesprek met woordvoerder Jan van den Brink van het Amsterdamse Filmmuseum, waar een expositie gewijd is aan Forgács
DESMET LIVE	1176266	9-5-2008	18:03:00	19:50:00	107	radio	Het Amsterdamse Filmmuseum eert van 8 mei tot en met 22 juni de Spaanse cineast Luis Buñuel met een serie van 25 films, een tentoonstelling en een boekpresentatie.
DE AVONDEN	1198035	6-6-2008	19:02:00	22:00:00	178	radio	Rondetafelgesprek met criticus Hans Beerekamp, filmwetenschapper Patricia Pisters en directeur van de Nederlandse Film en Televisie Academie Willem Capteyn, over de film 'North by Northwest' (1959) van Alfred Hitchcock, n.a.v. het Cary Grant-retrospectief in het Filmmuseum.
NIEUWSSHOW	1220856	5-7-2008	8:32:00	11:00:00	148	radio	Interview met Nico de Klerk, samensteller van een retrospectief in het Filmmuseum in Amsterdam met het beste werk van acteur Cary Grant.

NOVA/DEN HAAG VANDAAG	1220187	5-7-2008	22:17:39	22:38:25	21	televisie	Retrospectief Amerikaanse acteur Gary Grant in Filmmuseum
MET HET OOG OP MORGEN	701347					Radio	N.a.v. een idee van de Stichting Vrienden van het Filmarchief uit Nymegen worden in de maand september in 7 filmhuizen en het Filmmuseum 15 Nederlandse speelfilms uit de jaren 30 getoond.
NOS-CULTUUR	702602					Radio	Peter Delpout en Jos v.d.Burg over het filmproject de /Franse Revolutie/ deze maand in het Filmmuseum in Amsterdam in het kader van de herdenking van de franserevolutie 200 jaar geleden.
Als opnamelocatie							
ROEREND GOED	258090	5-4-1994	23:10:41	23:59:02	48	televisie	Vertoning "Telegram uit Mexico" met muzikale begeleiding van het Basho-ensemble met oa Henny Vrienten in het Filmmuseum in Amsterdam:
DE KARAVAN	654870	25-9-1996				Radio	Integrale opname van het programma 'De karavaan', met een vooruitblik op het Nederlands Film Festival in Utrecht. Opnameplek: filmmuseum Amsterdam.
HET UUR VAN DE WOLF	26153	13-10-1997	23:10:17	0:08:58	60	televisie	Portret van componist Otto Ketting. Ketting praat op verschillende locaties over zijn jonge jaren en vooral zijn muziek. Hij wordt gevolgd bij een studio-opname en op weg naar Stockholm. In een dependance van het Filmmuseum in Overveen geeft hij een toelichting op zijn muziek bij films.
NETWERK	82878	12-6-1998	20:26:43	20:58:12	31	televisie	Interview met Rademakers, die vindt dat eerbetoon niet in het bloed zit van Nederlanders, zoals bij Italianen en Fransen. Hij vertelt hoe ontroerd hij was toen Felix Rottenberg, directeur van het Filmfonds, hem persoonlijk het nieuws in zijn woonplaats Rome kwam vertellen. SHOTS van Rademakers op het balkon van het Filmmuseum en in het Vondelpark; zw/w foto's van scènes uit zijn speelfilms.
NOVA	77981	13-8-1999	22:35:45	22:56:33	21	televisie	Honderste geboortedag Hitchcock. Reacties van publiek op het terras bij het Filmmuseum in Amsterdam, op de vraag waar zij aan denken bij de naam Hitchcock.
TWEE VANDAAG	82382	26-2-2004	18:23:18	19:13:02	50	televisie	In het Amsterdamse Filmmuseum hebben schrijfster Hella Haasse en een select gezelschap gekeken naar de documentaire 'Het vierde leven'.
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	272841	23-2-2007	22:16:59	22:49:45	33	televisie	Interview met Sylvia Kristel in het Filmmuseum te Amsterdam
Polygoon Hollands Nieuws	525874	weeknr. 53-37				bioscoop	Nederlandse bontfirma's maken reclame voor hun product door een dertigtal mannequins in Amsterdam in het openbaar hun bontmantels te laten showen. De dames lopen in optocht door de Kalverstraat en over het Rembrandtplein en houden een modeshow in het Vondelpark op en bij het Filmmuseum.

BLAUWDRUK	106298						Bram Vermeulen op zoek naar levenspatronen, in dienst van de RVU-televisie. Zo verkent hij de wegen die de speelfilm en zijn publiek zijn gegaan in Amsterdam. Via het Filmmuseum naar het verbouwde Rialtotheater. En vice versa.
Als kenniscentrum/expertise							
BIBLIOTHEKEN	211200	26-9-1986				televisie	Serie over hoe bibliotheken werken, hoe ze in elkaar zitten en op welke manier ze inspelen op nieuwe informatiebronnen. Interviews met oa Jan-Hein Bal, medewerker bibliotheek Filmmuseum.
JEUGDJOURNAAL	323971	14-11-1988				televisie	Interview Marga van Praag met Frank Roumen van Filmmuseum over Charlie Chaplin, met lib. "Modern Times" 18"/20" nav toestemming Chaplin-familie tot maken van film over zijn leven (in VS)
HET KUNSTBEDRIJF	679081	20-6-1989			61	Radio	Vraaggesprek met Ilse Hughan en Jur Haak, medewerkers van het Nederlands Filmmuseum, over de film 'Kleine Vera' van de jonge Russische cineast Vasili Pitsjun (?) n.a.v. de Nederlandse première van deze film.
VAN DIS IN DE IJSBREKER	19727	13-1-1991	0:09:16	0:11:14	61	televisie	Gesprek van Adriaan van Dis met Eric de Kuyper: regisseur, adjunct directeur van het Filmmuseum in Amsterdam en schrijver.
HET KUNSTBEDRIJF	677676	24-9-1991			45	Radio	Vraaggesprek met Filmmuseummedewerkster Ilse Hughan over de geschiedenis van Amsterdams oudste bioscoop Cinema Parisien die in 1910 werd opgericht door haar grootvader Jean Desmet. Op initiatief van Hughan werd het interieur van de, inmiddels afgebroken, bioscoop overgeplaatst naar het Filmmuseum.
NOS LAAT	318410	28-1-1992				televisie	Reportage van Carel Kuyl over de veranderde Russische filmcultuur, voor de politieke censuur kwam de commerciële censuur in de plaats met als gevolg een overvloed aan goedkope amusementsfilms. Interview met R. Hadders, stafid Nederlands Filmmuseum: moeilijk om aan goeie films te komen.
FINALE	678785	15-3-1992			61	Radio	Vraaggesprek met conservator Rogi Smeele (?) van het Filmmuseum over inhoud en belang van de z.g. 'Lamstercollectie', een dertigtal korte documentaires over Nederlands-Indië uit 1911-1912.
MIDDAGEDITIE	316743	4-4-1996	11:57:44	12:57:42	60	televisie	E. Borsboom, filmrestaurateur NFM, haalt films uit de kluis van het Filmmuseum in Overveen, draait ze op de montagetafel en vertelt ondertussen iets over leven en werken van Iwerks.

EEN KOFFER VOL BOEKEN	257980	16-8-1996	23:14:32	23:51:50	37	televisie	Gesprek met Eric de Kuyper, voormalig directeur Filmmuseum, regisseur, docent en schrijver, over zijn meerdelige autobiografie, waarvan in 1988 het eerste deel "Aan zee" verscheen en onlangs het deel "Drie zusters in Londen".
OPHEF EN VERTIER	676980	28-9-1998			116	Radio	Aandacht voor een nieuwe compositie voor de film, gemaakt onder supervisie van Rende Machielsens (?). Het gesprek vervolgt over: deze compositie en het beleid van het Filmmuseum op het vlak van filmmuziek.
HET BLAUWE LICHT	1092340	15-9-1999	19:57:20	20:26:50	30	televisie	Directeur van het Filmmuseum Hoos Blotkamp en actrice Annemarie Prins bekijken dramatische fragmenten uit documentaires.
DE PLANTAGE	20889	25-2-2001	17:00:10	17:56:23	56	televisie	Gesprek met Wim Bekkers, hoofd van het NICAM, en Leo van Hee (Filmmuseum), over mn de kritiek op de kijkwijzer.
STARDUST	258156	1-6-2001	23:13:09	23:37:28	24	televisie	Reportage over de overleden cineast Frans van de Staak met oa aandacht voor zijn films, waarin poëzie als inspiratiebron diende. Interview over Van de Staak en zijn werk met Rieks Hadders, hoofd programmadienst Filmmuseum.
NIEUWSSHOW	722438	7-7-2007	8:32:00	11:00:00	148	radio	Interview met Jan van den Brink, filmhistoricus van het Filmmuseum, over de actrice Romy Schneider die centraal staat in een filmprogramma en twee tentoonstellingen in het Haags Filmhuis en het Filmmuseum in Amsterdam.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	1057001	29-11-2007	6:00:00	9:00:00	180	radio	Filmregisseur Péter Forgács uit Hongarije krijgt deze dag de Erasmusprijs uitgereikt. Gesprek met woordvoerder Jan van den Brink van het Amsterdamse Filmmuseum, waar een expositie gewijd is aan Forgács
DE AVONDEN	1324138	31-10-2008	19:02:00	22:00:00	178	radio	Lotje IJzermans en Floortje Smit in gesprek met regisseur George Sluizer over de gerestaureerde film 'Twee vrouwen', naar het gelijknamige boek van Harry Mulisch. Met bijdragen van Harry Verwayen van het project Beelden voor de Toekomst en Emjay Rechsteiner van het Filmmuseum over de ruim 25 jaar oude film.
DE AVONDEN	1409708	16-1-2009	19:02:00	22:00:00	178	radio	In dit tweede uur een interview met Jan Baeke, dichter en programmamaker bij het Filmmuseum in Amsterdam, over hoe speelfilms en documentaires ingezet worden voor politieke manipulatie
VOLGSPOT	666938					Radio	Vraaggesprek met cineast-schryver Eric de Kuyper over zyn veelzijdige carrière, zyn grote liefde voor het theater, zyn jeugd in Brussel, zyn werkzaamheden by het Filmmuseum en zyn laatste film 'Pink Ulysses'.

Vanwege gebouw/architectuur							
LAND IN ZICHT	216240	16-5-1992	0:02:00	0:27:29	25	televisie	Bezoek aan de oude bioscopen Tuschinski en Cineac en het Filmmuseum te Amsterdam. In dit museum heeft het oorspronkelijke interieur van Cinema Parisien weer een plaats gekregen en worden er in de bioscoopzaal oude films vertoond.
Noodzaak voor behoud av- erfgoed							
TWEE VROUWEN	1315078	29-11-1985			106	televisie	De speelfilm is gebaseerd op het boek 'Twee vrouwen' van Harry Mulisch. De film is gerestaureerd en gedigitaliseerd door het Filmmuseum in het kader van het project Beelden voor de Toekomst. Een project van onder meer Beeld en Geluid met als doel het redden van Nederlands audiovisueel erfgoed.
FINALE	692273	17-5-1987	23:00:00			Radio	Kort vraaggesprek met voorzitter Sanders van het interim-bestuur van het Filmmuseum over de nota "Naar een publieksgericht filmmuseum". Reacties op de beleidsvoornemens om het filmmuseum voor publiek open te stellen door de filmhistorici Bishoff en Hogenkamp. Zij vrezen dat de conservering van films erbij in zal schieten en menen dat de tarieven die het museum wil vaststellen te hoog zijn.
COLUMBUS	224083	12-2-1988	0:02:00	1:06:06	64	televisie	Gesprek met Hoos Blotkamp, directrice Filmmuseum Amsterdam, over oa vertoning van oude films, het nut van het bewaren ervan en het probleem van de vergankelijkheid van het materiaal.
JOURNAAL	479228	14-9-1988				televisie	Interview Harmen Roeland met Eric de Kuyper van Nederlands Filmmuseum over slechte staat van audiovisuele archieven in het algemeen en het Filmmuseum in het bijzonder.
DE ERFLATERS	227081	15-8-1989	0:03:00	0:51:28	48	televisie	Hoe de huidige generatie omgaat met ons culturele erfgoed wordt belicht adhv de collectie's van het Nederlands Theater Instituut, de conservering van onze architectuur door de stedenbouwkundige Dienst, restauratie van films door het Filmmuseum, selectie en vernietiging van collecties van overheidsarchieven, bewaren van beeldende kunst in depots.
TV-TOEN	321757	20-8-1989			61	televisie	"Wie wat bewaart die heeft wat": een reportage over het Filmmuseum en een interview met historicus prof. Blom.

JOURNAAL	481077	30-9-1991				televisie	Verslag Paul Grijpma, Filmmuseum in Amsterdamse Vondelpark weer open na verbouwing: Interview met directrice Hoos Blotkamp over conserveren van collectie.
NL NET	234587	22-11-1991	16:05:55	16:29:57	24	televisie	Verslag over de toezegging van de komst van het Beeldinstituut naar Rotterdam door staatssecretaris van Cultuur Rick van der Ploeg. De gemeente heeft al een plan, Las Palmas, opgesteld door de Rotterdamse instellingen voor foto en nieuwe media en het Amsterdams Filmmuseum.
DOKUMENT	221580	29-11-1991	0:02:00	0:38:08	36	televisie	Serie documentaires. Deze aflevering over het verval van onze archieven en wat daar aan te doen is.
OPIUM MAGAZINE	53247	27-2-1992	0:02:00	0:39:18	37	televisie	Festival stomme film in het Nederlands Filmmuseum te Amsterdam "Sprakeloos en ongehoord":
NIEUWSSHOW	585005	16-1-1993				Radio	Vraaggesprek met Henk Harmsen, directeur Audiovisueel Archief Centrum (AVAC) van het NOB, waarin hy spreekt over de collectie van het AVAC-onderdeel FBA (Film en Beeldbandarchief), die televisie-uitzendingen van de publieke omroep omvat.
MICHELANGELO	664165	16-11-1994				Radio	Vraaggesprek met Hoos Blotkamp-de Roos, directrice van het Filmmuseum en Piet Van Wyk, directeur van de Stichting Film en Wetenschap (SFW) over de conserveringsproblemen van oud film- en geluidsmateriaal in de audiovisuele archieven.
KUNSTMEST	258972	29-11-1994	23:23:40	0:02:52	39	televisie	Bezoek aan de conserveringsafdeling en de opslagplaatsen voor oude, brandbare nitraatfilms van het Filmmuseum in Overveen. Door gebrek aan geld dreigen deze films verloren te gaan. Filmrestaurateurs Marjan van Laar, Robert Muis en Ine van Dooren vertellen over de noodzaak van tijdige conservering en de problematiek mbt de nitraatfilms.
MICHELANGELO	679707	14-12-1994			56	Radio	Bevat telefonisch vraaggesprek met de directeur van het Filmmuseum, mevrouw Blotkamp-de Roos, over het dreigend ontslag van een aantal filmrestaurateurs om budgettaire redenen.
2 VANDAAG	319974	14-9-1995	17:35:11	18:31:40	56	televisie	Omdat de film dit jaar precies honderd jaar bestaat, wordt volgende week tijdens het Nederlands Filmfestival bijzondere aandacht besteed aan de Nederlandse filmgeschiedenis. Dit materiaal dreigt echter voor altijd verloren te gaan als er niet snel veel geld op tafel komt voor conservering.

MIDDAGEDITIE	316611	20-12-1995	12:06:00	12:57:29	51	televisie	De Commissie Bevordering Mediahistorisch Onderzoek heeft in een eindrapport aangegeven dat er meer geld ter beschikking moet worden gesteld om historisch beeld- en geluidsmateriaal te behouden voor het nageslacht. Nav dit rapport een reportage over de stand van zaken in het mroeparchief (NOB/AVAC) in Hilversum en aansluitend een gesprek gevoerd over dit onderwerp met R. Visschedijk, adjunct-directeur Nederlands Filmmuseum.
NIEUWSSHOW	661867	21-12-1995				Radio	Vraaggesprek met historicus J.C.H. Blom over de eindrapportage van de Commissie Bevordering Mediahistorisch Onderzoek, en de aanbevelingen die in het rapport worden gedaan.
VPRO AAN DE AMSTEL	584955	25-10-1996				Radio	Naar aanleiding van het vijftigjarig bestaan van het Nederlands Filmmuseum gesprekken met oud-directeur Jan de Vaal, de huidige directeur Hoos Blotkamp en Tweede-Kamerlid S. Heemskerck over het verleden en de (financiële) toekomst van het Filmmuseum.
'N GOEIEDAG MET MINOESCH JORISSEN	232988	21-11-1996	15:43:47	16:34:37	51	televisie	Gesprek met Herman Greve, conservator Nederlands Filmmuseum Amsterdam, tijdens een rondleiding door een opslagbunker, over de hoeveelheid films die het Filmmuseum in bezit heeft en de manier waarop deze bewaard moeten worden.
DE TAFEL VAN PAM	654834	9-12-1996				Radio	Gesprek en discussie met Geldof en Schoots over de korting op de subsidie voor de Stichting Ivens. Zij gaan o.a. in op de oprichting en de doelstelling van de stichting Ivens, op de toegankelijkheid van het archief, op de negatieve houding van de weduwe van Ivens daarin en op de vraag of het Filmmuseum de collectie van Ivens zou moeten beheren.
RADIO UIT	682436	28-6-1999			40	Radio	Peter Delpout geeft zijn mening over de door staatssecretaris van OCW Rick van der Ploeg kenbaar gemaakte wens om het Filmmuseum van Amsterdam naar Rotterdam te verhuizen.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697068	2-12-1999				Radio	Het bestuur van het Amsterdamse Filmmuseum wil niet deelnemen aan het op te richten Instituut voor Beeldcultuur in Rotterdam.
ONTBIJT TV	229841	2-12-1999	7:38:46	8:57:16	79	televisie	Studiogesprek met J. Jessurun, voorz. Raad voor Cultuur, over de weigering van het Filmmuseum in Amsterdam om samen met vier andere organisaties op te gaan in het nieuw op te richten Instituut voor Beeldcultuur.
DE PLANTAGE	18952	5-12-1999	17:00:44	17:58:08	57	televisie	Gesprekken met de negentigjarige Besnyö over oa het plan van staatssecr. Rick van der Ploeg om het nieuwe instituut voor beeldcultuur in Rotterdam te vestigen en over de locatie van het Filmmuseum.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	699117	13-12-1999				Radio	Het bestuur van het Amsterdamse Filmmuseum wil niet deelnemen aan het op te richten Instituut voor Beeldcultuur in Rotterdam.
PLEIN PUBLIEK	595702	11-8-2000				Radio	Reportage over het belang van het behoud van het cultuurofgoed.

JOURNAAL	486842	7-10-2000			25	televisie	Filmrestaurateurs uit de gehele wereld zijn bijeen in het filmmuseum te Amsterdam om te praten over de restauratie van oude bioscoopfilms.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697894	1-8-2005	17:00:00			Radio	De Raad voor Cultuur adviseert staatssecretaris Medy van der Laan van Cultuur en Media om 99 miljoen euro beschikbaar te stellen aan de archieven van het Filmmuseum en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid voor restauratie van cultuur-historisch filmmateriaal.
DE AVONDEN	1324138	31-10-2008	19:02:00	22:00:00	178	radio	Lotje IJzermans en Floortje Smit in gesprek met regisseur George Sluizer over de gerestaureerde film 'Twee vrouwen', naar het gelijknamige boek van Harry Mulisch. Met bijdragen van Harry Verwayen van het project Beelden voor de Toekomst en Emjay Rechsteiner van het Filmmuseum over de ruim 25 jaar oude film.
DE AVONDEN	1508421	5-3-2009	19:02:00	22:00:00	178	radio	Studiosgesprek met Jan van den Brink, projectmanager van het Filmmuseum in Amsterdam, en filmcurator Helen Westerik, over het door hun samengestelde filmprogramma Food & Film. Het programma bestaat uit een serie van vijf films die de subtiele en complexe kanten van het eten in films laten zien.
OVERLOOP	703442					Radio	Gesprek met V.F. Blotkamp-de Roos (directeur Filmmuseum) over de financiële offers die gebracht moeten worden om een filmcollectie byeen te houden. Het geld kan beter gebruikt worden voor het conserveren van meer films.
Met educatieve doeleinden							
HET KLOKHUIS	46887	14-10-1996	18:41:05	18:55:36	15	televisie	Monique Hagen legt de geschiedenis van de film(strook) uit. Monique laat zien wat de filmrestaurateurs van het Nederlands Filmmuseum (NFM) in Overveen doen
ZEP	16674	1-2-1999	10:45:31	10:59:59	14	televisie	In aflevering 19 wordt gezocht naar info over film en televisie in het Filmmuseum en Omroepmuseum
HET KLOKHUIS	22894	25-10-1999	18:45:00	18:59:42	15	televisie	Yvon Jaspers vertelt over de allereerste film van de gebroeders Lumière en laat hiervan een fragment zien in het Filmmuseum in Amsterdam.
Producties							
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697849	2-11-2005	17:00:00			Radio	Televisie-duo en programmamakers Van Kooten en De Bie presenteert de tiendelige cd-box van hun volledige werk. De presentatie vindt plaats in het Filmmuseum in Amsterdam.

NOVA/DEN HAAG VANDAAG	80557	2-11-2005	22:21:44	23:01:02	39	televisie	Presentatie van de verzamel-cd van Van Kooten en De Bie in het Filmmuseum in Amsterdam.
OVT	66692	7-5-2006	10:04:00	12:00:00	116	radio	Studiogesprek met filmproducent Leo van Maaren over zijn film 'Jazz van het Bankroet', een verfilming van een oorspronkelijk filmscenario van Paul van Ostaijen, dat hij op de vlucht voor de Belgische justitie in 1920 in Berlijn schreef. De film is geheel gemaakt door middel van montage van oude filmfragmenten uit de archieven van het Filmmuseum.
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	722804	12-7-2007	22:20:06	22:42:14	22	televisie	Documentaire over de rosse buurt in Amsterdam uit 1968 op dvd uitgebracht door het Filmmuseum.
Evenement/decor prijsuitrijking							

Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

Titel:	TaakID:	Uitzend datum:	Begintijd fragment:	Eindtijd fragment:	Lengte (min.)	Medium	Inhoud fragment:
In het nieuws, als nieuwsmaker							
JOURNAAL	329866	17-3-2005				televisie	Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid heeft drie verloren gewaande films van de cineast Joris Ivens teruggevonden in de archieven.
NETWERK	81195	27-4-2005	20:32:25	20:55:35	23	televisie	Dreigend verlies oud filmmateriaal door bezuinigingen op filmconservering.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	695599	26-5-2005	6:00:00			Radio	Het filiaal' over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. De overheid verstrekt geen subsidie meer om films te restaureren. Een belangrijke bron voor het collectief geheugen dreigt verloren te gaan
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697894	1-8-2005	17:00:00			Radio	De Raad voor Cultuur adviseert staatssecretaris Medy van der Laan van Cultuur en Media om 99 miljoen euro beschikbaar te stellen aan de archieven van het Filmmuseum en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid voor restauratie van cultuur-historisch filmmateriaal.
JOURNAAL	489078	1-8-2005			26	televisie	Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid heeft 99 miljoen euro nodig om een omvangrijke hoeveelheid historisch filmmateriaal van de ondergang te redden.
JEUGDJOURNAAL	64102	18-4-2006	18:46:16	18:56:23	10	televisie	Televisiearchief Teletiek in gebruik genomen
JOURNAAL	137289	28-11-2006	20:00:03	20:23:47	24	televisie	Archieven publieke omroep bijeen in gebouw Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
JOURNAAL	137902	1-12-2006	19:59:48	20:25:42	26	televisie	Koningin Beatrix opent nieuw gebouw Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
JOURNAAL	500474	26-4-2007	20:00:29	20:26:24	26	televisie	Collectie van cineast Bert Haanstra overgedragen aan Beeld en Geluid
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	532072	3-5-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid verzamelt oorlogsmateriaal
JOURNAAL	513959	3-5-2007	20:00:10	20:24:44	25	televisie	Inzamelingsactie door Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid van amateuropnamen Tweede Wereldoorlog
EENVANDAAG	532208	7-5-2007	18:19:12	18:45:36	26	televisie	Hilversummers willen media-iconen eren
JOURNAAL	537167	26-5-2007	20:02:31	20:23:56	21	televisie	The New York Times' prijst ontwerp door architecten Neutelings en Riedijk voor gebouw van Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.

JEUGDJOURNAAL	538560	30-5-2007	18:42:45	18:53:19	11	televisie	Z@pp-spreekbeurten-wedstrijd bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum
JOURNAAL	711350	14-6-2007	20:01:02	20:28:53	28	televisie	Tentoonstelling in Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid over Van Kooten en De Bie.
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	740720	17-8-2007	22:25:17	22:55:00	30	televisie	Mies Bouwman opent Mies Bouwman-boulevard in Hilversum
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	1055323	26-11-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Reportage (16:13 uur) over een betoging van enkele honderden scholieren in Hilversum, waar het gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid bekogeld is met eieren en boterhammen.
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	1055322	26-11-2007	12:00:00	13:00:00	60	radio	Peter van den Meerschaut vanuit Hilversum, waar leerlingen het gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid hebben bekogeld met eieren en boterhammen
JOURNAAL	1097866	28-1-2008	22:01:37	22:12:31	11	televisie	Uitreiking Beeld en Geluid Award in Hilversum.
JEUGDJOURNAAL	1171193	3-5-2008	18:45:26	18:55:22	10	televisie	Toernooi voor computergames bij Beeld en Geluid in Hilversum.
JEUGDJOURNAAL	1202912	12-6-2008	18:45:10	18:54:34	9	televisie	Opening tentoonstelling 'Zoom Safari' bij Beeld en Geluid Experience in Hilversum.
JOURNAAL	1359683	3-12-2008	20:00:00	20:25:25	25	televisie	Sportverslaggever Mart Smeets is onderscheiden met de Beeld en Geluid Oeuvre Award, de vakprijs voor televisiemakers.
JOURNAAL	1477403	12-2-2009	19:59:54	20:25:23	25	televisie	Tentoonstelling bij Nederlands Intituut voor Beeld en Geluid over vijftig jaar televisieprogramma Studio Sport
JEUGDJOURNAAL	1476822	12-2-2009	16:24:48	16:28:45	4	televisie	Studio Sport' viert vijftigjarig jubileum met tentoonstelling bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum
JEUGDJOURNAAL	3307639	27-5-2009	18:44:02	18:54:40	11	televisie	Mediawijsheid Expertisecentrum presenteert website voor vragen over de media tijdens Lekker Beroemd Gala bij Beeld en Geluid in Hilversum
Als archief							
DE TV-SHOW	248843	4-10-2002	21:35:06	22:40:30	65	televisie	Interview (kort) met Kees Bouwman (Nederlands Instituut voor BenG over het televisiearchief.
MEER FARCE MAJEURE	202144	31-5-2004	21:48:49	22:27:22	39	televisie	Compilatie van archiefmateriaal van het satirische televisieprogramma 'Farce majeure' uit de jaren '60, '70 en '80, geselecteerd n.a.v. recente gebeurtenissen.
NPS KLASSIEK: MEESTERWERK MOZART	46075	9-6-2004	0:32:00	1:24:28	53	televisie	Jonker wordt gevolgd tijdens een bezoek aan de fonothek van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid waar hij diverse registraties en bewerkingen van Mozarts 40e Symfonie beluistert.

DE AVONDEN	615712	19-8-2004	21:02:00			Radio	Het Philips' Holland-Indië archief. In deze aflevering wordt een selectie uit het materiaal van de radio-omroep PHOHI, afkomstig uit het archief van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, beluisterd en becommentarieerd door schrijver Rudy Kousbroek en historica Marijke Res.
JOURNAAL	329866	17-3-2005				televisie	Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid heeft drie verloren gewaande films van de cineast Joris Ivens teruggevonden in de archieven.
JEUGDJOURNAAL	64102	18-4-2006	18:46:16	18:56:23	10	televisie	Televisiearchief Teleblik in gebruik genomen
TWEE VANDAAG	65869	1-5-2006	18:23:05	18:51:32	28	televisie	Reportage over het hoorspel. Hoorspelregisseur Marlies Cordia heeft het bedrijf De hoorspelfabriek opgericht. Bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid liggen hoorspelen opgeslagen.
TWEE VANDAAG	74484	6-7-2006	18:24:01	18:54:40	31	televisie	Collectie Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid verhuist
HAGENSOPDEMIDDAG	121377	13-11-2006	15:03:00	16:00:00	57	radio	Reportage over het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. De archieven zijn een rijke bron voor programmamakers, maar in het nieuwe gebouw kan ook het grote publiek langskomen. De 'Media Experience' moet de bezoeker laten genieten van het rijke Nederlandse audiovisuele verleden.
NPS ARENA	136704	26-11-2006	14:02:47	18:22:17	80	televisie	Aandacht voor het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid nav de opening. Verschillende aspecten worden uitvoerig belicht.
JOURNAAL	137289	28-11-2006	20:00:03	20:23:47	24	televisie	Archieven publieke omroep bijeen in gebouw Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
MM-MAGAZINE	137578	29-11-2006	13:32:00	14:00:00	28	radio	Aandacht voor het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, dat op 1 december 2006 wordt geopend door koningin Beatrix.
DE SCHATKAMER VAN BEELD EN GELUID	137782	29-11-2006	20:30:21	21:20:25	50	televisie	Documentaire van Henk van der Horst en Jan Fillekers over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid t.g.v. de opening van het nieuwe gebouw en de publieksattractie de Beeld en Geluid Experience op 1 december 2006.
JOURNAAL	137902	1-12-2006	19:59:48	20:25:42	26	televisie	Koningin Beatrix opent nieuw gebouw Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
'HALLO, HIER HILVERSUM...!'	138474	1-12-2006	20:33:10	21:53:21	80	televisie	Semi-live uitzending, verzorgd door NOS-Actueel, rond de opening van het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid op het Hilversumse Mediapark.
PAUW & WITTEMAN	137945	1-12-2006	23:00:05	23:56:12	56	televisie	Sonja Barend verteld over haar aanwezigheid bij de opening van het nieuwe gebouw van Beeld en Geluid.

DE AVOND VAN HET BOEK 2007	1143687	11-3-2007	20:28:28	21:51:25	83	televisie	Quiz aan de vooravond van de boekenweek. Hans Goedkoop stelt de vragen, vaak met ondersteuning van filmpjes uit het Beeld en Geluid-archief.
JOURNAAL	500474	26-4-2007	20:00:29	20:26:24	26	televisie	Collectie van cineast Bert Haanstra overgedragen aan Beeld en Geluid
HAGENSOPDEMIDDAG	530899	2-5-2007	15:03:00	16:00:00	57	radio	Reportage over 'Niet weggooien', een gezamenlijke actie van de Nederlandse oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra en het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD), waarbij het publiek wordt opgeroepen amateuropnamen uit de Tweede Wereldoorlog in te leveren.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	532072	3-5-2007	16:00:00	18:30:00	150	radio	Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid verzamelt oorlogsmateriaal
JOURNAAL	513959	3-5-2007	20:00:10	20:24:44	25	televisie	Inzamelingsactie door Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid van amateuropnamen Tweede Wereldoorlog
OVT	532622	6-5-2007	10:03:00	12:00:00	117	radio	Actie 'Niet weggooien!'
HILVERSUM BEST	566810	31-5-2007	16:09:36	16:50:43	41	televisie	Bijzonder Beeld: Rubriek waarin Peekel aandacht besteedt aan bijzonder archiefmateriaal dat bewaard wordt door het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
DE OCHTENDEN	1085204	24-12-2007	8:32:00	11:30:00	178	radio	Interview met Ellen van der Lingen die zeven jaar oud was toen haar hele gezin, omkwam tijdens een vliegtuigongeluk op het zendingsveld in Irian Jaya. Gespreksonderwerpen zijn o.a een documentaire van radiomaker Embert Messelink, met daarin een tv-interview met haar ouders dat onlangs werd teruggevonden in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
WESTERMANS NIEUWE WERELD	1313412	20-10-2008	21:30:35	21:54:49	24	televisie	Westerman wordt gevolgd bij een bezoek aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum met zijn audiovisuele archieven en Media Experience
EO.NL	1340046	15-11-2008	12:02:00	13:31:00	89	radio	Interview met Jop Douma van EO-Communicatie over het bezoek van honderden EO-leden aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, waar zij een kijkje namen achter de schermen van de radio- en televisiewereld
NOVA/DEN HAAG VANDAAG	1351587	25-11-2008	22:19:13	22:51:33	32	televisie	Privé-archief Philip Bloemendal naar Beeld en Geluid
ARGOS	1514555	7-3-2009	13:00:00	14:00:00	45	radio	Kritiek op archiveringsbeleid van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum.
Als museum/experience							

HAGENSOPDEMIDDAG	121377	13-11-2006	15:03:00	16:00:00	57	radio	Reportage over het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. De archieven zijn een rijke bron voor programmamakers, maar in het nieuwe gebouw kan ook het grote publiek langskomen. De 'Media Experience' moet de bezoeker laten genieten van het rijke Nederlandse audiovisuele verleden.
NPS ARENA	136704	26-11-2006	14:02:47	18:22:17	80	televisie	Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
RADIO ONLINE	137385	28-11-2006	20:03:00	21:00:00	57	radio	Interview met sectormanager Pieter van der Heijden over het nieuwe mediamuseum dat vrijdag 1 december 2006 wordt geopend.
JEUGDJOURNAAL	137276	28-11-2006	18:45:15	18:55:27	10	televisie	Kinderen testen experience Beeld en Geluid in Hilversum
MM-MAGAZINE	137578	29-11-2006	13:32:00	14:00:00	28	radio	Aandacht voor het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, dat op 1 december 2006 wordt geopend door koningin Beatrix.
DE SCHATKAMER VAN BEELD EN GELUID	137782	29-11-2006	20:30:21	21:20:25	50	televisie	Documentaire van Henk van der Horst en Jan Fillekers over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid t.g.v. de opening van het nieuwe gebouw en de publieksattractie de Beeld en Geluid Experience op 1 december 2006.
JOURNAAL	137902	1-12-2006	19:59:48	20:25:42	26	televisie	Koningin Beatrix opent nieuw gebouw Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
'HALLO, HIER HILVERSUM...!'	138474	1-12-2006	20:33:10	21:53:21	80	televisie	Semi-live uitzending, verzorgd door NOS-Actueel, rond de opening van het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid op het Hilversumse Mediapark.
OVT	138343	3-12-2006	10:03:00	12:00:00	117	radio	Aandacht voor de opening van de nieuwbouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum op 1 december 2006. Met een geluidscollage van de Media Experience, interactieve audiovisuele exposities gebaseerd op dit audiovisuele archief.
OVT	1094856	23-1-2008	22:50:46	23:18:25	28	televisie	Koos Postema, tv-presentator en winnaar van de Beeld en Geluid Oeuvre Award 2007
WESTERMANS NIEUWE WERELD	1313412	20-10-2008	21:30:35	21:54:49	24	televisie	Westerman wordt gevolgd bij een bezoek aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum met zijn audiovisuele archieven en Media Experience
EO.NL	1340046	15-11-2008	12:02:00	13:31:00	89	radio	Interview met Jop Douma van EO-Communicatie over het bezoek van honderden EO-leden aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, waar zij een kijkje namen achter de schermen van de radio- en televisiewereld
Vanwege tijdelijke tentoonstelling							

MM-MAGAZINE	532282	4-5-2007	13:32:00	14:00:00	28	radio	Tentoonstelling Van Kooten & De Bie
JOURNAAL	711350	14-6-2007	20:01:02	20:28:53	28	televisie	Tentoonstelling in Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid over Van Kooten en De Bie.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	712274	14-6-2007	15:00:00	18:30:00	210	radio	Tentoonstelling over 'Koot en Bie' bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
JEUGDJOURNAAL	1202912	12-6-2008	18:45:10	18:54:34	9	televisie	Opening tentoonstelling 'Zoom Safari' bij Beeld en Geluid Experience in Hilversum.
STERREN OP HET DOEK	1240025	31-7-2008	21:21:12	21:54:34	33	televisie	Gesprek met Pieter van der Heijden, directeur Beeld en Geluid Experience, over de tentoonstelling 'Zoom safari', waarin natuurprogramma's uit de collectie van Beeld en Geluid worden getoond.
MET HET OOG OP MORGEN	1464491	11-2-2009	23:06:00	23:59:00	53	radio	Oud-sportverslaggever Bob Spaak (91) en voormalig zwemster Inge de Bruijn openen op 12 februari 2009 in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid de tentoonstelling '50 jaar Studio Sport'.
JOURNAAL	1477403	12-2-2009	19:59:54	20:25:23	25	televisie	Tentoonstelling bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid over vijftig jaar televisieprogramma Studio Sport
LANGS DE LIJN	1470553	12-2-2009	22:03:00	23:00:00	57	radio	Studio Sport' viert vijftigjarig jubileum met tentoonstelling bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum.
JEUGDJOURNAAL	1476822	12-2-2009	16:24:48	16:28:45	4	televisie	Studio Sport' viert vijftigjarig jubileum met tentoonstelling bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum
SPORTJOURNAAL	1477444	12-2-2009	22:31:51	22:46:56	15	televisie	Opening tentoonstelling 'Studio Sport 50 jaar' bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
LANGS DE LIJN	1569275	4-4-2009	14:03:00	17:00:00	177	radio	Het NOS-televisieprogramma viert het vijftigjarig bestaan met een tentoonstelling in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
STUDIO SPORT	1570244	5-4-2009	10:00:00	17:50:26	450	televisie	Impressies interactieve tentoonstelling '50 jaar Studio Sport in Beeld' bij Beeld en Geluid.
Als opnamelocatie							
1 2 3 IN BEELD	149515	14-12-2006	1:25:15	1:40:43	15	televisie	Deze aflevering aandacht voor programma's die in het najaar van 2006 zijn uitgezonden
EENVANDAAG	143762	21-12-2006	18:22:32	18:51:06	29	televisie	Aflevering geheel gewijd aan het beeld van het jaar 2006. Presentatie vanuit het archief van Beeld en Geluid.
HILVERSUM BEST	719422	3-7-2007	16:10:13	16:45:12	35	televisie	Interviews met kijkers van het themakanaal Hilversum Best, deels in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, deels op de markt. De interviews worden afgewisseld met archiefmateriaal.

EENVANDAAG	983000	6-10-2007	18:27:22	18:48:56	22	televisie	Deze aflevering, gepresenteerd vanuit het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid door Wouter Kurpershoek, geheel gewijd aan de presentatie van de EénVandaag beeldcanon.
NIEUWS UIT DE NATUUR	1093590	30-11-2007	10:40:56	11:00:50	20	televisie	Een reportage over veilig chatten tussen Jurre en Mylene vanuit het gebouw van Beeld en Geluid.
JEUGDJOURNAAL	1171193	3-5-2008	18:45:26	18:55:22	10	televisie	Toernooi voor computergames bij Beeld en Geluid in Hilversum.
PRAATJESMAKERS	1184869	21-5-2008	20:33:30	21:12:29	39	televisie	Verslaggever Lorentz is aanwezig bij de opening van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en interviewt op de rode loper diverse Bekende Nederlanders.
STERREN OP HET DOEK	1240025	31-7-2008	21:21:12	21:54:34	33	televisie	Portretten van Henny Huisman worden onthuld in het atrium van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum.
EENVANDAAG	1386970	31-12-2008	18:18:36	18:45:13	27	televisie	Deze aflevering, gepresenteerd door Wouter Kurpershoek, geheel gewijd aan de EénVandaag Beeldcanon 2008
DE WERELD DRAAIT DOOR	1551263	13-2-2009	19:30:05	20:20:00	50	televisie	Bij Beeld en Geluid praat Jakhals Frank met zijn vroegere tv-held Peter-Jan Rens.
JEUGDJOURNAAL	3307639	27-5-2009	18:44:02	18:54:40	11	televisie	Mediawijsheid Expertisecentrum presenteert website voor vragen over de media tijdens Lekker Beroemd Gala bij Beeld en Geluid in Hilversum
ANDERE TIJDEN	17212						historisch nieuwsprogramma dat de geschiedenis aan de actualiteit koppelt
Als kenniscentrum							
DE TV-SHOW	248843	4-10-2002	21:35:06	22:40:30	65	televisie	Interview (kort) met Kees Bouwman (Nederlands Instituut voor BenG over het televisiearchief.
JOURNAAL	329866	17-3-2005				televisie	Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid heeft drie verloren gewaande films van de cineast Joris Ivens teruggevonden in de archieven. Interview met Bert Hogenkamp.
RADIO ONLINE	1433545	31-1-2009	17:15:00	18:00:00	45	radio	Interview met Ynze van Houten, onderzoeker Telematica Instituut, en Johan Oomen, hoofd research & development Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, over zoeken naar videofilmjes.
Vanwege gebouw/architectuur							

MM-MAGAZINE	137578	29-11-2006	13:32:00	14:00:00	28	radio	Aandacht voor het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, dat op 1 december 2006 wordt geopend door koningin Beatrix.
DE SCHATKAMER VAN BEELD EN GELUID	137782	29-11-2006	20:30:21	21:20:25	50	televisie	Documentaire van Henk van der Horst en Jan Fillekers over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid t.g.v. de opening van het nieuwe gebouw en de publieksattractie de Beeld en Geluid Experience op 1 december 2006.
JOURNAAL	137902	1-12-2006	19:59:48	20:25:42	26	televisie	Koningin Beatrix opent nieuw gebouw Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
'HALLO, HIER HILVERSUM...!'	138474	1-12-2006	20:33:10	21:53:21	80	televisie	Semi-live uitzending, verzorgd door NOS-Actueel, rond de opening van het nieuwe gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid op het Hilversumse Mediapark.
JOURNAAL	139585	9-12-2006	20:00:31	20:21:37	21	televisie	Korte impressie van het weer van de dag. SHOTS: ext. gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum met regenboog op de achtergrond.
NPS ARENA	153289	11-2-2007	17:06:41	18:53:47	107	televisie	Architectuurcriticus Bernard Hulsman bezoekt het nieuwe gebouw van het Instituut voor Beeld en Geluid
NPS ARENA	499098	22-4-2007	17:11:01	18:55:02	104	televisie	Aandacht voor het Jaarboek Architectuur en de bekendmaking van het gebouw dat op de voorkant van het Jaarboek Architectuur 2006/2007 staat: het Nederlands Instituut van Beeld en Geluid
JOURNAAL	537167	26-5-2007	20:02:31	20:23:56	21	televisie	The New York Times' prijst ontwerp door architecten Neutelings en Riedijk voor gebouw van Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.
AVRO KUNSTUUR	1186421	24-5-2008	17:00:38	17:52:43	52	televisie	Architecture: vervaging grens tussen kunst en architectuur met aandacht voor het nieuwe gebouw van Beeld en Geluid
AVRO KUNSTUUR	1326463	1-11-2008	17:00:25	17:53:44	53	televisie	Eerste aflevering van de 'Gouden Piramide 2008' over de jaarlijkse rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap (sinds 1989). Deze aflevering staat het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid centraal.
AVRO KUNSTUUR	1334582	8-11-2008	17:00:11	17:53:41	54	televisie	Titel: Gouden Piramide 2008
AVRO KUNSTUUR	1348402	22-11-2008	17:05:54	17:59:29	54	televisie	Gouden Piramide 2008
Noodzaak voor behoud av-erfgoed							
NETWERK	81195	27-4-2005	20:32:25	20:55:35	23	televisie	Dreigend verlies oud filmmateriaal door bezuinigingen op filmconservatie.

RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	695599	26-5-2005	6:00:00			Radio	Het filiaal' over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. De overheid verstrekt geen subsidie meer om films te restaureren. Een belangrijke bron voor het collectief geheugen dreigt verloren te gaan
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697894	1-8-2005	17:00:00			Radio	De Raad voor Cultuur adviseert staatssecretaris Medy van der Laan van Cultuur en Media om 99 miljoen euro beschikbaar te stellen aan de archieven van het Filmmuseum en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid voor restauratie van cultuur-historisch filmmateriaal.
JOURNAAL	489078	1-8-2005			26	televisie	Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid heeft 99 miljoen euro nodig om een omvangrijke hoeveelheid historisch filmmateriaal van de ondergang te redden.
DE SCHATKAMER VAN BEELD EN GELUID	137782	29-11-2006	20:30:21	21:20:25	50	televisie	Documentaire van Henk van der Horst en Jan Fillekers over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid t.g.v. de opening van het nieuwe gebouw en de publieksattractie de Beeld en Geluid Experience op 1 december 2006.
NETWERK	141630	11-12-2006	19:26:10	19:52:10	27	televisie	NIOD over behoud archiefmateriaal uit Tweede Wereldoorlog
JOURNAAL	513959	3-5-2007	20:00:10	20:24:44	25	televisie	Inzamelingsactie door Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid van amateuropnamen Tweede Wereldoorlog
Met educatieve doeleinden							
HET KLOKHUIS	108514	31-3-2004	18:28:09	18:43:06	15	televisie	Restauratie van geluidsopnames en opnameapparatuur in BenG
JEUGDJOURNAAL	64102	18-4-2006	18:46:16	18:56:23	10	televisie	Televisiearchief Teleblik in gebruik genomen
VROEGER & ZO	73530	17-5-2006	10:15:00	10:30:00	15	televisie	slavernij en bioscoopfilms bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
SCHOOLTV- WEEKJOURNAAL	147758	8-9-2006	11:00:06	11:42:21	42	televisie	Mag ik ff! Serie reportages van kinderpersbureau Cybersoek. Drie kinderen zijn in het gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en vragen oud-presentatoren van het Weekjournaal naar hun ervaringen en hun bloopers.
WILLEM WEVER	1229384	10-9-2006			26	televisie	Sam is gek van televisie en wil weten of en hoe ze bewaard worden. Hij gaat op onderzoek uit bij Beeld en Geluid.
DE SCHATKAMER VAN BEELD EN GELUID	137782	29-11-2006	20:30:21	21:20:25	50	televisie	Documentaire van Henk van der Horst en Jan Fillekers over het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid t.g.v. de opening van het nieuwe gebouw en de publieksattractie de Beeld en Geluid Experience op 1 december 2006.

DE MUSEUMBENDE	225340	16-2-2007	17:57:53	18:23:20	25	televisie	In deze aflevering bezoeken Bousema en zijn vier benedeleden het Media Experience van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. Hierbij doen zij zich voor als vier deelnemers aan het AVRO-programma 'Zoek de ster'.
MM-MAGAZINE	490284	20-3-2007	13:32:00	14:00:00	28	radio	Media-educatie
JEUGDJOURNAAL	538560	30-5-2007	18:42:45	18:53:19	11	televisie	Z@pp-spreekbeurten-wedstrijd bij Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum
Producties							
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	698519	29-8-2003	12:00:00			Radio	CD 'Ongehoord' uitgebracht met uniek materiaal van schrijfster Annie M.G. Schmidt. De dubbel-CD is gemaakt door het Theater Instituut Nederland (TIN) en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	697971	27-2-2005	18:00:00			Radio	Nieuw digitaal televisiekanaal 'geschiedenis' [slash geschiedenis]. Het themakanaal zendt 24 uur per dag digitaal programma's uit over geschiedenis en is te bekijken op internet of via de kabel. Het is een initiatief van VPRO, NPS en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en bevat onder meer Polygoonjournaals.
DE WERELD DRAAIT DOOR	239161	27-10-2005	19:00:42	19:47:11	46	televisie	het muziekproject Dutch Rare Groove: een verzamel-cd met zeldzame funkmuziek van Nederlandse artiesten (met de hulp van het Fonos-project van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid)
Evenement/decor prijsuitrijking							
LANGS DE LIJN	113587	9-11-2006	22:03:00	23:00:00	57	radio	Dalebout wint op het festival in het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum in de categorie Sport met zijn reportage 'De Pass'.
JOURNAAL	141702	11-12-2006	22:00:00	22:10:37	11	televisie	In het pas geopende gebouw van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid zijn de Gouden Beelden 2006 uitgereikt in een speciaal televisieprogramma.
EENVANDAAG	983000	6-10-2007	18:27:22	18:48:56	22	televisie	Deze aflevering, gepresenteerd vanuit het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid door Wouter Kurpershoek, geheel gewijd aan de presentatie van de EénVandaag beeldcanon.

HOLLAND DOC	1478042	3-1-2008	22:41:39	0:02:00	80	televisie	De documentaire 'Als we het zouden weten' wint een Beeld en Geluid Award 2008.
JOURNAAL	1097866	28-1-2008	22:01:37	22:12:31	11	televisie	Uitreiking Beeld en Geluid Award in Hilversum.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	1358352	3-12-2008	16:30:00	18:30:00	120	radio	Mart Smeets krijgt Beeld en Geluid Oeuvreprijs 2008.
KNOOPPUNT KRANENBARG	1358357	3-12-2008	17:03:00	19:00:00	117	radio	Telefoongesprek met Bert van der Veer, omroepdeskundige en tv-criticus, over sportjournalist Mart Smeets die de Beeld en Geluid Oeuvre Award krijgt voor zijn carrière.
JOURNAAL	1359683	3-12-2008	20:00:00	20:25:25	25	televisie	Sportverslaggever Mart Smeets is onderscheiden met de Beeld en Geluid Oeuvre Award, de vakprijs voor televisiemakers.
SPORTJOURNAAL	1359699	3-12-2008	22:46:22	23:02:31	16	televisie	Sportverslaggever Mart Smeets krijgt Beeld en Geluid Oeuvre Award
PAUW & WITTEMAN	1361230	4-12-2008	23:01:38	23:52:28	51	televisie	Gesprek met Mart Smeets n.a.v. de Beeld en Geluid Oeuvre Award die hem is toegekend. A.d.h.v archiefmateriaal blikt Smeets terug op zijn carrière.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	1425219	27-1-2009	6:00:00	9:30:00	210	radio	Beeld en Geluid Awards uitgereikt.

Als archief							
SPOREN	258765	29-1-1993	23:16:02	23:52:47	37	televisie	Serie documentaires en reportages ingeleid door Joost Middelhoff. Deze aflevering een documentaire over de rol van de media bij de Watersnoodramp in 1953 in Zeeland, adhv archiefmateriaal uit oa het Omroepmuseum.
NOVA	85376	24-6-1997	22:41:10	23:24:07	43	televisie	Op 25 juni wordt in Hilversum het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) officieel geopend. De archieven van de publieke omroepen, de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), het Omroepmuseum en de Stichting Film en Wetenschap worden samengevoegd en komen beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek.
Als museum							
JOURNAAL	470344	19-3-1969				televisie	De NRU verzamelt voorwerpen tbv toekomstig omroepmuseum.
JOURNAAL	476891	29-6-1984				televisie	Impressie Nederlands Omroepmuseum.
TINEKE	24752	16-5-1985	15:59:46	17:31:41	90	televisie	Interview met Marieke Veen: zij beheert het Omroepmuseum. Zij houdt een korte rondleiding door het museum.
VAKANTIEKOMPAS	218534	10-7-1987	0:02:00	0:25:35	24	televisie	Ruw materiaal van een serie programma's over vakantie in Nederland en Europa. Bezoek aan oa Nederlands Omroepmuseum: int. met verschillende omroep-logo's, naambord, foto's van omroepers, bezoekers.
WEG VAN DE SNELWEG	141270	19-7-1988	0:02:00	0:31:44	30	televisie	Serie toeristische programma's. In deze aflevering Hilversum en omstreken, met oa bezoek aan Omroepmuseum.
JOURNAAL	482205	28-6-1993			20	televisie	Minister d'Ancona opent nieuwe Omroepmuseum in Hilversum.
DAG DONDERDAG	541683	29-12-1994	9:04:00			Radio	In de laatste twee uur, gepresenteerd door Hijlco Span en Rick Felderhof, zijn Paul Haenen, Frank Verhallen en Patrick van den Hanenberg te gast. Afgewisseld met Klaas Drupsteen die met zijn 'Willem Wever Bus' het Omroepmuseum, de ANP-redactie en het STER-gebouw bezoekt.
CLUB VERONICA TREND	660953	30-12-1994				Radio	Integrale opname van de laatste uitzending van het programma 'Club Veronica Trend'. Een programmamedewerker biedt een receptioniste van het Omroepmuseum een overlydensoorkonde van het programma aan. Ze neemt het niet aan omdat er verder niemand in het museum aanwezig is.
VROEG OP 5	664309	4-1-1995				Radio	Reportage vanuit de depots van het Omroepmuseum. Vraaggesprekken met museum-medewerkers over de omroep-parafernalia van het museum.

RADIOJOURNAAL	690620	8-2-1995				Radio	Vraaggesprek met Willem van Beusekom, de nieuwe algemeen directeur NPS-radio en -televisie. Onderwerpen van gesprek zijn o.a. zijn omroepcarrière bij de KRO en de VARA, het Eurovisie-songfestival, het Omroepmuseum en de oprichting van de NPS.
TUSSEN KUNST & KITSCH	245229	9-5-1995	20:31:40	21:21:21	50	televisie	Deze aflevering is geheel gewijd aan de totstandkoming van het programma, met o.a. beschrijving van de technische werkbezoeken aan het Omroepmuseum. (20:34:00)
REIZIGER IN MUZIEK	20060	3-3-1996	11:00:10	11:59:05	59	televisie	Gesprek met Harry Coster. Deze vakman praat over het restaureren van 78-toeren platen. Hij vertelt ook dat hij voor het radio-archief en het Omroepmuseum oude opnamen restaureert.
DE TIJD VAN JE LEVEN	595369	18-12-1997				Radio	Reportage van de overdracht van de bijzondere collectie transistorradio's uit de nalatenschap van Joop Landré aan het Omroepmuseum in Hilversum.
URBANIA	243148	5-9-2000	20:00:45	20:25:48	25	televisie	Neghabat wordt o.a. gevolgd tijdens zijn werk als maker van reisprogramma's en wanneer hij de stoel waar hij in gezeten heeft tijdens zijn televisieoptreden in het programma "Een van de acht" met Mies Bouwman aan het Omroepmuseum in Hilversum aanbiedt.
DE GIDS	108751	18-9-2001	23:36:27	0:17:35	41	televisie	Het Omroepmuseum: 50 jaar sterke verhalen uit Hilversum: Han Peekel vertelt over zijn televisiedebuut.
ORAL HISTORY VAN DE OMROEP	39847						Gesprekken met omroep pioniers over hun rol in de geschiedenis van de Nederlandse radio en tv. Omdat de programmamakers inmiddels fors op leeftijd zijn, is dit een laatste kans voor Het Omroepmuseum om hun verhalen vast te leggen voor het nageslacht. Zo ontstaat een bijzondere vorm van "oral history" met betrekking tot de eerste jaren van de omroep.
RATEL	43807		0:00:00	1:21:35	82	radio	Reportage over het Nederlands Omroepmuseum in Hilversum. Verslaggeefster Rémi van der Elzen laat zich door PR-dame Marieke Veen rondleiden door de radiohistorie. Verder aandacht voor het hoorspel.
Vanwege tijdelijke tentoonstelling							
RADIO UIT	693379	27-10-1993				Radio	Reportage vanuit het Omroepmuseum over de tentoonstelling 'TV-toys', televisiespeelgoed afkomstig uit de prive-verzameling van o.a. Paul van de Heuvel die vertelt over zijn plannen om een museum op te richten ten einde zijn enorme collectie poppen, puzzles, grammofoonplaten, posters e.d.

JOURNAAL	482790	3-6-1994			20	televisie	Opening van overzichtstentoonstelling over de Nederlandstalige piratenzenders op de Noordzee in het Omroepmuseum te Hilversum.
DE HITS VAN ...	544958	3-6-1994				Radio	Inleiding door presentator Ad Bouman. Pres. vertelt over een tentoonstelling in het Omroepmuseum over Nederlandse zeezenders, waar ook een portret van hemzelf te zien is.
OVT	586102	6-11-1994				Radio	Reportage vanuit het Omroepmuseum waar museummedewerker Piet Bakker en de 86-jarige radio-amateur Henk Jesse een rondgang maken langs de tentoonstelling 'Van Radio tot Omroep'.
JOURNAAL	483490	9-2-1995				televisie	Reportage over de tentoonstelling 'De radio tydens bezetting en bevryding' in het Hilversumse Omroepmuseum.
DINGEN DIE GEBEUREN M/V	664451	1-3-1995				Radio	Reportage uit het Omroepmuseum waar tentoonstellingsmaker Arno Weltens de verslaggever rondleidt op de tentoonstelling 'Radio tydens bezetting en bevryding'.
TIJDSEIN	690550	1-6-1995				Radio	De Nederlandse Omroep Zender Maatschappij (Nozema) viert het zestigjarig jubileum. Rondgang met oud-Nozemamedewerker Hoogenboom over een tentoonstelling in het Omroepmuseum over de Nozema.
TELEVIZIER	305496	21-5-1996	21:30:38	22:00:17	30	televisie	Reportage over de rol van sportverslaggevers in de Oranjegekte. Herman Kuiphof vertelt over diverse facetten van de sportverslaggeving vanuit het Omroepmuseum in Hilversum, waar een tentoonstelling wordt geopend rond de sportverslaggeving.
RADIO 1 OCHTENDJOURNAAL	587509	22-5-1996				Radio	Reportage over de tentoonstelling 'Het Oranjegevoel', een expositie over zeventig jaar sportverslaggeving met een door het Nederlands Omroepmuseum samengestelde selectie van beeld- en geluidsfragmenten.
LANGS DE LIJN	687315	23-5-1996				Radio	Vraaggesprek met Arno Weltens, samensteller en vormgever van de tentoonstelling 'Het /Oranjegevoel/', een expositie over zeventig jaar sportverslaggeving met een door het Nederlands Omroepmuseum samengestelde selectie van beeld- en geluidsfragmenten.
DE DUVEL IS OUD	661493	25-5-1996				Radio	Bevat een reportage van de opening van de tentoonstelling 'Het /Oranjegevoel/' in het Omroepmuseum in Hilversum.
OVT	694046	29-6-1997			115	Radio	Reportage over de tentoonstelling 'Schandalig! Taboes op radio en TV' in het Omroepmuseum in Hilversum met een vraaggesprek met samensteller Arno Weltens.
JOURNAAL	484996	3-7-1997			21	televisie	Tentoonstelling in het Omroepmuseum, getiteld "Schandalig", over taboes op radio en televisie.
DINGEN DIE GEBEUREN	113006	8-7-1997				radio	Themaprogramma naar aanleiding van de tentoonstelling 'Schandalig! Taboes op radio en TV' in het NAA Omroepmuseum in Hilversum.

RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	698822	14-5-1998				Radio	Tentoonstelling '30 jaar popmuziek' in het NAA-Omroepmuseum in Hilversum. Verslag van een bezoek aan de tentoonstelling met oud-diskjockey Willem van Kooten alias Joost den Draaijer en diskjockey Jan Douwe Kroeske.
2 VANDAAG	81336	14-5-1998	17:35:22	18:38:28	63	televisie	Tentoonstelling over dertig jaar popmuziek in Omroepmuseum.
RADIO UIT	595303	15-5-1998				Radio	Reportage over de tentoonstelling '30 jaar popmuziek', die plaatsvindt in het Omroepmuseum van het NAA te Hilversum.
CAPPUCCINO	593199	27-2-1999				Radio	Vraaggesprek met Bart Geeraedts, voormalig directeur en oprichter van het commerciële radiostation voor kinderen 'Kikker Radio', dat inmiddels ter ziele is. Aanleiding tot het gesprek is de tentoonstelling 'Mediakids' in het NAA Omroepmuseum in Hilversum.
PUNCH	695024	1-3-1999				Radio	Gesprek over radioprogramma's voor de jeugd, n.a.v. de tentoonstelling 'Mediakids' in het Omroepmuseum van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA).
JEUGDJOURNAAL	485947	4-3-1999			11	televisie	Verslag van Bart van Hattum van de tentoonstelling Mediakids over oude kinderprogramma's in het NAA Omroepmuseum in Hilversum.
JOS OP 1	234153	4-3-1999	16:05:28	16:58:32	53	televisie	In het Omroepmuseum is de tentoonstelling Mediakids, over vijfenzeventig jaar kinderradio en -televisie, geopend.
RADIO UIT	595590	10-3-1999				Radio	Reportage over de tentoonstelling 'Mediakids' in het NAA-Omroepmuseum, waar de mooiste kinderprogramma's, die ooit op de Nederlandse televisie werden uitgezonden, te zien zijn.
KRO'S VIJFDE VERDIEPING	700227	17-3-1999				Radio	Vraaggesprek met Jan Willem Bult, eindredacteur Jeugd bij de KRO, naar aanleiding van de tentoonstelling 'Mediakids' in het NAA-Omroepmuseum.
MIDDAGEDITIE	79721	23-3-1999	11:59:21	12:59:49	60	televisie	Erik van 't Wout; regisseur. In de jaren zeventig speelde hij als acteur een hoofdrol in de KRO-kinderserie Q en Q die op televisie werd uitgezonden. Fragmenten daarvan en van andere bekende kinderprogramma's op televisie van vroeger en nu zijn te zien op de tentoonstelling "Mediakids" in het Omroepmuseum in Hilversum.
2 VANDAAG	78614	23-9-1999	17:35:17	18:38:35	63	televisie	Verschuiving van boek "Dag lieve kijkbuis kinderen" over kinderprogramma's. Burny Bos wandelt over tentoonstelling "Mediakids" in Omroepmuseum;
RADIO 1 MIDDAGJOURNAAL	594911	20-4-2000				Radio	Rondgang over de tentoonstelling 'Het verdwenen leven van de Nederlanders' in het Omroepmuseum met medesamensteller Melanie Imming van het Nederlands Audiovisueel Archief.
Als opnamelocatie							

VOOR DE LEEUWEN	222758	25-12-1991	0:02:00	0:50:10	48	televisie	Cor Witschge als Pipo de Clown schminkt Frequin in Omroepmuseum te Hilversum.
HET ZIJN TOCH WEER DIE HOLLANDERS	216112	2-5-1993	0:02:00	0:29:53	28	televisie	Nederlandse ondernemers vertellen over hun originele ideeën en oplossingen die mbv diverse innovatiecentra uitgevoerd konden worden. Deze aflevering, gepresenteerd door Kees Brusse, komt vanuit het Omroepmuseum en de NOB-gebouwen in Hilversum.
ECHO	586989	3-11-1994				Radio	75 jaar publieke omroep. Vraaggesprek met historicus en auteur Huub Wyfjes, mede-auteur en samensteller van het boek 'Omroep in Nederland' tijdens een wandeling door het Omroepmuseum in Hilversum over de geschiedenis van de radio en TV, over de verzuiling binnen de publieke omroep en over de toekomst van de publieke en commerciële omroep.
HET GESPREK; PLEIN PUBLIEK	41022	25-11-1994	0:00:00	1:53:38	114	radio	Programma, gepresenteerd vanuit het Omroepmuseum, i.h.k.v. het 75-jarige bestaan van de publieke omroep en het 70-jarig bestaan van de NCRV.
NETWERK	84149	3-4-1998	0:06:47	0:37:25	31	televisie	Vier televisiepersoonlijkheden blikken terug op 50 jaar televisie in Nederland. Shots van het archief NAA-Hilversum en Omroepmuseum in Hilversum.
DE OCHTENDENVAN DE OCHTEND NAAR DE MIDDAG	230873	4-4-1998	12:03:25	13:26:02	83	televisie	Televisie-presentatrice Mireille Bekooij en radio-presentatrice Audrey van der Jagt in het Omroepmuseum vertellen hoe ze bij de omroep zijn begonnen.
Als kenniscentrum/expertise							
JOURNAAL	487520	16-8-2001			26	televisie	Philips stopt met de produktie van videorecorders en gaat zich voortaan toeleggen op het maken van DVD-spelers. Interview met oa T. de Wolf van NAA Omroepmuseum.
GESCHIEDENIS VAN DE RADIO	40493		0:00:00	0:53:29	53	radio	Over de geschiedenis van de radio: van Edison en Marconi via Idzerda en Vogt tot digitale radio. Met voorbeelden van oude geluidsregistraties. Verder met bijdragen van oa C. van Driel (conservator Omroepmuseum).
Vanwege gebouw/architectuur							

Noodzaak voor behoud av-erfgoed							
JOURNAAL	98673	17-7-1987				televisie	Verslag van Pauline Broekema over de plannen voor een mediapark in Hilversum. Het "Themapark Medialand" zou moeten komen op het Hilversumse Expoterrein. Interview met J. Zom (directie Expo): "In Medialand kunnen mensen op een directe manier kennis maken met hoe radio- en tv-programma's worden opgenomen." Ook het Omroepmuseum zou daar een plaats krijgen.
NOVA	85376	24-6-1997	22:41:10	23:24:07	43	televisie	Op 25 juni wordt in Hilversum het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) officieel geopend. De archieven van de publieke omroepen, de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), het Omroepmuseum en de Stichting Film en Wetenschap worden samengevoegd en komen beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek.
DE AVOND VAN TWEE	651829	3-7-1998				Radio	Wekelijks programma rond een centrale gast of thema. In deze aflevering staan de audiovisuele archieven, met name het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA), en het belang van het bewaren van cultuurhistorisch geluid- en beeldmateriaal uit de media centraal.
RADIO 1 AVONDJOURNAAL	592187	10-10-1998				Radio	Reportage over het nieuw te bouwen mediamuseum 'Medialand' van het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA) in Hilversum, waarin het reeds bestaande Omroepmuseum wordt opgenomen. Vraaggesprek met directeur Van Huis van het NAA.
DE TIJD VAN JE LEVEN	594271	9-12-1998				Radio	Telefonisch gesprek met Pieter van der Heijden, projectleider van het NAA Omroepmuseum, over de toekenning van 106 miljoen gulden, door de Tweede Kamer, voor de bouw van een nieuw pand voor het Nederlands Audiovisueel Archief (NAA). In dit nieuwe gebouw worden het Omroepmuseum en de archieven voor geluid-, beeld- en fotomateriaal van het NAA gehuisvest, zodat er op het Mediapark in Hilversum een groot studiecentrum ontstaat over de Nederlandse omroep.
Met educatieve doeleinden							

TYPISCH TECHNIEK	44669	21-3-1995	9:31:21	9:49:32	18	televisie	Serie educatieve programma's voor kinderen, waarin het meisje Piek (Annekoos Arlman) samen met haar opa (Fred Florusse) de wereld van de techniek ontdekt. In deze aflevering sluit opa de radio aan, versturen ze een fax en spelen ze met een slangtelefoon. Opnames in het Omroepmuseum.
ZEP	16674	1-2-1999	10:45:31	10:59:59	14	televisie	Waar kun je informatie vinden over film en televisie? Op naar het Filmmuseum in Amsterdam en het Omroepmuseum in Hilversum.
Producties							
Evenement/decor prijsuitrijking							

Als kenniscentrum/expertise							
MET HET OOG OP MORGEN	666410	8-5-1993				Radio	Vraaggesprek met medewerker Peter Mol van de Stichting Film en Wetenschap n.a.v. het boek 'Van beeld tot beeld/'. Het boek geeft een overzicht van de films en televisie-uitzendingen van de CPN uit de periode 1928-1986.
OVT	693724	27-10-1996			112	Radio	Vraaggesprek met medewerker Fred de Kok van de Stichting Film en Wetenschap over het klankbeeld dat de stichting heeft samengesteld uit het geluidsmateriaal van zes omroepverenigingen over de 'Hongaarse opstand in 1956 en de reacties in Nederland'.
Vanwege gebouw/architectuur							
Polygoon Hollands Nieuws	516977					bioscoop	Minister G.H. Veringa van Onderwijs en Wetenschappen opent met het oplossen van een multiple choicevraag het nieuwe gebouw van de Stichting Film en Wetenschap te Utrecht.
Noodzaak voor behoud av-erfgoed							
ONRUST IN HOLLYWOOD	220466	13-10-1991	0:02:00	0:36:02	34	televisie	Piet van Wijk, directeur Stichting Film en Wetenschap, over de vergankelijkheid van videobanden, afgewisseld met bijzonder slechte beelden uit het NOS jaaroverzicht 1986. Wil Vervaart, beeldbandcontroleur NOB, over hetzelfde onderwerp.
Met educatieve doeleinden							
Polygoon Hollands Nieuws	516977	weeknr. 70-47				bioscoop	Minister G.H. Veringa van Onderwijs en Wetenschappen opent met het oplossen van een multiple choicevraag het nieuwe gebouw van de Stichting Film en Wetenschap te Utrecht.
Producties							

Evenement/decor prijsuitrijking							